

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

Youtuberství jako nový fenomén prevence

Bakalářská práce

Autor: Adéla Nováková

Studijní program: B 7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Vedoucí práce: PhDr. Josef Kasal, MBA, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Martin Knytl, MCS

Zadání bakalářské práce

Autor: Adéla Nováková

Studium: P18P0105

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název bakalářské práce: **Youtuberství jako nový fenomén prevence**

Název bakalářské práce AJ: Youtubing as a new phenomenon to prevent risky behavior

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá problematikou youtuberství v České republice. Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se věnuje youtuberství z hlediska vývoje fenoménu youtuberů jako nové subkultury, klasifikaci sledujících, vymezení negativního a pozitivního vlivu na sledující. Definuje rizikové chování mládeže na internetu. Dále se zaměřuje na vliv youtuberů na děti a mladistvé. Praktická část obsahuje kvalitativní průzkumné šetření v podobě analýzy videí vybraných youtuberů. Hlavním cílem je zjistit, jakou roli hraje youtuberství v prevenci rizikového chování u dětí a mladistvých.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: sociologické, psychologické a pedagogické aspekty*. Vydání: první. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2017. 277 stran. ISBN 978-80-7509-498-8.

ŠEVČÍKOVÁ, Anna a kol. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 183 s. Psyché. ISBN 978-80-210-7527-6.

VACEK, Pavel et al. *Youtuberství a žáci základní školy*. Vydání: první. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. 109 stran. ISBN 978-80-7435-719-0.

GILES, David. *Psychologie médií*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. 185 s. Z pohledu psychologie. ISBN 978-80-247-3921-2

ŠERÝ, Ladislav. *Laserová romance 3*. Praha: Fra, 2009, 183 s. ISBN 978-80-86603-07-0.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016, 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9.

Garantující pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Josef Kasal, MBA, Ph.D.

Oponent: Mgr. Martin Knytl, MCS

Datum zadání závěrečné práce: 20.2.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci Youtuberství jako nový fenomén prevence vypracovala pod vedením vedoucího práce PhDr. Josefa Kasala, Ph.D. samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 30. 4. 2021

Adéla Nováková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce, PhDr. Josefovi Kasalovi, Ph.D., za odborný dohled a cenné rady.

Anotace

NOVÁKOVÁ, Adéla. *Youtuberství jako nový fenomén prevence*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021. 125 s. Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce se zabývá novým fenoménem youtuberství a jeho využití při prevenci rizikového chování u dětí a mladistvých. Její teoretická část je členěna do tří kapitol. První představuje jeho vznik, vývoj a rozvoj v České republice. Představuje youtubery jako virtuální subkulturu. Druhá se zabývá představením dětí a mladistvých jako cílových skupin youtuberů. Objasňuje vliv médií a zvláště youtuberů, na tyto cílové skupiny. Zaměřuje se na příčiny jejich popularity u současné generace. Třetí kapitola pojednává o rizikovém chování dětí a mladistvých a o vybraných formách tohoto chování. Zobrazuje příklady kvalitní praxe současné kyberprevence rizikového chování pro tuto věkovou skupinu a možnosti působení youtuberů jako aktérů při této prevenci. Empirická část bakalářské práce analyzuje reprezentativní videa několika českých youtuberů za pomoci případových studií a je doplněna o rozhovor s youtuberem, jehož videa byla do těchto studií zařazena. Jejím cílem je zmapování, jakou roli hraje youtuberství v prevenci rizikového chování u dětí a mladistvých.

Klíčová slova: youtuberství, virtuální subkultura, rizikové chování, kyberprevence rizikového chování

Annotation

NOVÁKOVÁ, Adéla. *Youtubing as a new phenomenon to prevent risky behavior*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2021. 125 pp. Bachelor Thesis.

This bachelor thesis describes a new phenomenon ‘youtubing’ and its usage in the prevention of risky behaviour among children and adolescents. Its theoretical part is divided into three chapters. The first chapter describes the birth, development and expansion of youtubing in the Czech Republic. It introduces youtubers as a virtual subculture. The second shows children and adolescents as the youtubers’ target groups and explains media and youtubers’ influence on these groups. It focuses on reasons behind youtubers’ popularity with the current generation. The third discusses risky behaviour among kids and adolescents and shows representative forms of this behaviour. It shows examples of the current best practice in cyber prevention for that group together with the opportunities of using youtubers as participants in this prevention. The empirical part of this thesis analyses representative videos of a few Czech youtubers (supported by case studies) and contains an interview with a youtuber, whose videos are included in this study. The goal of this part is to find out what role ‘youtubing’ plays in preventing risky behaviour.

Keywords: youtubing, virtual subculture, risky behaviour, cyber prevention of risky behaviour

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, disertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:

Podpis studenta:

Obsah

Úvod	9
1 Vznik a vývoj youtuberství	11
1.1 Fenomén YouTube a vývoj youtuberství.....	11
1.2 Youtuberství jako subkultura.....	19
2 Youtuberství a cílové skupiny dětí a mladistvých	22
2.1 Charakteristika vybrané cílové skupiny dětí a mladistvých	22
2.2 Popularita youtuberů u vybrané cílové skupiny dětí a mladistvých	24
2.3 Vliv youtuberů na děti a mladistvé	27
3 Kyberprevence rizikového chování dětí a mladistvých.....	35
3.1 Rizikové chování dětí a mladistvých	35
3.2 Vybrané formy rizikového chování	36
3.3 Kyberprevence rizikového chování dětí a mladistvých.....	47
4 Empirická část v podobě případových studií vybraných youtuberů	53
4.1 Strategie a metody průzkumného šetření.....	53
4.2 Zkoumaný vzorek a sledované jevy.....	55
4.3 Sběr dat, analýza a interpretace dat	57
4.4 Shrnutí a diskuse výsledků průzkumného šetření.....	93
Závěr	102
Seznam použitých zdrojů	104
Seznam příloh.....	125
Přílohy.....	126

Úvod

Bakalářská práce se zabývá youtuberstvím jako novým fenoménem poskytování kyberprevence rizikového chování dětí a mladistvých. Youtuberství vzniká na podkladu rozvoje postmoderní společnosti, vyznačující se masivním využíváním informačních a komunikačních technologií. Autoři zabývající se fenoménem youtuberství se shodují, že tento fenomén zasahuje zejména mladou generaci dětí a mladistvých. Zabývají se tak zejména kauzalitou mezi fenoménem youtuberství a jeho popularitou u této cílové skupiny. Skupina dětí a mladistvých se přitom vyznačuje jistými vývojovými zvláštnostmi, mezi které lze zařadit projevy rizikového chování v období dospívání. Rizikové chování v dospívání může souviset s procesem socializace jedince pomocí identifikace se s nežádoucími vzory chování. Vzory rizikového chování, v souladu s rozvojem informačních a komunikačních technologií, mohou být přebírány z médií. Youtubeři se tak mohou stát vzory určitého typu chování, které může být rizikové.

Aktuálním tématem provázející mladou generaci je youtuberství, proto považujeme za významné se tímto tématem zabývat. Všímáme si nedostatečného množství provedených výzkumů v oblasti možného působení youtuberů na děti a mladistvé. V souladu se studovaným oborem reflektujeme možnost zapojení youtuberů do poskytování prevence rizikového chování u cílové skupiny dětí a mladistvých.

V bakalářské práci se tak zaměříme na popis vzniku samotného serveru YouTube a následného vývoje youtuberství pro porozumění jeho současné podoby. Youtuberství je vlivem svých specifik vnímáno jako virtuální subkultura. Popíšeme tak znaky této subkultury pro přiblížení souvislosti s tímto fenoménem. Následně vymezíme charakteristiky vybrané cílové skupiny youtuberů, tedy dětí a mladistvých, mezi které patří proces vytváření vlastní identity a hodnotové orientace. V této souvislosti popíšeme možné příčiny popularity youtuberství, které mohou pro tuto cílovou skupinu sloužit jako určité ukotvení v procesu dospívání. Na základě teorie vlivu médií na publikum popíšeme eventuální vliv youtuberů na své sledující, zde na skupinu dětí a mladistvých. Dále se budeme zabírat definováním rizikového chování a popisem jeho forem. V této souvislosti budeme reflektovat dosavadní způsoby kyberprevence rizikového chování. Hlavním tématem této práce bude přiblížení možnosti využití youtuberů jako aktérů kyberprevence rizikového chování dětí a mladistvých.

Empirická část této práce se tak bude zaměřovat na zmapování výskytu prvků kyberprevence či projevů rizikového chování v reprezentativních videích vybraných českých youtuberů. Cílem práce je určení role youtuberství v poskytování prevence rizikového chování u dětí a mladistvých. Součástí cíle je stanovit určité charakteristiky youtuberů, dle kterých lze předpokládat jejich zaměření se na poskytování kyberprevence rizikového chování. Pro dosažení účelu této práce bude využito kvalitativně orientovaného průzkumného šetření v podobě mnohonásobných případových studií vybraných youtuberů. V rámci těchto mnohonásobných případových studií bude provedena analýza reprezentativních videí těchto youtuberů. Sledovány budou nejen výskyty kyberprevence rizikového chování, ale též samotné projevy rizikového chování.

1 Vznik a vývoj youtuberství

Tato kapitola je zaměřena na přiblížení vzniku a vývoje fenoménu youtuberství v zahraničí a České republice. Dále se orientuje na rozdělení typů youtuberů a jejich videí, uvedení přehledu známých zahraničních a českých youtuberů. Též uvádí cílové skupiny youtuberů, příklady společenských akcí s účastí youtuberů, komercí a financování youtuberství. Součástí kapitoly je charakteristika youtuberství jako typu virtuální subkultury.

1.1 Fenomén YouTube a vývoj youtuberství

Na úvod této podkapitoly přirovnáváme vývoj fenoménu youtuberství výroku Ladislava Šerého (2009, s. 124): „*Chybějí nám autentické zážitky, které potom hledáme na plátnech, obrazovkách a monitorech. To otevírá ohromný prostor pro kapitalizaci lidských tužeb. Rychle vysychající prameny vřezábavy je navíc třeba neustále znovu napájet: kamery bzučí, světla září, to dynamické průmyslové odvětví se už více než století má čile k světu*“. Youtuberství vnímáme jako reakci na potřeby současné generace, mezi které řadíme propojení se s ostatními lidmi stejných zájmů prostřednictvím nových médií.

YouTube můžeme charakterizovat jako „*internetový video-hosting server*“ (Pavliček, 2010, s. 155). Tento server byl založen v roce 2005 trojicí Chadem Hurleym, Stevem Chenem a Jawedem Karimem. První video „Me at the zoo“ publikované zakladatelem tohoto serveru, Jawedem Karimem nedisponovalo velkou kvalitou, ale stalo se prvotním impulzem k vývoji youtuberství. YouTube se stal videoportálem a v současné době patří mezi nejvíce navštěvované weby na světě (Echo Media, a. s., 2018, online).

Nejnovější definice samotného youtuberství je vymezena Slovníkem cizích slov (brujan, 2021, online) jako „*hobby dnes mladé IT generace s velmi různou závažností obsahu a kvalitou formy zpracování*“. Definice je dále rozšířena o možnost profesionalizace tohoto „hobby“ v podobě spolupráce s komerčním sektorem.

Vacek et al. (2018, s. 10) definují youtuberství jako „*vše, co souvisí s tvůrci videí (youtubery), jejich odběrateli a videi samotnými a také jevy, které jsou v sociálním prostoru s touto produkcí propojeny*“.

Na základě výše uvedených definic si tak můžeme povšimnout opakujících se charakteristik: tvorba videí různých kvalit a obsahů a možnosti získávání finančního

ohodnocení za tato videa. Youtuber přitom není pouze osoba, která videa tvoří, ale též se v nich i prezentuje. Youtubera definuje Zeman (2017, online) jako osobu, která „nahrává a prezentuje se ve videích na YouTube, YouTube je jeho hlavní kanál sebezprezentace, video je jeho hlavní forma sebezprezentace a má z YouTube finanční příjem“.

Youtuberství bylo zpočátku způsobem sdílení svých zájmů prostřednictvím internetu s ostatními uživateli YouTube. Postupně se youtuberství stalo rozšířeným a oblíbeným fenoménem a také způsobem výdělečné činnosti. Černá uvádí, že youtuberství bylo financováno nejprve formou výměnného systému, kdy youtubeři získali produkt zadarmo a následně jej zobrazovali ve svých videích. Spolupráce firem a youtuberů měla pomalý start, neboť se mnoho firem soustředilo více na reklamy v televizi. Ve chvíli, kdy se sledování YouTube stalo zajímavějším než sledování televize, firmy si uvědomily potenciál youtuberství. Prvními youtubery, kteří se začali živit produkcí videí byli youtubeři Jirka Král, Shopaholic Nicol a Stejk (Černá, 2017, online).

Youtuberství je financováno více způsoby. Jedním z těchto způsobů je financování youtuberů vlastníkem internetového serveru Google. Tvůrci videí mohou získávat finance za počty zhlédnutí svých videí, přičemž jejich videa musí podléhat určitým pravidlům (Černá, 2017, online). Youtubeři se také živí prodejem tzv. „merchů“. Jedná se o „věci označené vlastním jménem – tedy spíše přezdívkou – z YouTube“ (Černá, 2017, online).

Je třeba uvést, že samotný fenomén youtuberství se rozvinul na podkladu fenoménu blogingu. Tento pojem označoval webové portály se sdíleným obsahem různého zaměření. Zahrnoval tyto typy obsahu:

- recenze kosmetiky, elektroniky a knih;
- vedení osobního veřejného deníku;
- sdílení informací o oblíbených osobnostech, filmech či seriálech (Vacek et al., 2018, s. 22).

Veškeré aktivity v podobě blogingu se později přesunuly do formátu videí sdílených na internetovém serveru YouTube (Vacek et al., 2018, s. 21–22). Můžeme tak uvést,

že hlavním rozdílem mezi bloggingem a youtuberstvím je způsob prezentace. Blogging byl produkován v podobě textů a fotografií na webových portálech, youtuberství je produkováno v podobě audiovizuálních obsahů na internetovém serveru YouTube.

Samotné tvůrce videí, tedy youtubery a jejich videa můžeme rozdělit do několika kategorií dle typu obsahu. Moravec (2016, s. 79–80) rozlišuje tyto typy youtuberů dle zaměření jejich videí:

- vlogeri – youtubeři, kteří točí videoblogy a reagují na různé události či témata, odpovídají na otázky sledujících, parodují ostatní youtubery;
- let`s playeři – youtubeři natáčející herní videa pro představení strategií hraní her a pro pobavení sledujících skrze komentáře v průběhu hry;
- beauty youtubeři – jedná se zejména o ženy (youtuberky), které se ve videích zaměřují na návody na líčení a používání kosmetiky;
- pranksteři – youtubeři natáčející více či méně povedené „vtípky“ praktikované na ostatních lidech.

Výše uvedené dělení typů youtuberů považujeme v současné době za nepřesné, neboť tvorba youtuberů není zaměřena pouze na jednu oblast. Vymezujeme proto následující přehled typologie videí tvořených youtubery:

- let`s play videa (gaming) – pořízení videozáznamů při hraní počítačových her, které jsou doplněny o komentáře, příběhy, postřehy a tipy youtuberů;
- reakční videa – videa, ve kterých youtubeři kritizují, zesměšňují či ironizují různé situace (např. videa od jiných youtuberů, televizní vysílání);
- beauty videa – videa zaměřená na kosmetiku, součástí bývají návody youtuberů na různé způsoby líčení;
- vlogy – videa zachycující běžný život youtuberů (např. výlety do zahraničí, účast na koncertě apod.);
- sketche – videa zobrazující komické představení určité scény či situace youtubery;
- do it yourself (DIY) – videa zobrazující návod k výrobě předmětů;

- pranky – videa, ve kterých youtubeři připravují na někoho jiného „podraz“ za účelem pobavení fanoušků (Vacek et al., 2018, s. 39–41);
- hauly – videa zobrazující zakoupené věci (např. elektroniku, oblečení, doplňky a vybavení do domácnosti);
- fashion – videa přibližující módní trendy a tipy na oblékání (Chvála, 2015, s. 16–17);
- challenge – videa zaměřená na výzvy ke splnění různých překážek (Chvála, 2015, s. 46);
- walkthrough – podrobné videonávody (např. procházení počítačové hry od počátku do konce);
- live streamy – přenos videí v reálném čase v prostředí serveru YouTube za účelem bezprostřední komunikace s fanoušky;
- unboxingy – vybalování nově zakoupených předmětů ve videích se spontánními reakcemi youtuberů (např. rozbalování nového telefonu, počítače, tabletu aj.) (Chvála, 2015, s. 57–59);
- tutorialy – videonávody (Chvála, 2015, s. 59);
- podcasty (talky) – debaty většinou více youtuberů nad určitými tématy, zpravidla více z odborného hlediska (Chvála, 2015, s. 65);
- tagy – videa, ve kterých youtubeři odpovídají na předem určené otázky nebo plní předem zadané úkoly a poté označují (vyzývají) další youtubery k zodpovězení či splnění této výzvy (Chvála, 2015, s. 79);
- ASMR – videa, ve kterých youtubeři zachycují na mikrofon různé zvuky (Acnell life ASMR, 2021, online);
- life update – videa zaměřená na informování sledujících o nových událostech v životě youtuberů (Aysha Harun, 2020, online);
- otázky & odpovědi (Q&A) – videa, ve kterých youtubeři odpovídají na otázky fanoušků (Kateřina Kladivová, 2020, online);

- tipy – videa, ve kterých youtubeři předávají doporučení v rámci různých oblastí (Bestdressed, 2020, online);
- informační videa – videa zaměřená na určitá témata, youtubeři přednáší nové informace (Marketa Frank, 2021, online);
- vlogmas – série krátkých vánočních videí, vycházejících od 1.12 do 24.12, kde youtubeři zachycují svůj běžný den v předvánočním období (Hanneton Monde, 2020, online);
- recenze – youtubeři ve videích hodnotí určité produkty, zejména kosmetiku a elektroniku (Biasiol, 2021, online);
- lookbook – videoukázky různého stylu oblečení pro určité roční sezóny (Sugar Denny, 2018, online);
- get ready with me (GRWM) – videa zobrazující přípravu youtuberů na různé společenské akce (např. maturitní ples) (Onuoha, 2020, online);
- what I eat/did/workout in a day/week/month – videa zobrazující určité činnosti youtuberů po vyhrazené časové období (např. v období jednoho dne, týdne, měsíce) (Yoor Jung, 2020, online);
- favourites – videa, ve kterých youtubeři představují své oblíbené produkty, knížky či kosmetiku (moya mawhinney, 2020, online);
- closet (flat) tour – videa, ve kterých youtubeři zobrazují jednotlivé části svého bydlení (Flabgee, 2020, online);
- storytime – videa, ve kterých youtubeři mluví o svých zkušenostech a zážitcích, přičemž se jedná zejména o milostné příběhy (Codie Phillips, 2020, online);
- parkour – videa, ve kterých youtubeři konají sport parkour a případně jsou ve videu zapojeni fanoušci nebo další youtubeři (Tary, 2017, online);
- routine – videa, ve kterých youtubeři zobrazuje své rutiny během dne či týdne (např. ranní, odpolední, večerní, školní, pracovní rutina) (Lani Pliopa, 2020, online);

- study with me – videa různé délky (zpravidla 0,5–5 hodin), ve kterých se youtubeři natáčejí v průběhu zpracovávání školních úkolů či studiu určité látky (TheStrive Studies, 2017, online);
- challenge – videa zobrazující postup youtuberů u překonávání určitých výzev (FIZIstyle, 2020, online);
- workout – videa, ve kterých youtubeři popisují návody na různé druhy cvičení (Pět'a Elblová, 2019, online);
- girl talk – videa ve formátu „dívčího rozhovoru“, ve kterém youtuberky rozebírají otázky, na které se ptají jejich fanynky (např. otázky v souvislosti s menstruací, hormonální antikoncepcí, vztahů apod.) (NotSoFunnyAny, 2020, online).

Za prvního youtubera je označován spoluzakladatel YouTube Jawed Karim. V roce 2005 se k němu připojila Brooke Allison Brodack, která na svůj YouTube kanál „Brookers“ nahrávala krátká videa s humornými scénkami (Fandom, 2021, online). V téže roce začal na YouTube vystupovat Lucas Alan Cruikshank pod přezdívkou „Fred“. Jeho YouTube kanál jako první dosáhl 1 milionu odběratelů. Úspěch Lucase spočíval především v jeho hyperaktivním vystupování ve videích (Fandom, 2021, online). Časem se tak k těmto tvůrcům videí (prvotních youtuberů) začali přidávat další, například „Judson Laipply“, „lonelygir15“, „nigahiga“, „geriatric1927“, „Ray William Johnson“.

Nejznámějším youtuberem se však stal Felix Arvid Ulf Kjellber, vystupující pod přezdívkou „PewDiePie“ (Global Stats, 2020, online). Jeho YouTube kanál aktuálně odebírá více než 109 milionů uživatelů a jeho videa mají přes 27 miliard zhlédnutí (PewDiePie, 2010, online). Obsahem tohoto YouTube kanálu je vtipné komentování průběhu her (Vacek et al., 2018, s. 23).

Mezi další populární youtubery ze zahraniční scény lze zařadit tato jména:

- Zoella – vlastním jménem Zoe Sugg, která založila svůj YouTube kanál v roce 2007. Na tomto kanále má více než 11 milionů odběratelů (k 16. 4. 2021) (Zoella, 2021, online) a její kanál se zpočátku zaměřoval zejména na oblast módy a kosmetiky (Zoella, 2007, online);
- Tyler Oakley – založil svůj YouTube kanál v roce 2007 a odebírá ho více než 7 milionů odběratelů (k 16. 4. 2021) (Tyler Oakley, 2007, online).

Nejprve natáčel videa zaměřující se na informace z jeho života, později výzvy, reakční videa, LGBTQ+ zaměřená informační videa (Tyler Oakley, 2021, online);

- Bethany Mota – vlastním jménem Bethany Noel Mota, založila svůj YouTube kanál v roce 2009, který odebírá více než 9,78 milionů odběratelů (k 16. 4. 2021) (Bethany Mota, 2009, online). Obsahem videí byly zejména návody na výrobu předmětů, otázky a odpovědi, krátká vtipná videa (Bethany Mota, 2021, online);
- Sky Does Everything – vlastním jménem Adam Dahlberg, založil svůj YouTube kanál v roce 2011. Na něm má více než 11 milionů sledujících (k 16. 4. 2021) (Sky Does Everything, 2011, online) a obsahem jeho videí je zejména hraní počítačové hry Minecraft (Sky Does Everything, 2021, online);
- Caspar – vlastním jménem Caspar Richard Lee, založil svůj kanál v roce 2011 (Caspar, 2011, online) a zaměřením videí byly výzvy, krátká zábavná videa a tzv. „prank“ videa;

Fenomén youtuberství postupně přicházel ze zahraničí k nám a na naší scéně se objevilo několik zajímavých youtuberů. Mezi ně řadíme Erika Meldika a Čeňka Stýbla, vystupujících pod přezdívkou „ViralBrothers“. Na svém YouTube kanále založeném v roce 2011 již získali více než 2,7 milionu odběratelů (k 16. 4. 2021) (ViralBrothers, 2011, online). Obsah jejich videí byl inspirován výše zmíněnou zahraniční tvorbou v podobě sketchů a pranků, jejichž význam je přiblížen níže v podkapitole. Jejich nejznámější produkcí videí jsou „Debilní Kecy“. Sedláček (2013, online) provedl rozhovor s tvůrci kanálu, kteří se ke svému úspěchu vyjádřili takto: *„je to všechno jen o práci. Nic nikdy nevznikne jen tak. Mnoho lidí si myslí, že jsme udělali Debilní Kecy a to nás proslavilo. Nikdo už ale nevidí ty roky dřiny, co jsme se snažili udělat virál a nikdy se to nedařilo. Tyhle zkušenosti, sbírání know how, feedbacku a hlavně velká žízeň po úspěchu nám nakonec dovolila prorazit“*.

Dále lze zmínit youtubera Jana Macáka, vystupujícího pod přezdívkou „MenT“ od roku 2009 (MenT, 2009, online). Zaměřením jeho kanálu je komentování průběhu hraní počítačových her a sdílení reakcí na různé situace či kauzy. Na svém YouTube kanále získal více než 1,4 milionu odběratelů (k 16. 4. 2021) (MenT, 2021, online). Dalším zajímavým youtuberem je Daniel Štrauch, vystupující pod přezdívkou „GoGoManTV“. Daniel založil svůj YouTube kanál v roce 2010 a jeho tvorba

se zaměřovala především na herní videa a vlogy (GoGoManTV, 2021, online). Jeho kanál v současnosti odebírá více než 1,8 milionu sledujících (GoGoManTV, 2021, online).

Tuzemská youtuberská scéna se rozšířila i o další tvůrce YouTube videí. Příkladem mohou být „Shopaholic Nicol“, „Teri Blitzen“, „Bé Há Stylewithme“, „GetTheLouk“, „Makyna016“, „Vadak“, „petralovevelyhair“, „petangames“, „Tary“, „PedrosGame“, „Carrie Kirsten“, „Gabrielle Hecl“, „A Cup of Style“, „Kovy“, „McCitron“, „FattyPillowTV“, „EvilBender47“, „Anna Sulc“, „VladaVideos“, „Hoggy“, „Fallenka“, „Jirka Král“ a další tvůrci.

Tvorba youtuberů je sledována nejednoznačně ohraničenou věkovou skupinou osob, což dokazují i některé výzkumy. Příkladem může být nejnovější výzkum „České děti v kybersvětě: Jak se chovají online a co jim hrozí?“ Centra prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci provedeném v roce 2019, který prokázal, že youtubery sledují děti z České republiky ve věku 7–17 let (Kopecký, Szotkowski, 2019, online).

Starší výzkum, realizovaný organizací Nielsen Admosphere v roce 2016, se zaměřoval na sledovanost youtuberů u populace starší 15 let. Ukázalo se, že nejvíce youtubery sleduje převážně věková skupina mezi 15–20 lety a část populace ve věku 21–34 let (Nielsen Admosphere, 2016, online).

Na základě komparace výzkumů tak můžeme uvést, že youtubeři jsou populární zejména u skupiny dětí a mladistvých ve věku 7 až 20 let, přičemž do této skupiny spadá kategorie dětí a mladistvých, kterou v rámci naší bakalářské práce reflektujeme jako vybranou cílovou skupinu youtuberů.

Vlivem zvyšující se popularity youtuberů vznikly v zahraničí akce a festivaly za účelem setkání youtuberů s jejich sledujícími. Příkladem této akce v USA je VidCon (Vacek et al., 2018, s. 24). VidCon je „známá americká online videokonference konaná od roku 2010 každoročně v Jižní Kalifornii. S nápadem přišel John a Hank Greenovi a vytvořili konferenci, která se řadí na druhé místo co do velikosti a prestižnosti ve svém žánru. V roce 2015 měla konference na 20 000 návštěvníků. Setkávají se tu youtubeři, blogeri a další osoby a osobnosti působící na internetu“ (IT SLOVNÍK.cz, 2021, online).

Také u nás se začaly objevovat podobné události pro setkávání tvůrců videí s jejich fanoušky. Příkladem jsou akce Utubering a 4FANS (Vacek et al., 2018, s. 24). Samotný festival Utubering měl premiéru v Praze v roce 2015. Na této akci se sešlo více než 20 000 fanoušků youtuberů. První festival měl takový úspěch, že je od té doby pořádán každoročně. Akce byla rozšířena o účast hudebních interpretů (Sherwood, 2021, online). Festival 4FANS byl pořádán od roku 2012 do roku 2017. Součástí tohoto festivalu byly součástí setkání se s youtubery, workshopy s youtubery, turnaje počítačových her, autogramiáda (ZR Games, 2017, online).

V České republice vznikla též soutěž, dříve pojmenovaná „Bloggerka roku“, ve které byli oceňováni nejlepší čeští youtuberi za svou tvorbu. Nyní soutěž nese název „Czech Social Awards“ (News Media, 2018, online). Tato soutěž se pravidelně opakuje od roku 2014 (Shopaholic Nicol, 2014, online). Jejím účelem je ocenění *„talentu, kreativity a nápaditosti, kterými dokáží tuzemští influenceři na sociálních sítích zaujmout, inspirovat a pozitivně ovlivňovat své fanoušky. Právě proto rozhodují o nominacích a vítězích hlasy veřejnosti, nikoliv odborná porota“* (News Media, 2018, online).

1.2 Youtuberství jako subkultura

Youtuberství lze považovat za subkulturu. Za subkultury jsou označovány *„skupiny lidí, kteří sdílejí zvláštní hodnoty a normy, v nichž se rozcházejí s dominantní nebo mainstreamovou společností, a které nabízejí mapy významů, díky nimž je svět pro členy subkultury srozumitelný“* (Barker, 2006; In: Smolík, 2017, s. 29). Lze konstatovat, že youtuberství je zcela odlišné od většinové společnosti a využívá vlastních významů (např. typologie videí, typologie youtuberů, slovní zásoba), kterým rozumí pouze jejich účastníci (tvůrci a sledující). Tím jsou požadavky vymezující youtuberství jako subkulturu splněny.

Jednotlivé subkultury se od sebe odlišují originálním stylem. Styl definuje Smolík (2017, s. 33) jako charakteristiku určité subkultury a může být chápána jako symbol nebo znak. Smolík na základě srovnání více autorů (Brake, 1999; Thornton, 1997; Kolářová, 2013) uvádí tyto prvky stylu: vzhled, vystupování, speciální slovní zásoba a styl komunikace (Smolík, 2017, s. 33).

U youtuberů spatřujeme minimálně dva prvky stylu, a to ve formě specifického způsobu vystupování a užívání slovní zásoby prezentované ve videích (např. GoGoManTV, 2020,

online; petangames, 2020, online; VladaVideos, 2019, online). Zejména u žen-youtuberek si všímáme specifického vzhledu v podobě účesů, oblékání a stylu líčení (např. GetTheLouk, 2020, online; petralovevelyhair, 2020, online; Shopaholic Nicol, 2017, online).

Youtuberství je specifické svou vázaností na kyberprostor, proto lze tento fenomén označit jako virtuální subkulturu. Tento typ subkultury je typický nesetkáváním se členů tváří v tvář, ale ve virtuálním prostoru skrze různé avatary či pozměněné osobnosti (Gelder, 2007; In: Smolík, 2017, s. 89). Typickým příkladem subkultury jsou tzv. „role playing“ hry, ve kterých hráči zastávají smyšlené role. Mezi témata virtuálních subkultur se řadí hudební interpreti nebo témata sportovní (Smolík, 2017, s. 89–90).

Youtubery lze tedy zařadit na základě zde uvedených znaků do virtuální subkultury. Jak je uvedeno výše, youtuberi reflektují mnoho témat, například počítačových her, módy. Youtuberi prezentují určitý preferovaný vzhled a způsob jednání. Potvrzením tohoto názoru může být rozhovor s (bývalou) youtuberkou Nikolou Čechovou neboli „Shopaholic Nicol“, která v roce 2018 poskytla rozhovor Filipu Nesládkovi. V jedné části rozhovoru byla dotázána na autenticitu ve videích, kdy odpověděla: *„To né. Právě já si na tom docela zakládám, že jsem prostě taková stejná jako ve videích, ale co se týče samozřejmě jako prostředí, tak třeba sedím doma prostě v tepláčkách a s drdolem na hlavě a říkám si „a mohla bych natočit nějaký videjko“. Tak se jdu prostě jako připravit, abych tam nevypadala jako zrůda, žejo, to je jasný. Anebo vtipný je jako prostor, žejo. Ty vždycky maj jakoby hezký, uklizený. Tak vždycky takhle jakoby všechno vodhrneš z toho zorného pole a vystavíš si tam svíčku a zapneš světylka, jo, aby to bylo hezký. Ale to dělaj všichni, to nejsem jediná“* (Filip Nesládek, 2018, online). Znaky virtuální subkultury v podobě smyšlených či upravených rolí můžeme vidět též v rozhovoru s (bývalou) youtuberkou Terezou Hodanovou alias „Teri Blitzen“ pro Rádio Impuls. Moderátor se tehdy šestnáctileté youtuberky ptal na rozdíl mezi Terezou Hodanovou a Teri Blitzen. Tereza Hodanová odpověděla: *„Teri Blitzen jsem na internetu a pro lidi, když je potkám, a Tereza Hodanová jsem po zbytek svého života“*. Moderátor dodal: *„Takže ve škole Vás vyvolávají normálně „Terezo“?“* Tereza Hodanová souhlasila a moderátor pokračoval: *„A proč to vlastně větvíte? Proč to děláte, proč jste někdy Tereza a někdy Teri?“* Tereza Hodanová odpověděla: *„Teri je podle mě – na ty lidi, který mě sledujou, to působí tak, že jsem jako extrovert, jsem hodně sebevědomá a tak. A ta Teri jako ve skutečnosti je vlastně úplnej opak*

tý Teri na tom internetu, ale vzhledem k tomu jakej mám jako hlas, tak chci těm lidem něco předat, a kdybych vystupovala za sebe, jako za Terezu Hodanovou, tak nevím, jestli je tam toho úplně hodně“ (Rádio Impuls, 2016, online). V rámci tohoto rozhovoru si lze povšimnout rozdílu mezi reálnou osobností youtuberky a youtuberskou rolí. Youtuberskou roli můžeme připodobnit avataru v počítačové hře, neboť se jedná dle vlastních slov Terezy Hodanové, o stylizovanou, upravenou verzi sama sebe oproti té reálné.

2 Youtuberství a cílové skupiny dětí a mladistvých

Youtuberství je fenoménem zasahující zejména současnou generaci dětí a mladistvých, proto je tato kapitola orientována na představení a popis této cílové skupiny a objasnění příčiny oblíbenosti youtuberů u dětí a mladistvých. Příčina oblíbenosti youtuberů u uvedené cílové skupiny je popsána na základě teorie mediálních celebrit a provedených výzkumů popularity youtuberství. Též se zaměřuje na přiblížení možného vlivu youtuberů na cílovou skupinu, přičemž je vliv youtuberů popsán na základě vlivu médií na publikum.

2.1 Charakteristika vybrané cílové skupiny dětí a mladistvých

V bakalářské práci se zaměřujeme na cílové skupiny youtuberů, tedy na děti a mladistvé. Pro bližší pochopení oblíbenosti a vlivu youtuberství si představíme charakteristiku cílových skupin dětí a mladistvých.

Cílové skupiny dětí a mladistvých dle věku definujeme v souladu se zákonem č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů dle § 2 odst. 1, písmena b) a c). Dle tohoto zákona § 2 odst. 1, písmene b) je dítětem osoba mladší patnácti let a dle stejného odstavce, písmene c) je mladistvým osoba starší patnácti let a mladší osmnácti let. V našem pojetí se tedy zaměřujeme na děti ve věku 6 až 15 let a mladistvé ve věku 15 až 18 let.

Výše zmíněné cílové skupiny se vyznačují charakteristikami, jež jsou určeny vývojovým obdobím jedinců. Cílovou skupinu dětí lze z hlediska vývoje definovat dle autorů Průcha, Walterové a Mareše (2013, s. 49), kteří popisují dětství jako první životní období každého jedince, přičemž dětství začíná narozením a končí přeměnou v adolescenci. Toto období je typické tělesným, emocionálním, jazykovým, sociálním a intelektuálním vývojem, ve kterém se tvoří osobnost člověka. Vývoj v tomto období je výrazně ovlivněn také školním, sociálním a rodinným prostředím (Průcha, Walterová, Mareš, 2013, s. 49).

Dětství má několik vývojových fází. V souladu se zaměřením práce na děti a mladistvé ve věku 6–18 je nejzásadnější školní věk dítěte, který Vágnerová (2012, s. 255–256) rozděluje do tří fází:

1. raný školní věk;

2. střední školní věk;
3. starší školní věk.

Raný školní věk v období mezi 6. až 9. rokem dítěte, je typický přijímáním nové sociální role a získávání vzdělání v podobě čtení, psaní a počítání. Střední školní věk spadá do rozmezí 9 až 11–12 let, kdy dítě přechází z 1. stupně základní školy na 2. stupeň základního vzdělávání či nižší stupeň střední školy. Období staršího školního věku je typické počátkem dospívání a tvorbou vlastní pozice mezi vrstevníky. Starší školní věk je spojen s docházkou na 2. stupeň základního vzdělávání až po ukončení povinné školní docházky. V této části vývoje dochází k bouřlivým změnám, demonstrovaným v podobě změn psychického prožívání a počátkem osamostatňování se a odlučování od rodiny (Vágnerová, 2012, s. 255–256). Dostáváme se tak k období adolescence neboli cílové skupině mladistvých.

Adolescence je označením pro vývoj mezi 10. až 20. rokem života a je spojena s celkovou proměnou osobnosti jedince (Vágnerová, 2012, s. 367). V tomto období dochází k rozvoji vlastní identity, přijímání hodnot svých vrstevníků. Adolescence je spojena s výběrem další profesní přípravy, ke konci období adolescence může dojít k ukončení profesní přípravy a nástupu do zaměstnání. Dochází ke zvyšování péče o svůj fyzický vzhled, demonstrující příslušnost k určité sociální skupině (Vágnerová, 2012, s. 369–371). Též dochází v rámci procesu socializace k vytvoření vlastního „já“ vlivem porovnávání se s ostatními a hledáním identifikačních vzorů (Vágnerová, 2012, s. 455).

Dle výše uvedeného textu můžeme tvrdit, že je období dětství a adolescence spojené s významnými vývojovými změnami, které mohou být pro psychické prožívání jedinců velmi náročné. Dochází zde k hledání identifikačních vzorů. Tyto vzory mohou být hledány v blízkém okolním prostředí a také v prostředí médií, přičemž tuto problematiku blíže specifikujeme v podkapitole 2.3.

V současné době do procesu vývoje dětí a mladistvých zasahují média. Například Vacek et al. (2018, s. 21) uvádí, že „*generace dětí narozená po roce 2000 je napojena na život online zcela neoddělitelně a jaksí přirozeně. Jejich svět je světem sociálních sítí a konzumací internetové produkce*“. Média se tak stávají součástí života dětí a mladistvých.

Na používání médií dětmi a mladistvými se zaměřoval například výzkum „České děti v kybersvětě: Jak se chovají online a co jim hrozí?“ provedený v roce 2019 autory Kamilem Kopeckým a René Szotkowskim v rámci Centra prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Cílovou sledovanou skupinou byly děti a mladiství v rozmezí 7–17 let a jejich pohyb v kyberprostoru (Kopecký, Szotkowski, 2019, online). V souladu se zaměřením bakalářské práce reflektujeme výsledky zaměřené na YouTube a youtuberství.

Autoři výzkumu mezi sociální sítě zařazují YouTube, přičemž se ukázalo, že se jedná o nejvíce užívanou sociální síť mezi dětmi a mladistvými. Respondenti využívají své mobilní telefony ke komunikaci s ostatními prostřednictvím sociálních sítí a také ke sledování videí na YouTube. Mezi respondenty jsou nejvíce oblíbená YouTube videa se zaměřením na pranky, challenge, let's play, reakce, unboxing, vlogy, food videa, parkour a freerunning, módní a vzdělávací videa (Kopecký, Szotkowski 2019, online). Výzkum také ukázal nízký zájem dětí a mladistvých o cílené vyhledávání videí se šokujícím obsahem, videí zobrazující osoby s poruchami příjmu potravy, projevy násilí a sebepoškození, propagaci terorismu, pornografická či erotická videa (Kopecký, Szotkowski, 2019, online).

2.2 Popularita youtuberů u vybrané cílové skupiny dětí a mladistvých

Cílem této podkapitoly je přiblížit příčiny popularity youtuberů u současné generace dětí a mladistvých zejména na základě několika provedených výzkumů. Na bližší specifikaci tohoto tématu by bylo vhodné napsat samostatnou bakalářskou práci, která se bude zabývat přímo tématem popularity youtuberů, proto uvádíme pouze stručný teoretický přehled.

Pro vysvětlení popularity youtuberství přirovnáváme tento fenomén k lifestylové show či reality TV, které jsou v soudobé společnosti velmi oblíbené. Giles (2012, s. 108–109) uvádí, že cílem lifestylové show je ukázka určité transformace a výzvy. Reality TV je proti tomu založená na zachycení přirozené komunikace mezi účastníky. Popularita médií je založená na dojmu „že jsou účastníci sami sebou. To je přesně to, co tyto show odlišuje od fiktivního dramatu a co poskytuje klíč k definici „reality“ TV. Nezáleží na tom, že je celá věc předem připravená, situace domluvená a že je to příšerný způsob, jak dát dohromady alespoň vzdáleně poslouchatelnou popovou skupinu, důležité

je, že v průběhu programu vidíme obyčejné účastníky z lidu projevovat upřímné emoce“ (Giles, 2012, s. 111–112).

Spojitost youtuberství a vlastností lifestylové show či reality TV potvrzuje průzkum Westenbergové v roce 2016, zaměřený mimo jiné, na příčinu popularity youtuberů u respondentů ve věku 10-18 let (Westenberg, 2016, s. 12). Průzkum byl proveden pomocí rozhovorů s vybranou skupinou dvaceti respondentů. Respondenti v rozhovorech uvedli, že youtubery sledují kvůli recenzím na různé produkty a vysoké míře interakce se svými fanoušky. Dále uvedli, že youtubery sledují pro jejich sebeodhalení, resp. přirozené chování před kamerou a vyvolaném pocitu blízkosti (např. pomocí zájmových aktivit či životních situací). Youtubeři jsou respondenty vnímáni jako vrstevníci, tvořící videa na YouTube (Westenberg, 2016, s. 14–16).

Na základě tohoto průzkumu tak lze tvrdit, že pro fanoušky youtuberů je významný pocit blízkosti, což youtubery odlišuje od jiných celebrit (zpěváků, politiků, herců), kteří si chrání své soukromí. Youtuberství tak vnímáme jako zcela jedinečný fenomén, jehož vlastnosti můžeme přirovnat k vlastnostem z televizních show.

Pro náš postoj k charakteristikám youtuberství nacházíme oporu u Zatorskyho (2015, online), který uvádí, že *„televizní celebrity jsou nedostupné a chrání je neprostopupná obrazovka, na YouTube lze pod každým videem rozjet s autory diskusi. Youtubeři se stávají reálnými kamarády a fanoušci se dožadují jejich maximální oddanosti. Jakmile autor nezveřejní týden nebo dva nové video, už ho fanoušci na sociálních sítích bombardují zprávami, proč s natáčením skončil“*. Autor dále uvádí, že fanoušci youtuberů si *„své oblíbené tvůrce přivlastňují a vědí o nich skoro všechno. Znají jméno nejlepšího kamaráda, oblíbenou příchut' popcornu i plány na zbytek léta. Všímají si jeho nálad, posunků i přeměn v pokoji, který vidí v pozadí na záběrech“*. Výše uvedený text demonstruje míru sebeodhalení youtuberů ve svých videích, která vyvolává pocit vzájemné blízkosti mezi nimi a sledujícími.

Popularitu youtuberů a internetového serveru YouTube dokazují i další výzkumy. Například výzkum Vacka et al. (2018) provedeného v letech 2017 a 2018, orientovaný také na důvody oblíbenosti youtuberství u žáků 6. a 8. tříd základních škol. Výzkum popularity youtuberů byl proveden pomocí dotazníkového šetření a diskuse v ohniskových skupinách. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 214 respondentů, diskuse v ohniskových skupinách celkem 187 respondentů (Vacek et al., 2018, s. 33).

Výsledky dotazníkového šetření ukázaly zvyšující se trend popularity youtuberství, kdy v roce 2017 sledovalo 93 % tázaných žáků a v roce 2018 již 96 % dotazovaných žáků (Vacek et al, 2018, s. 49). V roce 2017 sledovalo youtubery 64 % žáků každý den, dalších 22 % minimálně 3x týdně. V roce 2018 se trend frekvence sledování youtuberů zvýšil, každý den youtubery sledovalo 70 % všech žáků a dalších 20 % žáků alespoň 3x týdně (Vacek et al., 2018, s. 51–52). Youtubery sledovalo v roce 2017 42 % žáků 1 hodinu denně, 26 % žáků 0,5 hodiny denně a 14 % žáků 2 hodiny denně. V roce 2018 došlo ke změně, kdy 36 % žáků sledovalo youtubery 1 hodinu denně, 28 % žáků 0,5 hodiny denně a 11 % žáků 2 hodiny denně (Vacek et al., 2018, s. 55–56). Výzkum dále zachycoval oblíbenost typů videí, přičemž v obou letech zůstalo pořadí stejné: 1. gaming, 2. vlogy, 3. reakce, 4. beauty, 5. DIY, challenge, life aj., 6. sketche (Vacek et al., 2018, s. 63). Žáci v další oblasti výzkumu uváděli motivaci ke sledování videí. V roce 2017 sledovali youtubery zejména pro zábavu, odpočinek a výplň volného času. Na posledních místech uváděli získávání nových informací o počítačových hrách a názory youtuberů. V roce 2018 se motivace žáků mírně pozměnila, přičemž nejdůležitější byla stále touha po zábavě, odpočinku a výplně volného času. Vzrostl však zájem o názory youtuberů a zisk nových informací (Vacek et al., 2018, s. 70–71). Poslední oblast zkoumala popularitu youtuberů u tázaných žáků, přičemž v obou letech dominovala zábava, humor, přínos nových informací, přenos herních zážitků (Vacek et al., 2018, s. 69).

Diskuse v ohniskových skupinách ukázala, že žáci sledují youtubery pro zábavu, zahnání nudy, získávání nových informací a rad. Někteří žáci uvedli, že je baví sledovat životy youtuberů, pomluvy a reakce youtuberů. Dále je baví sledovat hraní a komentování počítačových her, které nemohou vlastnit, způsob stříhu videí (Vacek et al., 2018, s. 74–75). Vacek et al. (2018, s. 91) na základě zjištěných výsledků výzkumu představují charakteristiku youtuberů, kterými je autentičnost, přičemž se jedná o hlavní důvod jejich oblíbenosti.

Zahraniční výzkum autorů Ramspott, Fedele a Tarragó (2018, s. 71) zaměřený na příčinu popularity youtuberů byl proveden v roce 2017 u vybraných 1406 dětí ve věku 11–12 let. Výsledky prokázaly, že youtubeři jsou mezi dětmi populární kvůli smyslu pro humor, vyjádřením se k zajímavým tématům a jejich slávě. Můžeme tak tvrdit, že Vacek et al. (2018) a autoři Ramspott, Fedele a Taragó (2018) došli v rámci svého

šetření k podobným výsledkům: **popularita youtuberů je mezi dětmi dána vlivem smyslu youtuberů pro humor, pocitem zábavy a získávání informací.**

Jiný výzkum zaměřený na popularitu youtuberů u odlišné cílové skupiny youtuberů, provedený společností PR.Konektor, NMS Market Research a Scio v roce 2017. Výzkum byl proveden na reprezentativním vzorku 521 obyvatel České republiky ve věku 15-25 let, přičemž se ukázalo, že youtubery sleduje 75 % respondentů a 66 % respondentů získává skrze videa youtuberů informace o značkách a nových službách. Jako oblíbené youtubery respondenti uvedli Kovyho, Jirku Krále, Shopaholic Nicol, Annu Sulc (PR.Konektor, NMS Market Research, 2017; In: MediaGuru, 2017, online).

Na základě výše zmíněných výzkumů lze usoudit, že se vyskytuje odlišná motivace ke sledování youtuberů mezi dětmi a mladistvými. Děti se zaměřují spíše na zábavu a vyplnění volného času, naopak mladiství hledají u youtuberů informace a pocity sounáležitosti.

2.3 Vliv youtuberů na děti a mladistvé

Současná generace dětí a mladistvých je významně zasažena rozvojem médií. Média tak vstupují do procesu přijímání vzorů jednání, chování, podílí se na formování postojů skupiny dětí a mladistvých. Youtuberství, jako součást médií, tak může své diváky určitým způsobem formovat.

Šmahel (2014; In: Ševčíková a kol., 2014, s. 19) vysvětluje působení nových médií na děti a mladistvé vlivem toho, že „*se do světa digitálních technologií přímo narodili a že už nemají ponětí o tom, jak by vypadal život bez mobilního telefonu, elektronických zařízení a internetu*“. Podobný názor prezentují autoři Vacek et al. (2018, s. 11) dle kterých je generace narozená po roce 2000 pohlcena internetem. Digitální technologie tak zasahují do způsobu trávení volného času a tvorby životního stylu současné generace (srov. Kolesárová, 2016, s. 66–67; Sak, Saková, 2004, s. 89).

Krčmářová a Vacková (2018, s. 21) uvádí, že děti nedovedou vnímat obsahy médií se stejným nadhledem jako dospělí, neboť nejsou schopné kritického uvažování a porozumění ironii. Dále autorky uvádí, že dítě „*má také výraznou tendenci v příběhu selektivně věnovat pozornost tomu, co je pro něj osobně atraktivní a významné. Přitažlivými se pro něj mohou stát osoby a příběhy odpovídající či podobné jeho vlastní*

životní zkušenosti, stejně jako figury představující určitý ideál, ať už je pro dítě reálně dosažitelný či nikoli. Atraktivní se jeví i postavy negativní, které přestupují pravidla a demonstrují nevhodné či zakázané chování“ (Krčmářová a Vacková, 2018, s. 21).

Na základě výše uvedeného výroku autorek lze tvrdit, že youtuberi se mohou stát pro děti určitými ideály. Děti se s youtubery mohou identifikovat na základě podobnosti životní situace či zajímavosti obsahu jejich videí.

Pro vysvětlení vlivu youtuberů na děti a mladistvé lze uvést možné, prokázané, účinky médií na publikum. Těmito účinky přitom jsou:

- Krátkodobé a dlouhodobé účinky;
- Plánované a neplánované účinky;
- Emocionální a fyziologické účinky;
- Kognitivní působení médií;
- Působení na postoje a chování;
- Působení na spotřební chování;
- Působení na vnímání tělesného vzhledu;
- Působení na jednotlivce a společnost (Jiráček, Köpplová, 2009).

Krátkodobé a dlouhodobé účinky médií stanovují způsob ovlivňování publika médií. Krátkodobými účinky médií lze označit „*okamžité, bezprostřední – a zpravidla také pomíjivé – reakce, ponejvíce emocionální, konativní či fyziologické povahy*“ (Jiráček, Köpplová, 2009, s. 333). Jedná se například o projevy smíchu, uvolnění, pocitů strachu, pohoršení, radosti, změnu tepové frekvence. Dlouhodobé účinky médií jsou v podobě obvykle trvalých a postupně se prosazujících změn, které jsou tvořeny vlivem dlouhodobého, opakujícího se vystavení se médiím. Jedná se například o změnu postojů, hodnot a názorů (Jiráček, Köpplová, 2009, s. 334). Jiráček a Köpplová (2009, s. 335) zdůrazňují, že vliv médií není izolovaný od dalších působících podnětů z reálného prostředí. Nelze tak jednoznačně určit samotné působení médií na určitý druh chování, smýšlení.

Přesuňme se k vymezení plánovaného a neplánovaného působení médií. Jiráček a Köpplová (2009, s. 336) uvádí, že samotná výroba a následné šíření médií má určitý záměr. Autoři vymezují ekonomickou, politickou, vzdělávací a osvětovou oblast plánovaného působení médií. McGuire (1986; In: Jiráček, Köpplová, 2009, s. 337) popisuje konkrétní plánované účinky médií na publikum v podobě vlivu reklamy na spotřebitelské chování, vlivu politických kampaní na volební chování, vlivu propagandy na ideologii, vlivu mediálních rituálů na sociální kontrolu, vlivu osvětových a sociálních kampaní na chování jednotlivců a zvýšení solidarity ve společnosti. Autor též vymezuje neplánované účinky médií, mezi které řadí vliv mediálního násilí na vznik agresivního chování, vliv mediálního výjevů na tvorbu sociální konstrukce reality, vliv erotických a sexuálně otevřených obsahů na postoje a jednání diváků a také vliv mediálních produktů na kognitivní činnosti a tvorbu životního stylu a vkusu jedinců. Můžeme si povšimnout, že hranice mezi plánovaným a neplánovaným působením médií není ostře vymezena. Můžeme tak uvést, že youtubeři mohou mít pomocí svých videí plánovaný i neplánovaný vliv na diváky, přičemž neplánovaný vliv si nemusí ani uvědomovat.

Uveďme možné emocionální účinky médií na publikum dle Jiráčka a Köpplové (2009, s. 359) v podobě odlišně silných či slabých projevů, přičemž jimi mohou být pocity smutku, nostalgie, nudy, strachu, zuřivosti, slasti a paniky. Autoři zmiňují teorii znečitlivění, kdy v případě dlouhodobého, opakovaného vystavování se určitým emocionálně silným podnětům dochází k adaptaci a následného znečitlivění. Teorie znečitlivění se týká zejména zobrazování a adaptace na násilné chování. Zmíníme, že dlouhodobé sledování youtuberů tak může vést k adaptaci vzhledem k určitým projevům chování a změně způsobu hodnocení tohoto chování.

Fyziologické účinky médií již byly zmíněny výše v rámci krátkodobých účinků médií na publikum například v podobě zvýšení či snížení krevního tlaku, zvýšení či zpomalení srdečního tepu a dýchání, zvýšení produkce potu, uvolnění svalů (Jiráček, Köpplová, 2009, s. 360).

Média mohou též své diváky ovlivnit v oblasti učení se nových poznatků. Tento typ mediálního působení je označován jako kognitivní. Kognitivními účinky médií lze označit „*schopnost médií nabízet podněty, které je možné se naučit. Média nabízejí svým uživatelům řadu představ a poznatků, jež je možné si zapamatovat a později si je vybavit a využít je*“ (Jiráček, Köpplová, s. 356). Kognitivní působení médií lze rozdělit

na záměrné a nezáměrné působení, přičemž záměrným působením lze označit aktivní přístup publika například v podobě hledání informací. Nezáměrné působení se projevuje zobrazováním nových informací v médiích, která původně mají za cíl poskytnout zábavu a relaxaci (Jirák, Köpplová, s. 356).

Média mohou v určitých případech ovlivnit spotřebitelské chování a komunikační chování v podobě zvýšení potřeby nákupu určitého produktu či služby nebo zaměření konverzace s ostatními lidmi na mediální sdělení (Jirák, Köpplová, 2009, s. 361). Lze vymezit negativní a pozitivní účinky médií, přičemž negativním vlivem médií na chování publika může být druhotné viktimizace oběti medializovaného trestného činu v podobě přístupu sociálního okolí k oběti (v podobě přenášení viny na oběť, odsuzování oběti) (Jirák, Köpplová, 2009, s. 361). Také může docházet k normalizaci násilného chování, například v podobě použití násilí jako vhodného způsobu řešení konfliktů či zobrazování násilníka jako přitažlivé osoby (Federman, 1998; In: Jirák, Köpplová, 2009, s. 361). Kromě negativních vlivů médií lze vymezit též pozitivní vliv médií v podobě účinků na rozvoj prosociálního chování.

Na prosociální účinek médií byly provedeny různé výzkumy, přičemž se zaměřujeme na výzkumy zaměřujících se na děti a mladistvé. Baran et al. (1979; In: Giles, 2012, s. 49) provedli výzkum rozvoje prosociálního chování vlivem médií u dětí ve věku 7–10 let. Studie byla provedena pomocí laboratorní studie, kdy byly děti rozděleny na odlišné skupiny, přičemž každá skupina sledovala odlišné audiovizuální scény zobrazující neutrální, kooperativní a nekooperativní chování. Po zhlédnutí scének prošel kolem dětí figurant, kterému upadly na podlahu knížky. Ukázalo se, že skupiny dětí sledující kooperativní scénky, více a rychleji nabídly pomoc se sbíráním knih, oproti dalším skupinám.

Uvádíme další výzkum, zaměřený na vliv hraní videoher u studentů na jejich chování. Tento výzkum byl vedený autory Gentile a kol. (2009; In: Giles, 2012, s. 49–50), přičemž studenti byli rozděleni do skupin hrající odlišné počítačové hry zobrazující násilné, neutrální a prosociální chování. Po skončení her dostali studenti za úkol skládat puzzle, přičemž se ukázalo, že studenti hrající prosociální hry více pomáhali puzzle složit. Naopak skupiny studentů, hrající násilné hry, proces skládání puzzle komplikovali. Giles (2012, s. 50) komentuje zjištěné výsledky studie, kdy uvádí, že se „*studenti hraním hry učili určitým vzorcům chování, které potom aplikovali ve skutečné sociální situaci*“.

Výše uvedené výzkumy považujeme za významné vzhledem k zaměřené empirické části této práce, ve které mapujeme možný výskyt či absenci prevence rizikového chování youtuberů, které by následně mohlo sloužit jako vhodný vzor chování pro děti a mladistvé. Na základě těchto dvou odlišných výzkumů můžeme uvést, že konzumenti médií vnímají obsah sdělení, které je jim předkládáno. To lze považovat jako významný zlom v porozumění možného vlivu youtuberů na své sledující.

Média jsou, mimo jiné, častým prostředkem šíření reklamy. Zobrazování a následná účinnost reklamy v médiích je postavena na principu významového přenosu. Princip významového přenosu je přitom spojen s všeobecně známými osobnostmi a jejich spojitostí s reklamním sdělením. Tento princip tedy považujeme za významný pro porozumění vlivu youtuberů na spotřební chování svých sledujících.

Ovlivňování publika médii na rozvoj spotřebního chování se děje zejména za využití celebrity k propagaci určitého produktu či služby (např. Giles, 2012, s. 63). Giles (2012, s. 63) uvádí, že celebrita „*může být jednoduše zobrazena vedle produktu, někdy se stává „tváří“ určité značky či produktu a někdy hraje v kampani tak zásadní roli, že může být s produktem spojována navždy*“. Alperstein (1991; In: Giles, 2012 s. 64) provedl studii zaměřenou na míru důvěry konzumentů v celebrity propagující určitý produkt či službu. Ukázalo se, že celebrita ztrácí u diváků důvěru v případě, že její spojitost s reklamou nemá logické spojení a je tak vytvořena pouze za účelem zisku finančního hodnocení. Autoři tím míní, že je vhodné, pro účely splnění logické propojení celebrity s reklamou, aby například sportovci byli tváří reklamy na doplňky stravy. Na tuto studii navázali Amos et al. (2008; In: Giles, 2012, s. 63), kteří se ve své studii zaměřili na faktory vedoucí k úspěchu reklamy v případě spolupráce s celebritou. Studie ukázala, že pro konzumenty je významný pocit důvěryhodnosti a přitažlivosti celebrity. Také by konzumenti měli mít dojem, že existuje jakési logické spojení mezi produktem (službou) a celebritou. Konzumenti kladou důraz na určitý logický kontext spolupráce. Konzument musí mít také vybudovanou důvěru k celebritě na základě její sebereprezentace v médiích.

Významnou součástí vlivu médií je též ovlivnění vnímání ideálu krásy mužů a žen. Halliwell a Dittmar (2006; In: Giles, 2012, s. 70) uvádějí, že existují protichůdné trendy ve společnosti v podobě růstu obezity v populaci a propagaci hubených modelek, přičemž vzrůstá pocit nespokojenosti s vlastním tělesným vzhledem. Pope et al. (2000;

In: Giles, 2012, s. 71) uvádí, že ideál krásy se týká nejen žen, ale i mužů. Tím je označována „*klasická V postava s širokými svalnatými ramena a hrudí zužující se k štíhlým bokům*“.

Výzkum Dohnta a Tiggemana (2006; In: Giles, 2012, s. 70), který byl zaměřený na postoj šestiletých dívek k vlastnímu tělu poukázal na fakt, že i ony chtějí mít hubenější a dokonalejší postavu vlivem sledování trendů v médiích. Dle Dittmara et al. (2000; In: Giles, 2012, s. 71) je nebezpečnější dopad nespokojenosti s vlastním tělem vlivem médií v období adolescence. V tomto období dochází k fyziologickým proměnám těl dívek, přičemž tyto změny nemusí být v souladu s medializovaným ideálním vzhledem dívek. Takové působení médií pak může vést u dívek v období adolescence dle Grabe et al. (2008; In: Giles, 2012, s. 71) k rozvoji nezdravého stravování se v podobě extrémních diet, které předchází rozvoji poruch příjmu potravy. Poruchami příjmu potravy v souvislosti s působením médií se zabýval Stice a kol. (1994; In: Giles, 2012, s. 74), kteří poukázali na souvislost mezi médii zobrazující hubený ideál krásy a rozvoje rizika vzniku poruch příjmu potravy u méně psychicky odolných jedinců. Lze tak uvést, že propagace určitého ideálu krásy může způsobit pocity nedostatečnosti a nespokojenosti s vlastním tělem. U ohrožených jedinců může docházet k rozvoji poruch příjmu potravy.

Média se též dle Stašové, Slaninové a Junové (2015, s. 38) stávají aktéry procesu socializace jedinců. Proces socializace byl již popsán v podkapitole 2.1 proto se mu zde nebudeme více věnovat. Krátce však uvedeme, že proces socializace probíhá pomocí hledání a identifikace se s různými vzory chování a myšlení v období dětství a dospívání (Haviger, Havigerová, Loudová, 2015; In: Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 88). Tyto vzory mohou být tak předávány mimo reálné prostředí též skrze média.

Na oblast hledání a výběru vzorů u dětí a mladistvých ve věku 6–17 let byl proveden v roce 2009 výzkum Stašovou, Slaninovou a Junovou (2015, s. 94). V tomto výzkumu byly též reflektovány mediální vzory, tedy „*jakékoliv typy osob, s nimiž se jedinec dostává do kontaktu zprostředkovaně díky mediálním prostředkům*“ (Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 109). V rámci tohoto výzkumu bylo použito kvantitativní výzkumné šetření pomocí dotazování, dále provedením obsahové analýzy slohových prací žáků a studentů. Dotazníkové šetření bylo provedeno v roce 2009 mezi 762 českými dětmi

ve věkovém rozpětí 6-17 let (Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 94). Druhá část výzkumu v podobě obsahové analýzy byla provedena u 234 respondentů ve věku 10–17 let. (Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 95).

V rámci dotazníkového šetření byla položena otázka: „Komu by ses chtěl/a podobat, až budeš dospělý/á?“. Jako odpověď uvedlo 39,6 % respondentů někoho z rodiny, dále 32,5 % respondentů zmínilo významné osobnosti (sportovci, zpěváci, herci, politici). Dalších 8,4 % respondentů uvedlo známé postavy z filmů či televize (Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 96). Děti dále odpovídaly na otázku: „Proč chtějí být jako jejich vzor?“, přičemž uváděly na prvním místě vzhled postavy a až poté schopnosti a dovednosti (Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 99–101).

V rámci obsahové analýzy slohové práce na téma: „Jako kdo bys chtěl/a být, až budeš dospělý/á? Komu by ses chtěl/a podobat?“ se ukázalo, že u všech 234 dětí ve věku 10-17 let převažují mediální vzory (nejvíce u žáků 9. tříd základních škol a studentů středních škol) (Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 97). Také se ukázalo, že 93,5 % dětí uvádělo jako své vzory reálné osoby v poměru k fiktivním postavám, které uvedlo 6,5 % dětí (Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 98). Výzkum dále poukázal na to, že četnost sledování televize a seriálů neměla vliv na preferenci televizních či filmových vzorů (Stašová, Slaninová, Junová, 2015, s. 99).

Z výsledků výzkumu je možné vidět význam mediálních vzorů u současné generace dětí a mladistvých. Youtubery zařazujeme mezi mediální vzory, kteří mohou být v souladu s výsledky výzkumu autorek Stašové, Slaninové a Junové (2015, s. 101) obdivováni za různé vlastnosti. Vidíme tak značné rozdíly mezi důvody výběru youtuberů jako vzorů dětí a mladistvých. Je však nutné v souladu s výsledky výzkumů uvedenými v podkapitola 2.2 poznamenat, že youtubeři jsou obecně více obdivováni pro jejich schopnosti než vzhled.

Na základě výsledků výzkumu tak lze uvést příklady možného vlivu youtuberů na děti a mladistvé. Stašová, Slaninová a Junová (2015, s. 18) tvrdí, že současná generace dětí je ovlivňována velkým množstvím sdílených vzorů, přičemž jejich rozdělení na pozitivní a negativní vzory je pro děti velmi složité. Youtubeři by tak měli klást důraz na způsob sebe prezentace ve videích, neboť děti nejsou schopny orientace v rozličných medializovaných vzorech chování a myšlení.

Ambrožová, Eisenkolbová a Kaliba (2019, s. 39–40) provedli výzkumné šetření zaměřené na postoj vybraných youtuberů na jejich možný vliv na děti a mládež. Výzkumného šetření v podobě rozhovoru se zúčastnili 2 respondenti – youtubeři. Prvním respondentem je 23letý muž, přičemž jeho tvorba je různého obsahu. Druhým respondentem je 26letý muž zaměřený převážně na herní videa. První respondent v rozhovoru uvedl, že si jeho možný vliv na sledující začal uvědomovat až po nějaké době působení na YouTube, nicméně svou tvorbu od počátku orientoval na neutrální témata. Druhý respondent zmiňuje, že ve videích, kde užívá vulgarismy uvádí dle jeho slov dostatečné varování, že video není vhodné pro děti mladší patnácti let. Dále uvádí, že si svůj možný vliv uvědomuje, ale zároveň zdůrazňuje, že v současné době mohou děti na internetu vyhledávat i jiné nevhodné obsahy například pornografii.

Způsob prezentace youtuberů ve videích komentoval například youtuber Petr Lexa neboli „Hoggy“ v rozhovoru pro Radiožurnál v roce 2016. Uvedl, že on sám si svůj vliv na diváky uvědomuje a nabádá děti k tomu, aby si šly místo videí raději hrát. Dle jeho slov si mnoho youtuberů svůj vliv na děti neuvědomuje a v této souvislosti uvádí používání vulgarismů a zobrazování nebezpečných způsobů chování ve videích (Výborná, 2016, online).

Negativní vliv youtuberů na děti a mladistvé vymezuje společnost Flowee s. r. o. na svém webu, kdy v roce 2019 uvedla seznam youtuberů, které označuje jako negativní vzory pro současnou generaci. Dále popsala projevy jejich negativních vzorů, mezi které patří páchání trestné činnosti a nebezpečných činností (např. koupel ve vaně s lepidlem, vkládání výbušnin do vozidel), experimentování v oblasti stravování se, týrání zvířat, užívání vulgarismů ve videích, sdílení urážek, rasistických poznámek, agresivního a nenávistného chování (např. šikanu), propagace nevhodných produktů (např. detektory duchů, magnety k hledání pokladů) (Herlichová, 2019, online).

3 Kyberprevence rizikového chování dětí a mladistvých

Třetí kapitola této bakalářské práce je zaměřena na oblast rizikového chování dětí a mladistvých a možných způsobů kyberprevence tohoto jednání. Účelem této kapitoly je propojení youtuberství s projevy rizikového chování či kyberprevencí tohoto chování, které může být zobrazováno v samotných videích youtuberů. Kapitola je tak orientována na přiblížení projevů vybraných forem rizikového chování v reálném prostředí a kyberprostoru. Součástí třetí kapitoly je zaměření se na vymezení pojmu prevence a kyberprevence rizikového chování a na vymezení příkladů kvalitní praxe poskytované kyberprevence rizikového chování. V rámci této kapitoly je reflektována možnost využití youtuberství jako nástroje prevence rizikového chování dětí a mladistvých.

3.1 Rizikové chování dětí a mladistvých

Rizikové chování je součástí vývojových změn dětí a mladistvých. Takové chování však pro své aktéry představuje ohrožení v psychické a fyzické zdravotní oblasti. Rizikové chování je autory vnímáno různě. V následujícím textu tak budou na tuto problematiku přiblíženy pohledy různých autorů.

Širůčková definuje rizikové chování jako ohrožující jednání psychického, sociálního a zdravotního stavu samotného jedince či jeho sociálního okolí. Autorka dodává, že ohrožení může být očekávané, či reálné (2015; In: Miovský a kol., 2015, s. 161).

Samotný pojem „rizikové chování“ je souhrnným označením pro problémové, maladaptivní, protispolečenské, abnormální, disociální, asociální, delikventní a deviantní projevy chování (Dolejš, Orel, 2017, s. 29–30). Na základě definice těchto autorů se lze domnívat, že se jedná o širokou oblast projevů nežádoucího chování.

Jessor (1991, s. 599) vymezuje rizikové chování, v souvislosti s dospíváním, jako narušení normálních vývojových procesů při naplňování očekávaných rolí, získávání základních dovedností a kompetencí pro přechod do mladé dospělosti.

Více autorů se shoduje, že rizikové chování je v různé míře typické pro vývojové období adolescence (srov. Dolejš, Orel, 2017, s. 29; Nielsen Sobotková, 2014, s. 39). Rizikové chování v adolescenci je dle Smika (2001; In: Labáth, 2001, s. 14–19) podmíněno biologickými, psychickými, sociálními a fyziologickými změnami.

Dolejš a Orel (2017, s. 29) uvádí souvislosti projevů rizikového chování v adolescentním věku s konáním různě zaměřených aktivit, přičemž některé z nich lze považovat za nebezpečné (např. užívání psychotropních látek, rizikový způsob řízení vozidel, provozování adrenalinových sportů).

Existuje více pohledů na souvislost mezi dospíváním a projevy rizikového chování. Například Sobotková (2014, s. 9) se domnívá, že rizikové chování se v průběhu adolescence vyskytovalo napříč generacemi. Oproti tomu Matoušek (2005; In: Matoušek, Kodymová, Koláčková, 2005, s. 267) uvádí, že *„na vzniku fenoménu rizikové mládeže se podílejí různé společenské změny probíhající v západních společnostech v posledních dvou staletích“*. Rizikové chování adolescentů v souvislosti s proměnou moderní společnosti spojuje též Hamanová a Csémy (2014; In: Kabíček a kol., 2014, s. 32–33). Dle těchto autorů se stalo rizikové chování v posledních desetiletích preferovaným způsobem životního stylu adolescentů.

Na základě výše zmíněného textu lze vymezit samotné znaky „rizikové mládeže“. Kasal (2013; In: Matoušek a kol., 2013, s. 347) definuje rizikovou mládež jako *„skupiny mládeže, u kterých jsou v období dospívání souběhem biologických, psychických, sociálních a kulturních předpokladů a vlivů vytvořeny podmínky pro chování, jež tyto osoby z dlouhodobější perspektivy ohrožuje ve zdravém psychickém i sociálním vývoji a zároveň je sociálním prostředím toto chování spatřováno jako ohrožující“*.

Matoušek a Matoušková (2011, s. 314) si pod označením „riziková mládež“ představují skupinu, která je *„disponovaná k delikventnímu chování, drogové závislosti, alkoholismu, patologickému hráčství, k členství v extremistických skupinách a v náboženských sektách“*.

Jednotlivé formy a projevy rizikového chování budou vymezeny v následující podkapitole.

3.2 Vybrané formy rizikového chování

Účelem této podkapitoly je vymezení forem rizikového chování dle různých autorů. Tyto formy rizikového chování budou následně zařazeny do několika zastřešujících skupin rizikového chování, přičemž budou blíže specifikovány projevy tohoto chování.

Stanovení zastřešujících skupin rizikového chování a určení jejich projevů bude sloužit k provedení průzkumného šetření v empirické části bakalářské práce.

Rozdělení forem rizikového chování není, podobně jako definice rizikového chování, autory jednoznačně vymezeno. Pro přehled tedy uvádíme pohledy různých autorů a definujeme okruh vybraných forem rizikového chování a jejich projevů.

V České republice současně platí všeobecně uznávané vymezení forem rizikového chování dle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v dokumentu „Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních“ (2010, online). Tento dokument uvádí dělení rizikového chování do oblastí:

- agrese, šikany, kyberšikany a jiných rizikových forem komunikace pomocí multimédií, - násilí, vandalismu, intolerance, antisemitismu, extremismu, rasismu, xenofobie a homofobie;
- záškoláctví;
- závislostního chování,
- zneužívání všech druhů návykových látek, projevy netolismu a gamblingu;
- rizikové sporty a rizikového chování v dopravě,
- prevence úrazů;
- poruch příjmu potravy;
- negativního působení sekt a rizikového sexuálního chování.

Autor Dolejš (2010, s. 36) porovnal výše uvedené vymezení forem rizikového chování dle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a srovnal ho s pohledy dalších autorů (např. Macek, 1999; Labáth, 2001; Cvečková a kol., 2010). Vytvořil tak vlastní rozdělení rizikového chování na tyto oblasti:

- užívání nelegálních a legálních látek;
- kriminality;
- šikany, hostility a projevů agresivního chování;
- problémového sexuálního chování;

- školních problémů a přestupků;
- extremistických, hazardních a sektářských činností;
- ostatních nezmíněných forem.

Obdobné rozdělení forem rizikového chování lze nalézt u Nielsen Sobotkové (2014, s. 40–41), která již zmíněné formy rozšiřuje o projevy rizikového chování v prostředí internetu, a také u autorky Širůčkové (2015; In: Miovský a kol., 2015, s. 161–162), jež rozšiřuje kategorii rizikového chování o rizikové řízení motorových vozidel.

Rizikové chování v internetovém prostředí zahrnuje:

- kyberšikanu (srov. Kopecký a kol., 2015, s. 11; Černá, 2014; In: Ševčíková a kol., 2014, s. 120–121; Eckertová, Dočekal, 2013, s. 64);
- kybergrooming (srov. Eckertová, Dočekal, 2013, s. 40; Dědková, 2014; In: Ševčíková a kol., 2014, s. 91–92);
- sociální inženýrství (srov. Kopecký a kol., 2015, s. 31; Eckertová, Dočekal, 2013, s. 39);
- sexting (srov. Eckertová, Dočekal, 2013, s. 68; Ševčíková, 2015; In: Blinka a kol., 2015, s. 132);
- rizikové využívání sociálních sítí (srov. Kopecký a kol., 2015, s. 47–48; MŠMT, 2010, online);
- netolismus (srov. MŠMT, 2010, online; Blinka, 2014; In: Ševčíková a kol., 2014, s. 43–44);
- gambling (srov. MŠMT, 2010, online; Širůčková, 2015; In: Miovský a kol., 2015, s. 161–162).

Na základě výše zmíněných rozdělení forem rizikového chování jsme určili několik zastřešujících skupin rizikového chování, jež tvoří podklad pro průzkumné šetření v empirické části bakalářské práce. V rámci průzkumného šetření budou ve videích vybraných českých youtuberů hledány prvky prevence či projevu níže vymezených skupin rizikového chování v oblasti:

- závislostní chování;
- kriminální chování;
- heteroagresivní chování;
- rizikové sexuální chování;
- rizikových sportů;
- nezdravý životní styl a nezdravé stravovací návyky;
- rizikové řízení motorových vozidel;
- školních problémy rizikové formy komunikace prostřednictvím médií.

Níže budou jednotlivé formy rizikového chování stručně představeny:

1. skupina rizikového chování – závislostní chování

V reálném prostředí se jedná o užívání veškerých legálních i nelegálních návykových látek a provozování gamblingu. V kyberprostředí se jedná o projevy netolismu, online hazardního hraní, závislosti na hraní online her.

Pro vymezení pojmu „závislost“ lze použít definici Nešpora (2011, s. 10), který představuje závislost jako silnou touhu po látce, potíže se sebeovládáním při užívání látky a prožíváním tělesného odvykacího stavu při snižování užívání látky. Tentýž autor dále zmiňuje, že dochází k zanedbávání ostatních zájmů a vzrůstá tolerance k účinku látky, přičemž je nutné zvýšení dávky pro dosažení stejného účinku.

V reálném prostředí se dle Krause (2010; In: Kraus, Hroncová a kol., 2010, s. 83–89) setkáváme s užíváním legálních a nelegálních drog. Mezi legální drogy autor řadí alkohol, nikotin, kofein, za legální dále považuje závislost na lécích a organických rozpouštědlech. Jako nelegální drogy Kraus označuje (2010; In: Kraus, Hroncová, 2010, s. 87–90) halucinogeny (LSD, muchomůrka červená, psilocybin), opiáty (braun, heroin, kodein, morfin), stimulační drogy (pervitin, kokain, crack, extáze, efedrin), těkavé látky (toluen, trichloretylen, benzin, aceton, chloroform) a tlumivé látky (analgetika, hypnotika, sedativa, antidepressiva, anxiolytika). Dále se v reálném prostředí lze setkat s patologickým hráčstvím, které je vymezeno dle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí jako porucha projevující se „v častých opakovaných epizodách hráčství,

kteřé dominují v životě subjektu na újmu hodnot a závazků sociálních, vyplývajících ze zaměstnání, materiálních a rodinných“ (MKN-10, 2021, online).

V kyberprostředí se lze setkat s projevy závislosti v podobě netolismu, online hazardního hraní a závislosti na hraní online her. Blinka (2014; In: Ševčíková a kol., 2014, s. 44) popisuje netolismus jako nadměrné trávení času na internetu. Příznaky netolismu lze definovat v souladu s definicí závislostního chování Nešpora (2011, s. 10), které jsou uvedeny výše. Online hazardní hraní lze vymezit podobně jako projevy patologického hráčství. Odlišností online hazardního hraní je využití kyberprostoru a nevázanost této aktivity k určitému fyzickému prostoru. Dočekal a Eckertová (2013, s. 124) uvádějí mezi projevy závislosti na hraní online her, která se projevuje touhou hráče dosáhnout v rámci hry stále vyšší úrovně. Autoři zmiňují riziko placeného postupu ve hře a nenápadnosti vzniku této závislosti.

2. skupina rizikového chování – kriminální chování

V reálném prostředí se jedná o projevy delikvence a kriminality, v kyberprostředí se jedná o sociální inženýrství.

V reálném prostředí se lze setkat s projevy delikvence a kriminality dětí a mladistvých. Matoušek a Matoušková (2011, s. 311) vymezují projevy delikvence jako „*všechny typy jednání, jež porušují sociální normy chráněné právními předpisy včetně přestupků*“. Mezi projevy delikvence na základě statistik patří: patologické hráčství, zneužívání návykových a psychotropních látek, opilství a s ním spojené výtržnictví, krádeže, vandalismus, prostituce, neoprávněné užití motorových vozidel a nelegální jednání za využití internetu (Nielsen Sobotková, 2014, s. 49–50). Kriminalita dětí a mladistvých je typická impulzivním chováním, například v podobě volby náhodného místa, nevhodného času, nedokonalého zakrytí stop. Též se vyznačuje nepřiměřeným způsobem chování (zejména v podobě agresivity) pro dosažení cílů či zajištění „spravedlnosti“ (Grívna, Scheinost, Zoubková 2014, s. 439–442).

V kyberprostředí je kriminální chování páčáno zejména v podobě sociálního inženýrství. Sociální inženýrství je typem internetového podvodnictví, kdy se podvodníci

snaží z uživatelů internetu vylákat pod falešnou záminkou osobní informace v podobě hesel, bankovních údajů nebo přístupů do počítače. Tyto informace následně podvodníci zneužijí nebo do počítače instalují škodlivé programy. Sociální inženýrství má podoby baitingu, phishingu, pretextingu a scareware. Baitingem je označováno stažení nebezpečného programu do počítače pod falešnou záminkou. Phishing je rozposílání falešných emailů s žádostí o sdílení osobních údajů, pretexting je vydávání se za jinou osobu s cílem získat osobní informace oběti. Scareware jsou typy nepravdivě informujících zpráv o instalaci nebezpečného viru do počítače a následnou pobídkou k instalaci falešného antivirového programu, přičemž se jedná o skutečný virus či nebezpečný program (AVAST Software s. r. o., 2021, online).

3. skupina rizikového chování – heteroagresivní chování

V reálném prostředí se jedná o projevy agrese, šikany, intolerance, antisemitismu, extremismu, rasismu, xenofobie, homofobie. V kyberprostoru se jedná o projevy kyberšikany, intolerance, antisemitismu, extremismu, rasismu, xenofobie a homofobie

Agrese je definována jako „*psychologická (emočně motivační) mohutnost, jež má za cíl poškodit přírodu, věci, lidi nebo sebe samého*“ (Poněšický, 2004, s. 22). Agrese může projevovat v podobě šikany. Šikana je typická pomlouváním, shazováním, izolací, zastrahováním, sexuálním zneužíváním, ničením osobního majetku, okrádáním oběti, fyzickým bráněním pohybu oběti (Čáp, 2014; In: Csémy, Hamanová, 2014, s. 152). Šikana tedy může mít různé podoby, přičemž může být odstartována projevy intolerance. Intolerance lze přitom označit jako „*nesnášlivý postoj, neschopnost či neochotu respektovat cizí názory, jednání, náboženství, morální normy, kulturu či dokonce fyzickou odlišnost. Intolerance může být namířena např. i vůči odlišně sexuálně orientovaným, fyzicky či mentálně postiženým*“ (Kraus, 2010; In: Kraus, Hroncová a kol., 2010, s. 273).

Dále definujeme projevy antisemitismu, rasismu, xenofobie a homofobie. Antisemitismus je nesnášlivost vůči Židům (Kraus, 2010; In: Kraus, Hroncová a kol., 2010, s. 273). Extremismus je aktivní formou intolerantních postojů, přičemž se dělí na pravicový, levicový, nacionalistický a nábožensky fundamentalistický směr (Kraus, 2010; In: Kraus, Hroncová, 2010. s. 273). Mezi projevy extremismu patří nacionalismus,

rasismus, antisemitismus, touha po naprosté svobodě, následování náboženských výroků a cílů (zejména křesťanských nebo islámských) (Kraus, 2010; In: Kraus, Hroncová, 2010, s. 275). Lze si povšimnout souvislosti mezi jednotlivými formami agrese. Rasismus se projevuje povyšováním vlastní rasy nad rasami jiných lidí. Oproti tomu xenofobie se vyznačuje nesnášenlivostí a pocity strachu z cizinců (Kraus, 2010; In: Kraus, Hroncová a kol., 2010, s. 273). Významným problémem je také homofobie, kterou lze vymezit jako strach „z *homosexuality a homosexuálních osob, která může vést k pocitům odporu, nepřátelství až nenávisti a může se stát základem pro odmítající, zesměšňující či ubližující chování vůči homosexuálním lidem nebo vůči lidem, u nichž je homosexualita předpokládána*“ (Smetáčková, Braun, 2009, s. 9).

V kyberprostředí se lze v rámci projevů heteroagresivního chování setkat s kyberšikanou, intolerancí, antisemitismem, extremismem, rasismem, xenofobií, homofobií. Tato část práce bude zaměřena především na projevy kyberšikany, neboť ostatní formy heteroagresivního chování v kyberprostředí již byly definovány výše. Projevy kyberšikany mohou být různé, blíže je specifikují autoři Kowalski, Limber, Agatston (2008, s. 45–50) a to jako krádež elektronického účtu a následnou změnu hesla, rozposílání nevhodných a nenávistných zpráv z účtu oběti, natáčení fyzického útoku mířeného na oběť a zveřejnění tohoto útoku na internetu (tzv. Happy Slapping), agresivní hádku na internetu, obtěžování, podvody, zveřejňování hanlivých, nepravdivých informací prostřednictvím webové stránky, zveřejňování soukromých informací ostatním pomocí podvodu, vyloučení oběti (ostrakismus) z počítačových her či chatovacích místností, dále lze za kyberšikanu považovat elektronické pronásledování jiné osoby a zasílání opakovaně výhružných a obtěžujících zpráv (kyberstalking). Willard (2006; In: Kowalski, Limber, Agatston, 2008, s. 46) doplňuje projevy kyberšikany o kyberstalking a sociální vyloučení.

4. skupina rizikového chování – rizikové sexuálního chování

V reálném prostředí se jedná o předčasné zahájení pohlavního života, promiskuitu, nechráněný pohlavní styk, pohlavní styk s rizikovými partnery, předčasné mateřství a rodičovství.

Tato skupina rizikového chování je specifikována v rámci reálného prostředí. V tomto prostředí tak může docházet k promiskuitě vyznačující se střídáním partnerů s absencí emočního vztahu a odpovědné volby partnera (Hartl, Hartlová, 2009, s. 457). V období dospívání se můžeme ve vyšší míře setkat s nechráněným pohlavním stykem, který se projevuje především absencí antikoncepce (Hamanová, 2014; In: Kabíček, Csémy, Hamanová, 2014, s. 245). Pohlavní styk s rizikovými partnery lze též označit jako projev rizikového chování v dospívání. Dle Capponiho, Hajnové a Nováka (1994, s. 112) je rizikovým partnerem v oblasti sexuality ten, který je promiskuitní nebo může přenášet sexuálně přenosné nemoci. V této souvislosti lze uvést riziko předčasného mateřství a rodičovství, tedy situaci, kdy se rodiče nedovedou o své dítě a o sebe samostatně postarat.

5. skupina rizikového chování – rizikové sporty

V reálném prostředí se jedná o konání extrémních a adrenalinových sportů. Za adrenalinové a extrémní sporty lze tedy považovat takové sporty, které mohou být pro jedince nebezpečné na životě (ePojisteni.cz, 2021, online). Lze zde zařadit šnorchlování, jízdu na velbloudovi, jízdu na vodním skútru, jízdu na čtyřkolkách, dále vodní lyžování, rafting, windsurfing, canyoning, bungee jumping, volné potápění, potápění se v jeskyních, potápění se pod ledem, lezení po malých skalách bez lana, skákání z výšky do vody, lyžování mimo sjezdové tratě, sjíždění divoké vody na kajaku či na kanoi určitého stupně (WW4, WW5), aikido, judo, karate, taekwondo, kickbox, alpinismus, akrobatické lyžování, box, zápasení v ringu, řeckořímský zápas, jachting, mořskou plavbu, lezení na ledopádech, icebreaking, snowkiting, snowrafting (sjíždění zasněženého kopce v raftovém člunu), snowtrampoline, výzkum jeskyní, street luge (sáňkování po silnici) (ePojisteni.cz, 2021, online).

6. skupina rizikového chování – nezdravý životní styl a stravovací návyky

V reálném prostředí se jedná o poruchy příjmu potravy, striktní a extrémní diety, nedostatečnou či nadměrnou pohybovou aktivitu, požívání anabolik a steroidů.

Projevy nezdravého životního stylu a stravovacích návyků mohou být pro dospívající jedince ohrožující na životě, přičemž ohrožující jsou zejména poruchy příjmu potravy. Mezi poruchy příjmu potravy lze zařadit mentální anorexii, atypickou mentální anorexii, bulimii a atypickou bulimii, syndrom vybíravosti v jídle a syndrom pervazivního odmítání stravovat se, ortorexii a bigorexii.

Mentální anorexie je typická odmítáním stravy a zkresleným vnímáním fyzického vzhledu. Můžeme tak mluvit o závažném problému souvisejícím s neakceptací vlastního vzhledu. Porucha příjmu potravy v podobě mentální bulimie se vyznačuje potřebou záchvatovitěho přejídání se a následným vyzvracením potravy. Bulimie je spojená s pocity viny a vyčítáním jednání (Sobotková, 2014, s. 45–46). Bulimie i anorexie se mohou vyskytovat se všemi znaky této nemoci nebo může část znaků chybět. V případě absence určitých znaků těchto nemocí se jedná dle Němečkové (2011, s. 461) o atypickou mentální anorexii a bulimii.

Dalšími typy poruch příjmu potravy jsou: syndrom vybíravosti v jídle a syndrom pervazivního odmítání. Syndrom vybíravosti v jídle se projevuje konzumací pouze 2 až 3 druhů potravin. Syndrom pervazivního odmítání je typický odmítáním stravovat se a absencí sebepečce častěji u dívek ve věku 8–14 let. Emoční porucha se v souvislosti s poruchami příjmu potravy projevuje vyhýbání se potravinám, a to zejména kvůli strachu z případných zdravotních obtíží (zvracení, zadušení, bolesti břicha) (Koutek, 2000; In: Němečková, 2011, s. 461–462). U dětí se může vyskytnout požívání nestravitelných látek (tzv. pika) (Koutek; 2000; In: Němečková, 2011, s. 462).

V současné době si lze povšimnout dalších poruch příjmu potravy, které mohou souviset s prezentací určitého preferovaného vzhledu žen i mužů v médiích. Jedná se o ortorexii a bigorexii, které bude věnován následující text. Ortorexie se projevuje konzumací biopotravin a odmítáním potravin s aditivami, tedy potravin geneticky upravených. Jedinci ohrožení ortorexií jsou též vegani, makrobiotici, zastánci živé stravy apod. (Beránková, 2010, online). Ortorexií jsou ohroženi především jedinci, kteří se problematice zdravého stravování věnují velmi intenzivně, a trpí výčtkami, pokud se nestravují zdravě (Beránková, 2010, online). Bigorexie se projevuje pocity nedostatečného vyvinutí

svalové hmoty. Jedinci se snaží používat různé doplňky stravy k podpoře růstu svalů, může například docházet k užívání anabolických steroidů (Beránková, 2010, online).

Dále se v reálném prostředí lze setkat s užíváním anabolických steroidů a držením extrémních diet. Anabolické steroidy zvyšují výkonnost a řadí se mezi látky způsobující závislost. Užívání anabolických steroidů souvisí též s vlivem médií a jejich zaměřením na zobrazování úspěšných sportovců. Mladí lidé jsou tak motivováni stát se úspěšnými sportovci. Ne všichni však mají dle autorů stejné možnosti dosáhnout vysokých cílů, a mohou se tak uchýlit k užívání anabolických steroidů (Šimurka, Zavřel, 2008, s. 294). Dle Papežové (2014; In: Kabíček, Csémy, Hamanová a kol., 2014, s. 315) se extrémní diety se projevují například restrikcí určitých druhů potravin, vegetariánstvím a veganstvím.

Neméně závažným problémem je nedostatek, či naopak nadbytek pohybové aktivity dětí a mladistvých. Nedostatek pohybové aktivity je způsoben současným životním stylem, resp. sedavým způsobem života v podobě sledování televize, práce na počítači. Druhým extrémem je skutečnost, že se mnoho mladých lidí věnuje fyzickým aktivitám a výkonovým sportům, kdy může bez odborného dohledu docházet k různým zraněním a úrazům (Kabíček, 2014; In: Kabíček, Csémy, Hamanová a kol., 2014, s. 329).

7. skupina rizikového chování – rizikové řízení motorových vozidel

V reálném prostředí se jedná o řízení pod vlivem návykových látek v podobě alkoholu a drog, nepoužívání bezpečnostních pásů a rychlou jízdu.

Veškerá pravidla a povinnosti účastníků silničního provozu upravuje zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů. Zákaz požívání látek obsahujících alkohol či jiných návykových látek bezprostředně před jízdou a po ní upravuje § 5 odst. 2, písmene a), písmene b) tohoto zákona. Dále dle § 6 odstavce 1) písmene a) stejného zákona, musí řidič a spolujezdec použít při jízdě bezpečnostní pás. Za rychlou jízdu je považována taková jízda, která překračuje povolenou rychlost. Povolená rychlost v České republice je:

- v obci do 50 km/h;
- mimo obec do 90 km/h;
- na silnici pro motorová vozidla do 110 km/h;
- na dálnici do 130 km/h;
- 50 m před železničním přejezdem a na něm do 30 km/h;
- v případě bílého světla signalizace u železničního přejezdu do 50 km/h (Simopt, s.r.o., 2021, online).

8. skupina rizikového chování – školní problémy

V reálném prostředí se jedná o školní problémy a přestupky, předčasné ukončení školní docházky a projevy záškoláctví.

Mezi časté projevy rizikového chování patří široký okruh školních problémů a přestupků. Do školních problémů a přestupků lze zařadit projevy šikany, vandalismu, užívání vulgarismů, drzé chování vůči učitelům, zneužívání návykových látek, vyhrožování výbušninami za pomoci telefonního hovoru, vyrušování žáků a učitelů při hodinách, podvádění při testech za využití telefonů, používání telefonů při výuce, agresivní chování vůči ostatním, poškozování osobního majetku pedagogů a spolužáků, krádeže, přepisování udělených známek, pozdní docházka na výuku, odmítání spolupráce (Bendl, 2004, s. 42–44).

Dalším negativním jevem v oblasti školních problémů je předčasné ukončení školní docházky. Předčasné ukončení školní docházky lze chápat jako opuštění vzdělávání před dosažením certifikátu/osvědčení o absolvování studia.

Za zmínku též stojí projevy záškoláctví, tedy neúčast dítěte ve škole bez omluvy rodičů či učitelů (Bělík, 2019; In: Hoferková, Bělík, 2019, s. 37).

9. skupina rizikového chování – rizikové formy komunikace za využití médií

V kyberprostředí se jedná o projevy kybergroomingu a sextingu. Kybergrooming je charakterizován jako zneužití anonymního prostředí internetu k záměně či vytvoření

zcela nové identity za účelem vylákání oběti na osobní schůzku (Dočekal, Eckertová, 2013, s. 40). Autoři Vlach, Kudrlová a Paloušová (2020, s. 92) uvádí, že v rámci komunikace s obětí dochází k sextingu. V případě, že oběť odmítne uposlechnout požadavky pachatele kybergroomingu, dochází k vydírání oběti v podobě pohrůžky veřejného sdílení intimních fotografií nebo šíření pomluv. Pokud dojde k setkání se pachatele s obětí, hrozí riziko sexuálního zneužití, případně pak výroby dětské pornografie. Děti a mladiství jsou zpravidla v pozici obětí tohoto jednání.

Sextingem označováno posílání a sdílení vlastních odhalených fotografií, videí či textů se sexuálním nebo erotickým motivem skrze komunikační technologie. Takový citlivý obsah může být sdílen veřejně na sociálních sítích, nebo posíláním přes soukromé zprávy na internetu (Dočekal, Eckertová, 2013, s. 68).

3.3 Kyberprevence rizikového chování dětí a mladistvých

Tato práce se zabývá oblastí kyberprevence rizikového chování dětí a mladistvých, jinými slovy prevencí rizikového chování dětí a mladistvých v kyberprostoru. Cílem této podkapitoly je přiblížit druhy prevence, dobrých příkladů praxe poskytování kyberprevence a možností využití youtuberů jako aktérů kyberprevence rizikového chování dětí a mladistvých.

Za prevenci rizikového chování jsou označovány „*jakékoli typy výchovných, vzdělávacích, zdravotních, sociálních či jiných intervencí směřujících k předcházení výskytu rizikového chování, zamezujících jeho další progresi, zmírňujících již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhajících řešit jeho důsledky*“ (Miovský a kol., 2015, s. 29). Jedná se tak o širokou oblast aktivit směřujících ke snížení výskytu či dopadů rizikového chování.

Prevence rizikového chování se dělí do tří základních oblastí: primární, sekundární a terciární (Bělík, Hoferková, 2018, s. 36–39). V souladu s cíli této práce jsou blíže specifikovány druhy prevence rizikového chování cílené na děti a mladistvé.

Primární prevence rizikového chování se zaměřuje na široký okruh dětí a mládeže. Jedná se o cílovou skupinu, která se nechová rizikově, cílem je tedy samotné předcházení vzniku rizikového chování. Tento druh prevence probíhá zejména v rodině a ve škole

prostřednictvím výchovy, vzdělávání a volnočasových aktivit (Bělík, Hoferková, 2018, s. 36–37). Primární prevenci lze dále rozdělit na specifickou a nespecifickou (Bělík, Hoferková, 2018, s. 37).

Specifická primární prevence je zaměřená na konkrétní cílovou skupinu a určitý typ rizikového chování, přičemž účelem je zamezit rozvoji takového typu rizikového chování. Nespecifická primární prevence naopak na konkrétní cílovou skupinu a typ rizikového chování se nezaměřuje, cílí na obecný rozvoj pozitivních vlastností, návyků skrze volnočasové, sportovní aktivity, dále na zdravý rozvoj osobnosti a přijetí zodpovědnosti za vlastní jednání (MŠMT, 2019, online).

Sekundární prevence rizikového chování se zaměřuje již na skupinu dětí a mládeže u níž se rizikové chování vyskytuje. Cílem je tedy podchycení a snížení projevů rizikového chování. Sekundární prevence rizikového chování u dětí a mladistvých je orientována na projevy závislostního chování na návykových a psychotropních látkách, patologického hráčství, záškoláctví a kriminálního jednání (v roli pachatele i oběti). Sekundární prevence je poskytována zejména v poradnách, krizových, kontaktních a detoxikačních centrech, střediscích preventivně-výchovné péče a linek telefonické pomoci. Terciární prevence rizikového chování je zaměřená na resocializaci osob, u kterých již došlo k rozvoji rizikového chování, sociálně patologických jevů či kriminálního jednání. Souvisí se snižováním již vzniklých rizik (např. v podobě harm reduction) a probíhá zejména v rámci školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy (dětské domovy se školou, výchovné ústavy) (Bělík, Hoferková, 2018, s. 39).

V oblasti kyberprevence se lze setkat zejména s oblastí primární prevence. Dle autorů Szotkowskiho, Kopeckého a Krejčí (2013, s. 141–142) je vhodným způsobem poskytování kyberprevence kombinace více přístupů. Pod touto kombinací si autoři představují vzdělávání skupin osob ohrožených rizikovým chováním a osob pracujících s ohroženými skupinami a **využitím mediálních kampaní zaměřených na jednotlivé fenomény rizikového chování**. Veškeré kroky kyberprevence rizikového chování by měly být obohaceny o možnosti smysluplného trávení volného času skrze volnočasové aktivity. Kyberprevence rizikového chování by se dle Szotkowskiho, Kopeckého a Krejčí (2013, s. 144–145) měla odehrávat v podobě vzdělávání cílových skupin dětí, rodičů, stávajících a budoucích pedagogů. Kyberprevence rizikového chování se v první řadě týká rodičů, kteří by měli učit děti „*ověřovat si informace, dávat si pozor,*

jaké informace o sobě ostatním prozrazujeme, jak se chovat, abychom byli na internetu v bezpečí, s jakými riziky se na internetu můžeme setkat“ (Kopecký a kol., 2015, s. 119).

Ve školním prostředí je v rámci kyberprevence vhodné zapojení různých aktivit a workshopů cílených na projevy rizikového chování v kyberprostoru. Příkladem dobré praxe je poskytování školní primární prevence projektem „E-bezpečí“. Tento projekt se zaměřuje na poskytování workshopů a přednášek pro děti a učitele. Kopecký a kol. (2015, s. 126–128) jako realizátoři projektu „E-bezpečí“, na základě svých zkušeností uvádějí principy, dle kterých by měla být poskytována jakákoliv forma prevence rizikového chování v kyberprostředí. Rozdělují přitom děti do skupin dle věku, a to na skupinu dětí ve věku od 8–12 let a druhou skupinu dětí od 12 let a výše, přičemž u první skupiny se předpokládá nižší množství zkušeností s kyberprostředím. První skupina žáků by měla být motivována a aktivizována k účasti na preventivních aktivitách pomocí odměn. Žáci by neměli být v rámci procesu poskytování prevence traumatizováni a omezováni ve sdílení vlastních postojů ke způsobům řešení výskytu rizikového chování. Pro zamezení výskytu rizikového chování v kyberprostoru by děti měly být motivovány k pozitivnímu a funkčnímu využívání kyberprostředí. Také by se měly podílet na vytváření vzdělávacího obsahu kyberprevence. U druhé skupiny žáků, tedy žáků starších 12 let, lze očekávat vyšší míru výskytu rizikového chování vlivem vývojových změn. Aktivity kyberprevence by tak měly být soustředěny na oblast rizikového seznamování v kyberprostředí, rizikové komunikace (sexting) a rizikového používání sociálních sítí (např. sociálního inženýrství).

V současné době existuje v České republice mnoho projektů orientovaných na prevenci rizikového chování v kyberprostředí. Tento trend lze jednoznačně považovat za pozitivní, přičemž dobrými příklady praxe jsou:

- projekt „E-Bezpečí“ od Centra prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci;
- projekt „Seznam se bezpečně“ od českého internetového portálu a vyhledávače „Seznam.cz“;
- mezinárodní projekt od firmy Google „Web Rangers“ (Kopecký a kol., 2015, s. 120–125).

Projekt „E-bezpečí“ je zaměřen na oblast nspecifické primární prevence v souvislosti s online komunikací, poradenskými aktivitami, intervencí a výzkumem fenoménů spojených s online komunikací. Projekt se soustředí zejména na projevy kyberšikany, kybergroomingu, kyberstalkingu, sociálního inženýrství a sextingu. Dále se zabývá bezpečným používáním sociálních sítí, ochranou osobních informací a prevencí projevů kyberkriminality. Cílem projektu je zejména šíření informace o rizicích online komunikace a poskytování prevence rizikového chování v kyberprostředí. Prostřednictvím provedených výzkumů projekt mapuje výskyt aktuálních negativních trendů v kyberprostředí. Na výzkumy poté navazují výše uvedené preventivní aktivity a poradenství. Cílovou skupinu projektu tvoří děti, rodiče, pedagogové, sociální pracovníci, policisté a vychovatelé. Projekt zajišťuje preventivní aktivity pro žáky základních škol a poskytování informací o bezpečném užívání elektronických médií pro učitele a rodiče. Aktivity projektu byly též součástí českého YouTube festivalu Utuberingu (Kopecký a kol., 2015, s. 121–122).

Projekt „Seznam se bezpečně“ byl vytvořen internetovým portálem a vyhledávačem Seznam.cz. Původním záměrem tohoto projektu bylo vytvořit způsob mapování a odstraňování negativních jevů (dětské pornografie, internetových podvodů) v mateřských sociálních sítích. V rámci tohoto projektu byly postupně natočeny tři filmy, přičemž první film byl šířen mezi uživateli vyhledávače „Seznam.cz“ a žáky základních škol a gymnázií. Na základě úspěchu prvního filmu byly natočeny dva další filmy pro přiblížení účelu kyberprevence širší veřejnosti. Projekt byl postupně rozšířen o spolupráci s dalšími subjekty a pořádání odborných konferencí a přednášek za účelem vzdělávání žáků a pedagogů. Společnost Seznam.cz využívá poznatků získaných v rámci projektu za účelem snižování výskytu nežádoucích jevů na vlastních platformách (Kopecký a kol., 2015, s. 123–124).

Projekt „Web Rangers“ byl vytvořen mezinárodní společností Google. V České republice byl projekt zaměřen na poskytování všeobecné primární prevence rizikového chování dětí na internetu. Projekt byl přitom určen vybrané skupině dětí, které měly o tuto oblast zájem. Vybrané děti prošly denním výcvikem primární prevence rizikového chování na internetu zaměřeném zejména na oblasti kyberšikany, kybergroomingu a sociálního inženýrství. Děti poté sdílely získané informace dále mezi vrstevníky a také tyto informace šířili prostřednictvím internetu např. pomocí vytvoření krátkých klipů (Kopecký a kol., 2015, s. 124–125).

Za další počiny kyberprevence a dobré praxe lze považovat seriály, dokumenty zpracovávající problematiku rizikového chování v kyberprostředí:

- internetový seriál „Marty is dead“ (Internet Mall, 2021, online);
- dokument „V síti“ (Česká televize, 2020, online).

Internetový seriál „Marty is dead“ zobrazuje příběh chlapce, který vlivem kyberšikany spáchal sebevraždu. Seriál byl vytvořen internetovou televizí Mall.TV za účelem informování a varování rodičů, žáků základních a středních škol o vlivu kyberšikany na psychické zdraví. Seriál je volně přístupný ke zhlédnutí na vlastní webové stránce (Internet Mall, 2021, online). Webová stránka seriálu odkazuje na informace, výukový materiál o projevech kybergroomingu, sociálního inženýrství a kyberšikany (Internet Mall, 2021, online).

Dokument „V síti“ zachycuje projevy rizikové komunikace dětí a mladistvých na internetu. Zaměřuje se na projevy kybergroomingu a sextingu v českém internetovém prostředí. Dokument představuje tři herečky hrající roli dospívajících dívek, které jsou na internetových seznamkách a sociálních sítích oslovovány cizími muži a ženami za účelem sdílení intimních fotografií, videí a realizace osobních schůzek za účelem sexuálního zneužití. Dokument zobrazuje setkání hereček s některými kybergroomery a následné konfrontace s jejich jednáním. Dokument vyšel v roce 2020 a spustil řadu trestních stíhání několika kybergroomerů. Na dokumentu spolupracovali odborníci z různých oblastí, např. ředitelka Linky důvěry, psychologka, sexuoložka, kriminalista z oblasti kyberkriminality nebo odborník na internetovou komunikaci z projektu „E-bezpečí“ (srov. Česká televize, 2020, online; E-bezpečí, 2020, online).

Seriál „Marty is dead“ a dokument „V síti“ lze považovat za vhodné zpracování možných důsledků rizikového chování v kyberprostředí a přiblížení možnosti prevence.

V současné době se oblastí kyberprevence zabývají některé neziskové organizace v podobě produkce preventivních videí na své YouTube kanály. Mezi tyto organizace patří:

- Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Modrý pomeranč (organizace Salinger, z.s.) se skrze YouTube kanál zaměřuje na problematiku sexuality a rizikové

komunikace prostřednictvím médií (srov. Tým nízkoprahové centrum, 2020, online; Tým nízkoprahové centrum, 2020, online);

- Proxima Sociale o.p.s. se skrze YouTube kanál zaměřuje se na problematiku šikany a nezdravého stravování (srov. Na tvé straně, 2021, online; Na tvé straně, 2021, online).

Aktivitu organizací v podobě poskytování kyberprevence prostřednictvím YouTube lze jednoznačně považovat jako příklad kvalitní praxe. Je vhodné jednotlivé formy prevence adaptovat na kyberprostor, který je současnými dětmi a mladistvými hojně využíván. V komentářích pod videi si lze povšimnout zájmu cílové skupiny o prezentovanou problematiku.

Můžeme tak uvést vysokou míru potenciálu využití internetového portálu YouTube k šíření primární prevence rizikového chování. Youtubeři by se tak mohli vlivem svého postavení stát významnými aktéry prevence rizikového chování. Příkladem dobré praxe zapojení youtuberství do prevence rizikového chování lze spatřit například u české youtuberky Anny Šulcové, vystupující pod přezdívkou „Anna Sulc“. Anna Šulcová nasbírala na svém YouTube kanálu více než 478 tisíc odběratelů (k 11. 4. 2021). Tato youtuberka vytvořila několik videí zaměřujících se na projevy rizikového chování ve spolupráci s Linkou bezpečí. Videá mají podobu sehraných scének zaměřených na zobrazování projevů a následků šikany a sextingu. Videá cílí na zachycení obětí rizikového chování a jejich odkázání na Linku bezpečí, pomáhající dětem a mladistvým v obtížných životních situacích. (srov. Anna Sulc, 2020, online; Anna Sulc, 2019, online). Tyto typy videí lze považovat za vhodný způsob zařazení youtuberů jako aktérů poskytování prevence rizikového chování.

4 Empirická část v podobě případových studií vybraných youtuberů

Empirická část bakalářské práce se zabývá kvalitativním průzkumným šetřením, které je orientováno na zmapování výskytu prevence rizikového chování či výskytu rizikového chování ve vybraných videích českých youtuberů. Účelem této kapitoly je pomocí průzkumného šetření určit, jestli lze youtubery označit jako aktéry kyberprevence rizikového chování či nikoliv. V první části této kapitoly představujeme postup a metody průzkumného šetření, poté vybraný vzorek youtuberů a sledované jevy a zjištěná data. Závěrem shrneme výsledky průzkumného šetření.

4.1 Strategie a metody průzkumného šetření

Vzhledem k zaměření práce bylo stanoveno kvalitativní průzkumné šetření, které je definováno jako „*proces hledání porozumění na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách*“ (Creswell, 1998, s. 12; In: Hendl, 2005, s. 50).

Postup kvalitativního výzkumu je určen výběrem tématu, určením základních výzkumných otázek, tvorbou hypotéz a nových postupů k úpravě výzkumného plánu, sběru a analýze dat v průběhu výzkumu. Při sběru dat dochází současně k analýze dat a přezkoumání tezí vytvořených výzkumníkem (Hendl, 2005, s. 50). Tématem průzkumného šetření je analýza obsahu videí vybraných youtuberů zaměřená na výskyt prevence rizikového chování a rizikového chování youtuberů ve videích.

V souladu se zaměřením tohoto průzkumného šetření byly definovány tyto výzkumné otázky:

- **Hlavní výzkumná otázka:** Zobrazují vybraní youtubeři ve svých videích prvky kyberprevence rizikového chování?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 1:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence závislostního chování?

- **Vedlejší výzkumná otázka č. 2:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence kriminálního chování?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 3:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence heteroagresivního chování?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 4:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence rizikového sexuálního chování?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 5:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence rizikového chování v rámci rizikových sportů?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 6:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 7:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence rizikového chování při řízení motorových vozidel?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 8:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence školních problémů?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 9:** Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence rizikových forem komunikace za využití médií?
- **Vedlejší výzkumná otázka č. 10:** Existuje určitá typologie youtuberů, dle které lze předpokládat projevy prevence rizikového chování v jejich videích?

V souladu s orientací bakalářské práce bylo průzkumné šetření realizováno prostřednictvím případových studií, zabývajících se hloubkovým popisem jednoho či více případů (Hendl, 2005, s. 103). Případová studie je vhodná pro zkoumání neznámých témat, jevů, sociálních vztahů a událostí nebo pro zkoumání specifických, komplexních sociálních jevů pro odhalení příčinnosti (Sedláček, 2014; In: Švaříček, Šedová, 2014, s. 111). Youtuberství lze označit jako řádně neprozkoumaný fenomén a pro podrobný popis tohoto fenoménu a sledovaných jevů vybíráme pouze několik případů youtuberů. Případové studie se dále rozdělují na několik typů, přičemž v souladu se specifiky youtuberství používáme mnohonásobnou případovou studii.

Mnohonásobná případová studie se vyznačuje sledováním více případů a hodí se pro komparativní studii či navrhování nové teorie (Hendl, 2005, s. 110). Sedláček (2014; In: Švaříček, Šedová, 2014, s. 107) uvádí, že u „méně extenzivní podoby mnohonásobné případové studie, často využívaná forma je série dvou kontrastních

případů, je základem vzájemné porovnávání výsledků všech (obou) případů“. Závěrem takové studie je souhrnná zpráva, která obsahuje informace o případech a jejich zhodnocení, porovnání nebo návrhu nové teorie (Yin, 1994; In: Hendl, 2005, s. 111). Na základě výše uvedeného textu tak pro účely průzkumného šetření stanovíme dvě kontrastní skupiny youtuberů za účelem jejich vzájemného porovnání.

4.2 Zkoumaný vzorek a sledované jevy

Jako zkoumaný vzorek byly určeny dvě kontrastní skupiny youtuberů, které se od sebe vzájemně odlišují zaměřením videí a počtem odběratelů:

1. Kontrastní skupina je tvořena třemi vybranými youtubery, kteří se ve svých videích orientují na témata zobrazování svého každodenního života, zdravého životního stylu, módy a receptů na jídlo. Tuto skupinu youtuberů odebírá 50 až 100 tisíc odběratelů.
2. Kontrastní skupina je tvořena taktéž třemi vybranými youtubery, zaměřujícími se ve svých videích na překonávání různých výzev a natáčením reakcí lidí, na které jsou připraveny různé „vtipy“ (tzv. pranky – např. v podobě falešných objednávek zboží). Tato skupina youtuberů má více než 300 tisíc odběratelů.

Na základě výše uvedených charakteristik těchto skupin můžeme tvrdit, že je splněn požadavek kontrastních skupin. Tyto skupiny youtuberů, s výše uvedenými charakteristikami, byly určeny na základě pilotního průzkumného šetření. Účelem pilotního průzkumného šetření bylo vytvoření charakteristik skupin youtuberů, u kterých se vyskytovaly prvky kyberprevence rizikového chování. Poté byla vybírána skupina youtuberů, která měla odlišné znaky první skupiny a také se u nich vyskytovaly prvky rizikového chování. Na základě pilotního průzkumného šetření celkem 20 youtuberů předpokládáme, že youtubeři zaměřující se na témata zdravého životního stylu a zobrazování svého života mohou zobrazovat prvky kyberprevence rizikového chování. Naopak u youtuberů zobrazujících výzvy a „pranky“ předpokládáme prvky neutrálního až rizikového chování vlivem jejich zaměření.

Obě skupiny youtuberů podléhaly dalším výběrovým charakteristikám, mezi které patří požadavek na aktivitu na svém YouTube kanálu v podobě zveřejnění alespoň 10 videí za posledních 12 měsíců (31. 3. 2020 až 31. 3. 2021). Tento požadavek byl určen v souladu s tím, že cílem empirického šetření je předložit výsledky obsahu videí

youtuberů, kteří mohou děti a mladistvé v současné době ovlivňovat k určitému způsobu jednání. Zkoumáno bylo 10 reprezentativních videí každého youtubera, přičemž výběr těchto videí byl stanoven na základě určení zaměření videokanálu každého youtubera. Sledováno tak bylo celkem 60 videí, jejichž seznam je v přílohách (Příloha A). Tabulka vybraných kontrastních skupin youtuberů je též umístěna v přílohách (Příloha B).

1. kontrastní skupinu youtuberů tvoří – Après Chic, Kateřina Kladivová, Hanneton Monde;

2. kontrastní skupinu youtuberů tvoří – TVTwixx, FIZIstyle, Tary.

Sledované jevy v rámci analýzy videí vybraných youtuberů

Pro účely sledování jednotlivých projevů kyberprevence rizikového chování (či projevů rizikového chování) ve vybraných videích sledovaných youtuberů, uvádíme vytvořenou stručnou typologii na základě porovnání více autorů, přičemž jednotlivé projevy rizikového chování byly definovány v podkapitole 3.2.

Vytvořenými skupinami rizikového chování tedy jsou:

1. skupina rizikového chování – závislostní chování

- a) v reálném prostředí – užívání veškerých legálních i nelegálních návykových látek, gambling;
- b) v kyberprostředí – netolismus, online hazardní hraní, závislost na hraní online her.

2. skupina rizikového chování – kriminální chování

- a) v reálném prostředí – delikvence, kriminalita (např. krádeže, vandalismus);
- b) v kyberprostředí – sociální inženýrství.

3. skupina rizikového chování – heteroagresivní chování

- a) v reálném prostředí – agrese, šikana, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie, homofobie;
- b) v kyberprostředí – kyberšikana, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie, homofobie.

4. skupina rizikového chování – rizikové sexuální chování

- a) v reálném prostředí – předčasné zahájení pohlavního života, promiskuita, nechráněný pohlavní styk, pohlavní styk s rizikovými partnery, předčasné mateřství a rodičovství.

5. skupina rizikového chování – rizikové sporty

- a) v reálném prostředí – adrenalinové a extrémní sporty.

6. skupina rizikového chování – nezdravý životní styl, nezdravé stravovací návyky

- a) v reálném prostředí – poruchy příjmu potravy, striktní a extrémní diety, nedostatečná či nadměrná pohybová aktivita, požívání anabolik, steroidů.

7. skupina rizikového chování – rizikové chování při řízení motorových vozidel

- a) v reálném prostředí – řízení pod vlivem alkoholu a drog, nepoužívání bezpečnostních pásů, rychlá jízda.

8. skupina rizikového chování – školní problémy

- a) v reálném prostředí – záškoláctví, školní problémy a přestupky, předčasné ukončení školní docházky.

9. skupina rizikového chování – rizikové formy komunikace za využití médií

- b) v kyberprostředí – sexting, kybergrooming.

4.3 Sběr dat, analýza a interpretace dat

V této podkapitole uvádíme přehled šesti případových studií youtuberů, v nichž popisujeme samotného youtubera, jeho zaměření kanálu, průběh sběru dat a jejich analýzu. V závěru jednotlivých případových studií uvádíme interpretaci zjištěných dat.

1. Případová studie – youtuberka Après Chic

Do průzkumného šetření v podobě případové studie byla zařazena youtuberka vystupující pod přezdívkou „Après Chic“, vlastním jménem Valentýna Procházková. Tato youtuberka byla do průzkumného šetření vybrána na základě splnění požadavků

pro zařazení do 1. skupiny youtuberů, u kterých předpokládáme výskyt prevence rizikového chování.

Valentýna Procházková se narodila v roce 2001 a na svém YouTube kanále tvoří videa zaměřená na módu, zdravý životní styl, tipy a rady na produktivitu a též zobrazuje své běžné dny v podobě vlogů. Vlogy na jejím kanále v současné době dominují (Après Chic, 2021, online). YouTube kanál si založila 18. 1. 2014. Na svém kanále má více než 60 tisíc odběratelů (k 5. 4. 2021) (Après Chic, 2014, online).

Uvedme též přehled jejích videí s nejvyššími počty zhlédnutí. Nejvyšší počet zhlédnutí v celkovém počtu 321 tisíc patří videu s názvem „TÝDEN JÍM A CVIČÍM JAKO MODELKA VICTORIAS SECRET“ zveřejněném v roce 2020. Toto video zobrazuje, jak youtuberka plní výzvu převzatou ze zahraničí a stravuje se dle jídelníčku modelek Victoria's Secret a hodnotí jej (Après Chic, 2020, online). Další video s druhým nejvyšším počtem zhlédnutí je „NEUDEĚLALA JSEM MATURITU? Moje výsledky“ s celkovým počtem 197 tisíc zhlédnutí, zveřejněném v roce 2019. Youtuberka ve videu seznamuje odběratele s výsledky maturitní zkoušky. V závěru videa uvádí, že maturitu úspěšně složila (Après Chic, 2019, online). Video má tak zavádějící titulek za účelem zvýšení počtu zhlédnutí.

V rámci průzkumného šetření bylo analyzováno 10 reprezentativních videí jejího kanálu zveřejněných v období 31. 3. 2020 až 31. 3. 2021. Videá byla tematicky zařazená do kategorií: tipy, workout, podcast, vlog, routine, what I eat in a day/week, girl talk.

Analýza sledovaných videí

1. „7 TIPŮ NA PRODUKTIVITU! | Práce z domova & Škola Online“

Youtuberka ve videu předává svým sledujícím tipy na udržení produktivity při školních či pracovních povinnostech v období pandemie covid-19. Jedná se o typ informačního videa, tedy videa, ve kterém youtuber přednáší nové informace.

V čase 6:56 youtuberka uvádí: „*Tip číslo pět, kterej nechcete asi nikdo slyšet, ale je podle mě taky strašně důležitěj, zní: zacvičte si. Jděte se projít – s rouškou – pokud je ještě karanténa nebo cokoliv. Prostě se nějak hejbejte. Podle mě zvlášť teďka, pokud jste zavřený dvacet čtyři sedm doma, je to hodně moc důležitý mít nějakěj pohyb, protože myslim si, že většina z nás přišla o takovej ten přirozenej pohyb, když chodíte do práce, na nákupy a tyhlecty věci. A protože jsme prostě furt doma za počítačem, pravděpodobně, tak si myslim, že je důležitý mít nějakěj zdroj pohybu“ (Après Chic, 2020, online).*

V čase 12:23 navazuje: „*A taky je hrozně důležitý jíst zdravě. Necpat se sladkostmi, ikdyž na ně pravděpodobně máme všichni během toho učení nebo během tý práce chuť. A dát si místo nějaký sladkosti ovoce nebo oříšky nebo třeba moje hrozně oblíbená svačina jsou smoothie. Takže si udělám nějaký smoothie, ne z deseti banánů, ale tak tam mít jeden max dva kousky ovoce, dát si tam hlavně nějakěj protein, nějakěj tuk a máte z toho skvělý vyvážený jídlo“ (Après Chic, 2020, online).*

Youtuberka nabádá ve zmíněných částech své sledující ke zdravému pohybu a vyváženému způsobu stravování se. V podkapitole 3.2 byly definovány příčiny a projevy rizikového chování v podobě nedostatečné pohybové aktivity, nezdravých stravovacích návyků v podobě poruch příjmu potravy a dodržování extrémních diet. Proto považujeme i druhý výrok youtuberky jako způsob prevence předcházení experimentování v oblasti stravování. V tomto analyzovaném videu můžeme sledovat prvky kyberprevence rizikového chování související s 6. skupinou rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků.

2. „10 NEOBVYKLÝCH TIPŮ NA DOMÁCÍ CVIČENÍ (nejen) v KARANTÉNĚ“

Youtuberka v průběhu videa představuje několik druhů cvičení, které lze vykonávat v domácím prostředí. V tomto videu vyzývá fanoušky pro sdílení jejich doporučení na sestavy domácích cvičení v komentářích pod videem pro vzájemnou motivaci (Après Chic, 2020, online). Toto video lze označit, stejně jako první analyzované video, jako typ informačního videa.

Obsah tohoto videa tak můžeme označit jako prvky kyberprevence rizikového chování související s 6. skupinou rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Podobně jako u prvního analyzovaného videa zde pozorujeme orientaci na dodržování dostatečného pohybu

3. „Opening UP – deprese, úzkosti & PPP | The Coffee-Chic podcast“

Toto video lze označit jako typ podcastu, ve kterém youtuber mluví o určitém tématu, v tomto případě o poruchách příjmu potravy a psychickém zdraví. Youtuberka ve videu otevřeně mluví o svých psychických obtížích. Domnívá se, že trpěla poruchami příjmu potravy a zažívala pocity silné úzkosti, které jí znemožňovaly normální fungování v životě. Zmiňuje, že začala mít psychické problémy v době zahájení docházky na střední školu v zahraničí. Dodává, že se její psychický stav zhoršil také vlivem akceptace určité dietní kultury, propagované na sociálních sítích, které se stala součástí. V souvislosti s dietní kulturou dle svých slov extrémně cvičila a držela přísné diety pro dosažení preferovaného hubeného vzhledu, který v současné době již nepreferuje (Après Chic, 2020, online).

Zmínku o negativních aspektech dietní kultury považujeme za prvek kyberprevence rizikového chování v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Negativní aspekty dietní kultury v médiích byly již uvedeny v podkapitole 2.3. V této podkapitole bylo uvedeno, že zobrazování preferovaného, tedy hubeného ideálu ženské postavy, může vyvolat u dívek pocity nespokojenosti s vlastním tělem. U již predisponovaných jedinců, k rozvoji poruch příjmu potravy, mohou média ovlivňovat rozvoj nezdravého způsobu stravování (Giles, 2012, s. 70–71).

4. „JAKÁ JE REALITA VLOGOVÁNÍ?! (no edit)“

Youtuberka v tomto videu zachycuje svůj každodenní život, jedná se tedy o typ videa „vlog“. Toto video je na rozdíl od ostatních vlogů zcela bez úprav, tedy vystřížených nepovedených scén. Součástí videa jsou tak i vulgarismy, pády kamery, komunikace

youtuberky s členy rodiny. V tomto videu neshledáváme prvky kyberprevence či výskyt rizikového chování.

5. „PRÁCE, ROZCHOD & další VAŠE otázky! | Q&A VLOG“

Toto video spadá do typologie videa „otázky a odpovědi“, v kterém youtuberka zodpovídá dotazy svých fanoušků. Youtuberka se ve videu vyjadřuje k rozličným tématům, přičemž v čase 10:00 říká: *„Jak jde pravděpodobně asi dost poznat, tak já jsem právě docvičila a dneska už je úterý – ani nevím kolikátýho – třináctýho října, já jsem teďka pár dní nenatáčela, vlastně v sobotu, teda v neděli jsem přestala natáčet jako hned nějak odpoledne a včera jsem nenatáčela, protože vůbec nevím, co mi je, ale bylo mi od tý neděle extrémně špatně, měla jsem extrémní křeče v žaludku. Fakt nevím, čím to bylo, já jsem si myslela jakoby, nebo furt si to tak trochu myslím, že je to celkově teďka nějakou mojí životosprávou, že jako v tu sobotu jsme měli hodně jako mastnýho, minulej víkend jsem měla mekáč, do toho jsem byla několikrát pít ten víkend i ten týden. I v tu sobotu jsem pila a teďka prostě ten můj jídelníček není úplně típťop“.* (Après Chic, 2020, online). Tuto pasáž označujeme jako výskyt rizikového chování v rámci 1. oblasti závislostního chování, neboť youtuberka ve videu mluví o požívání návykových látek v podobě alkoholu. Zobrazování požívání alkoholu ve videích youtuberů tak můžeme považovat jako možný negativní vliv na cílovou skupinu dětí a mladistvých. Popularita youtuberů mimo jiné stojí též na autenticitě, která je pro youtuberství více typická než například u známých osobností (herců, zpěváků, politiků). Ve videu na téma požívání alkoholu dále nenavazuje, proto tento výrok označujeme jako projev rizikového chování.

V případě okomentování jejího stavu a následném varování sledujících o negativním dopadu požívání alkoholu by byl změněn význam sdělení na výskyt kyberprevence rizikového chování.

Youtuberka později ve videu zmiňuje tipy na to, jak se cítit psychicky lépe v období pandemie covid-19. V čase 6:56 říká: *„Tip číslo pět, kterej nechcete asi nikdo slyšet, ale je podle mě taky strašně důležitěj, zní: zacvičte si. Jděte se projít – s rouškou – pokud je ještě karanténa nebo cokoliv. Prostě se nějak hejbejte. Podle mě zvlášť teďka,*

pokud jste zavřený dvacet čtyři sedm doma, je to hodně moc důležitý mít nějaký pohyb, protože, myslím si, že většina z nás přišla o takovej ten přirozený pohyb, když chodíte do práce, na nákupy a tyhle věci. A protože jsme prostě furt doma za počítačem, pravděpodobně, tak si myslím, že je důležitý mít nějaký zdroj pohybu“. V čase 12:23 navazuje: „A taky je hrozně důležitý jíst zdravě. Necpat se sladkostmi, ikdyž na ně pravděpodobně máme všichni během toho učení nebo během tý práce chuť. A dát si místo nějaký sladkosti ovoce nebo oříšky nebo třeba moje hrozně oblíbená svačina jsou smoothie. Takže si udělám nějaký smoothie, ne z deseti banánů, ale tak tam mít jeden, max dva kousky ovoce, dát si tam hlavně nějaký protein, nějaký tuk a máte z toho skvělý vyvážený jídlo“ (Après Chic, 2020, online).

Dvě výše uvedené pasáže můžeme tak považovat jako projev kyberprevence rizikového chování, spadající do 6. skupiny rizikového chování v rámci nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků.

6. „MOJE RANNÍ RUTINA | ZIMA 2020“

Jedná se o typ videa „routine“, ve kterém youtuberka zobrazuje svou ranní rutinu, resp. veškeré činnosti, které vykonává v ranních hodinách. Mezi tyto činnosti patří ustlání si postele, čištění zubů, příprava snídaně. Ve videu odkazuje na význam dodržování pitného režimu a tréninku, užívání doplňků stravy (Après Chic, 2020, online). V tomto videu tak lze pozorovat výskyt prvků kyberprevence rizikového chování v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků.

7. „FITNESS UPDATE & CO JSEM DNES JEDLA! | Après fit“

Jedná se o typ videa „what I eat in a day“. V tomto typu videa youtuberka ukazuje svůj jídelníček v rámci jednoho dne. Účelem těchto videí je zejména poskytování inspirace ke zdravým receptům. V čase 2:04 youtuberka zmiňuje: „Každopádně já každý ráno předtím, než jdu cokoliv dělat, se napiju pořádně vody. Já mám tadytenhle obrovský barel, jsou to nějaký čtyři litry, tuším a to většinou za ten den vypiju, třeba tohle mám ještě ze včera, vidíte, že jsem to nevyčila celý.“

*Každý den se trochu liší, každopádně se snažím pít tak aspoň tři litry, podle mě denně. Ale není to tak, že bych se vyloženě nutila pít, to bych taky chtěla říct, určitě se nenuťte, pokud je vám z té vody špatně, a pokud nejste zvyklí pít, určitě nemusíte hnedka vypít čtyři litry. Na druhou stranu, jestli máte žízeň a vaše tělo vám říká, že byste se měli napít, tak si myslím, že nejlepší, co můžete udělat, je se napít. Další věc, kterou teda dělám každý ráno, je užívání nějakých doplňků stravy. Já jsem vám ty, který konkrétně užívám, ukazovala v posledním vlogu, ale zmíním je rychle i tady. Tady mám mojí spížírnu všech doplňků stravy a dalších blbostí, koření a tak. Jako první používám hořčik, kterej je skvělej pro všechny sportovce a lidi, který jsou nějak fyzicky aktivní. Další je teda vitamín D3, kterej je skvělej ke spoustě věcí, já vám sem se pokusím někam napsat, proč byste mohli tyhle konkrétní doplňky brát vy. Každopádně pamatuju si, že je super třeba ke zdraví vašich kostí a zubů. Jako další tady mám Aktin Omega 3, kterej je skvělej třeba na správný fungování srdce. Ale jak říkám, ty věci vám sem nějak napíšu, protože si je přesně nepamatuju. A úplně nakonec tady mám klasickéj multivitamin.“. Dále ve videu v čase 7:50 říká: „Přesto, že si myslím, že za ty roky, co se o zdravěj životní styl zajímám, mám už docela hodně zkušeností na to, abych zvládla jíst sama, a tak jako zvládla odhadnout, co a jak mám jíst, tak si myslím, že vyhledat pomoc výživovýho poradce je úplně skvělý, hnedka ze dvou důvodů. Za a) nebo první důvod je samozřejmě ten, že i přesto, že máte pocit, že toho víte hodně, tak pořád nevíte dost a ty lidi tomu fakt jako rozumí na úplně jiný úrovni než my. Jasně, že dokážeme si jako odhadnout, že zelenina je asi zdravá, že jo. Ale prostě pořád je to něco jinýho než odhadovat to správný množství toho jídla, abyste prostě, dejme tomu, když chcete zhubnout, jedli tak málo, abyste zhubli, ale zase nejedli tak málo, aby to dělalo nějaký problémy prostě s vaším tělem. Zároveň prostě přesně ví, co vám chybí, takže je to prostě něco úplně skvělýho a určitě můžu za sebe...Edánek si mi jde právě sednout na klín..A určitě to můžu za sebe hrozně moc doporučit. A ten druhěj důvod je teda ten, že máte nad sebou takovou tu pomyslnou jako hůl, takovej ten pomyslněj bič, kterej prostě, máte tam tu motivaci, že přece jenom, já nevim jak vy, ale pro mě je mnohem jednodušší poslouchat, to co mi říká někdo jinej a mít tam takový to, že to dělám vlastně, ikdyž to jako dělám pro sebe, ale někdo mě prostě kontroluje, někdo na mě jakože přihlíží a Verča je ten člověk pro mě. Prostě vim, že, ehm,. né že by na mě byla naštvaná, to ona jako taková není, ale prostě chápete, nechci jí prostě psát každej večer: „Veru, já to zase pos****“ i když se to samozřejmě stává, a Veru je zase v tomhleto úplně skvělá,*

že mi dokáže říct: „To bude dobrý, zítra udělej tohle a tohle.“ Takže to jsem tady takhle chtěla zmínit, nějaký věci k tomu, jak teďka jím, jak je můj jídelníček.“ Na závěr videa v čase 16:45 dává svým sledujícím tip na zdravé stravování: „Jeden z mých tipů na to, jak jíst zdravěji, kterej jsem vám chtěla určitě dát, je ten, že je podle mě,..omlouvám se za pračku v pozadí.. hrozně důležitý jíst pravidelně. A myslim si, že samozřejmě je důležitý prostě poslouchat to, jestli máte zrovna hlad nebo ne a pokud byste třeba zrovna měli jíst, ale ještě nemáte hlad, tak si nemyslim, že je cokoliv špatnýho na tom počkat. Zároveň si ale nemyslim, že je dobrý prostě každej den mít mezi jídly prostě několikahodinový rozestupy, protože potom podle mě může docházet k takovému tomu přejídání, kdy máte úplně extrémní hlad a máte prostě pocit, že jestli se nenajíte, tak umřete hlady, což já jsem docela často dřív mívala. Snažim se jíst prostě tři, po těch třech hodinách, když je to jako optimální. A musím říct, že mi to fakt vyhovuje.“ (Après Chic, 2021, online).

Ve videu tak lze pozorovat prvky kyberprevence rizikového chování související s 6. skupinou rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Témata zdravého životního stylu a zdravého stravování, jsou dle míry výskytu ve videích, pro youtuberku zásadní.

8. „GIRL TALK III. - Moje poprvé, vztahy, antikoncepce & ještě víc!“

Toto video spadá do kategorie „girl talk“, ve kterém youtuberka mluví o tématech, která zajímají její fanyanky. Mezi tato témata patří oblast vztahů, sexuálních zkušeností, menstruačních pomůcek a chirurgických úprav fyzického vzhledu. Lze si tak povšimnout, že výše zmíněná témata jsou významná zejména pro dívky v období dospívání, které je blíže specifikováno v podkapitole 2.1.

V čase 3:46 youtuberka odpovídá na téma první sexuální zkušenosti: „Každopádně moje poprvé bylo loni a bylo to docela dost pozdě, nebo jako pozdě, podle mě to nebylo pozdě nebo...Takhle, myslim si, že se určitě vyplatí počkat, s tím svým poprvým a nemyslim si, že je nutný o to přijít hnedka v patnácti, nebo v šestnácti nebo v sedmnácti, kdy o to přichází možná všichni vaši kamarádi a spolužáci. Myslim si, že je fakt jako dobrý počkat na „toho pravýho“ a ten pravej nemusí být člověk, se kterým budete

do konce života, ale prostě stačí, aby to byl člověk, kterýho máte rádi a kterému věříte. A to z toho vašeho poprvý udělá jako krásnej zážitek a myslim si.. A co jsem se tak bavila třeba s kamarádkama, který ten sex měly jenom, aby ten sex už jako měly za sebou, tak toho doteďka docela litujou a sami mi říkaly, že je prostě dobrý, že jsem si počkala. Takže já jsem o to přišla v devatenácti letech, teď mi bude dvacet za pár dní.“ (Après Chic, 2021, online). Dále v čase 12:20 přednáší otázku od fanynky: „Je normální, že je mi šestnáct a ještě jsem neměla žádný vztah?“ Tady tohle bych chtěla určitě zmínit, a je to naprosto normální. Jak už jsem tady říkala, každé jsme prostě totálně jiné a vaše vztahový experiences budou úplně jiný než vaší mamky, vaší kamarádky, moje, kohokoliv jinýho. A prostě každé má tadytyhle věci v životě nalajnovaný jinak a je úplně normální, že je vám šestnáct, sedmnáct, osmnáct, devatenáct i dvacet a ještě jste nikdy neměli vztah. Prostě fakt každé tohleco má jinak, a jsou lidi, který budou mít za život dvacet vztahů, než najdou toho pravýho, nebo ho ani nikdy nenajdou. A jsou lidi, který budou mít jeden vztah, a bude to ten pravej. Nebo dva a jeden z nich bude prostě ten pravej. Takže rozhodně se jako neporovnávejte a rozhodně si myslim, že by se nemělo soudit.. že by se váš jako dating life neměl soudit podle toho, kolik jste měli partnerů, protože to mi přijde jako úplná hovadina“ (Après Chic, 2021, online).

Výše uvedené pasáže považujeme jako pozitivní zjištění výskytu kyberprevence v rámci 4. skupiny rizikového sexuálního chování. Na základě uvedených dotazů sledujících lze usoudit, že názor youtuberky na danou oblast je pro ně velmi významný. Lze tak považovat takové vyjádření youtuberky jako příklad dobré praxe kyberprevence rizikového sexuální chování.

Youtuberka ve videu dále mluví o vnímání ideálu krásy. Na preferenci určitého vzhledu mají, dle jejích slov, média, která nastavují určitý obraz o tom, jaký vzhled by měla žena mít. V souvislosti vlivu médií na vnímání ideálu krásy mluví též o podstupování chirurgických zákroků na úpravu vnějšího vzhledu. Považuje za důležité, aby celebrity a youtuberi skrze média přiznávali provedené zákroky, a nepodíleli se tak na tvorbě touhy po přirozeně nedosažitelných vzhledů. Vliv médií na vnímání tělesného vzhledu byl již v této podkapitole objasněn výše. Lze tak uvést, že youtuberka uvádí informace v souladu s postoji autorů v publikaci Gilese (2012, s. 70–71).

V čase 18:34 odpovídá na další otázku svých sledujících: „*Prosím názor na nouzovou antikoncepci a první sex bez ochrany?*“ *Nouzovou antikoncepcí asi myslíš, plán B, což je pokud někdo neví, takovej prášek, kterej si vlastně berete po sexu, kde jste neměli kondom, abyste náhodou neotěhotněla. Já ani nevim, jestli na to mám nějaký názor, jakoby já si nemyslím, že mít sex bez ochrany, ještě k tomu první sex, jako s člověkem, kterýho neznám.. Nevím, jestli se myslí první sex jako první sex, nebo první sex s člověkem, kterýho neznám, ale oboje určitě, si myslím, že by s ochranou být mělo, protože prostě, tady ani nejde jako tolik o to rizikový otěhotnění, ale spíš si myslím, že... Ale já bych si třeba bála toho, abych něco jako nechytla, hlavně, když toho člověka jako neznám moc dobře, a pokud je to nějaký one night stand, tak to teprve. Každopádně myslím si, že nouzová antikoncepce není vůbec nic špatnýho, obecně si myslím, že antikoncepce není nic špatnýho. Ať už se jedná o kondomy nebo o nějaký prášky nebo o cokoliv jinýho. Rozhodně nejsem proti potratům nebo takhle, myslím si, že každá žena má právo na to rozhodnout se, jestli chce dítě nebo ne, a pokud jste mladý a prostě... Jste hloupý, uděláte hloupost a máte sex bez ochrany, a jdete si další den vzít prostě plán B, tak si myslím, že to není vůbec špatný a myslím si, že je to lepší než vychovávat dítě prostě bez peněz, u rodičů a prostě nemít ho ráda“ (Après Chic, 2021, online).*

Výše uvedenou pasáž řadíme jako vhodný příklad kyberprevence rizikového chování v rámci 4. skupiny rizikového sexuálního chování v podobě nechráněného pohlavního styku a předčasného mateřství a rodičovství. Lze uvést, že youtuberka zmínila veškeré negativní aspekty absence ochrany při pohlavním styku: riziko nákazy pohlavní chorobou, předčasné těhotenství. Lze považovat za významné, že uvádí význam chráněného pohlavního styku.

Na základě vybraných pasáží, zobrazujících kvalitní příklad praxe kyberprevence rizikového chování, lze potvrdit význam youtuberů, jako vzorů současné generace dětí a mladistvých. Youtuberka je pro své sledující – dívky – významnou autoritou k přijímání postojů v oblastech sexuálního chování. Lze tak odkázat na provedený výzkum Stašové, Slaninové a Junové (2015, s. 94–101) zaměřeném na volbu vzorů u dětí mladistvých ve věku 6–17 let, který prokázal vysokou míru výběru mediálních vzorů.

9. „TÝDENNÍ VLOG! | lockdown, ztráta motivace a tipy jak se cítit líp!“

Jedná se o video typu vlogu, který je vymezen výše v této podkapitole. Youtuberka v něm zobrazuje činnosti jejího běžného týdne, přičemž součástí videa jsou záběry ranní hygieny, úklidu, přípravy hlavních jídel v průběhu týdne. Ve videu nebyly shledány žádné prvky kyberprevence rizikového chování či výskytu rizikového chování.

10. „SELF CARE VÍKEND“

Video je typem vlogu, ve kterém youtuberka zobrazuje způsob trávení víkendu. Ve videu youtuberka mluví o tom, že se necítí v psychické pohodě. V čase 1:10 uvádí způsoby, jak obnovit stav psychické pohody: *„Vim, že donutit se je občas těžký, a pokud neradi cvičíte ráno, tak určitě nemusíte ráno, ale můžete cvičit úplně v jakoukoli jinou část dne. A pokud se vám obzvlášť nechce, tak doporučuju si u cvičení použít váš oblíbenej podcast, YouTube video, seriál, anebo třeba i film, protože to je něco, co mně vždycky pomáhá se donutit, když se mi opravdu obzvlášť nechce a je to mnohem větší sranda. Já jsem dneska cvičila pilátes, což je něco, co moc často nedělám, ale přesně je to super změna a podle mě je nejdůležitější mít opravdu variety of workouts, který budete dělat a nebát se občas trochu zaexperimentovat a změnit to“* (Après Chic, 2021, online).

Tuto pasáž opět řadíme do příkladu dobré praxe kyberprevence rizikového chování v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravého způsobu stravování se. Lze si povšimnout celkové orientace youtuberky na zdravý životní styl a zdravé stravovací návyky ve videích. Podobné pasáže již zmínila v předchozích analyzovaných videích z jiného časového období. Lze tak uvést, že zde dochází k dlouhodobému působení médií (resp. YouTube videí Après Chic) na publikum (fanoušky), jelikož je v delším časovém období opakováno sdělení o významu pravidelného pohybu a zdravé stravy. Dlouhodobé působení médií přitom již bylo vymezeno v podkapitole 2.3.

Shrnutí:

V analyzovaných videích youtuberky Après Chic byl v 8 z 10 analyzovaných videí zaznamenán výskyt kyberprevence rizikového chování v rámci 4. skupiny v podobě rizikového sexuálního chování a 6. skupiny nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. V rámci 1 videa byl zaznamenán výskyt rizikového chování v 1. skupině závislostního chování.

Výskyt kyberprevence rizikového chování byl zaznamenán ve skupinách rizikového sexuálního chování a rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. V rámci sexuálního chování youtuberka uváděla význam chráněného pohlavního styku, pro zamezení šíření pohlavních chorob či zamezení předčasného mateřství a rodičovství. V oblasti životního stylu a stravovacích návyků uváděla význam pravidelného pohybu a konzumace nutričně vyvážených pokrmů. Dále přinášela doporučení na různé cvičební sestavy. Výskyt rizikového chování byl zaznamenán v podobě sdílená frekvence užívání návykové látky (alkoholu).

Celkem bylo ve sledovaných videích zaznamenáno 11 výskytů kyberprevence rizikového chování a 1 výskyt projevu rizikového chování. Analyzovaná videa youtuberky tak lze hodnotit spíše jako příklad kvalitní praxe poskytování kyberprevence rizikového chování.

Tabulka se záznamem zjištěných dat u jednotlivých skupin rizikového chování jsou uvedeny v přílohách (Příloha C).

Případová studie č. 2 – Kateřina Kladivová

Do průzkumného šetření v podobě případové studie byla zařazena youtuberka Kateřina Kladivová stejnojmenného kanálu. Tato youtuberka do průzkumného šetření vybrána na základě splnění požadavků pro zařazení do 1. skupiny youtuberů, u kterých předpokládáme výskyt prevence rizikového chování.

Kateřina Kladivová se narodila v roce 1999, a na svém YouTube kanále se věnuje tvorbě videí zaměřených na zobrazování svých běžných dní pomocí vlogů, zdravého životního stylu, průběhu přestavby domu a informačních videí na různá témata (Kateřina Kladivová, 2021, online). YouTube kanál si založila 9. 12. 2016. Na svém kanále má více než 60 tisíci odběratelů (k 5. 4. 2021) (Kateřina Kladivová, 2021, online).

Uvádíme přehled videí s nejvyššími počty zhlédnutí. Nejsledovanějším videem na jejím kanálu s více než 501 tisíci zhlédnutí je video „Jak Cvičit Doma – 1# | ZADEK, NOHY, BŘICHO“ publikované v roce 2017. Obsahem tohoto videa je zobrazení sestavy posilovacích cviků na vybrané partie. Video dlouhé 3,5 minuty (Kateřina Kladivová, 2017, online). Další populární video s více než 438 tisíci zhlédnutími je video „STALKER mi nosil ‘dárky‘ v noci před dům...? | STORYTIME“. Video bylo publikováno v roce 2020 a youtuberka v něm vypráví o své negativní zkušenosti se stalkingem. Youtuberka zmiňuje, že tuto zkušenost zažila v období, kdy začala natáčet videa na YouTube. Neznámá osoba jí nosila před dům různé dárky – např. plyšového tygra s milostným vzkazem, tulipány doplněny o milostný vzkaz, batohy se vzkazem. V závěru videa uvádí, že se ukázalo, že se jednalo o „vtip“ jejích spolužáků ze základní školy. Cílem videa je varování a přenos ponaučení, že tento druh „zábavy“ může poškodit psychické zdraví oběti (Kateřina Kladivová, 2020, online).

V rámci průzkumného šetření bylo analyzováno 10 reprezentativních videí jejího kanálu, zveřejněných v období 31. 3. 2020 až 31. 3. 2021. Videa byla tematicky zařazená do kategorií: informační videa, vlogy, otázky a odpovědi (Q&A), house tour.

Analýza sledovaných videí

1. „PONAUCENÁ #7 | CO NA SVÉM TĚLE NENÁVIDÍM...“

Youtuberka předává ve videu své úvahy o postoji k vlastnímu fyzickému tělu, přičemž se jedná o typ informačního videa. Zmiňuje, že jako mladší neakceptovala svůj vnější vzhled a chtěla tak podstoupit plastickou operaci. Postupem času se však se svým vzhledem smířila a na chirurgickou úpravu těla změnila názor. Cílem videa je předání

postoje, že není nutné odpovídat medializovaným vzorům krásy (Kateřina Kladivová, 2020, online). Ve videu nebyly shledány výskyty kyberprevence rizikového chování či náznaky projevů rizikového chování.

2. „VLOG | Vyrábíme (opravujeme starý) NÁBYTEK do domečku!“

Youtuberka ve videu zobrazuje svůj každodenní život, zejména záběry péče o pleť, přípravy obědu. Hlavní částí videa je zobrazování procesu opravy jejího domu a komentování tohoto procesu. Ve videu jsou též zobrazeny záběry kondičního cvičení. Ve videu lze tak sledovat prvky motivace k pravidelnému pohybu a zdravému životnímu stylu (Kateřina Kladivová, 2020, online). Můžeme tak tyto záběry zařadit jako prvky kyberprevence rizikového chování v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků.

3. „První PODZIMNÍ RANNÍ RUTINA na DOMEČKU“

Jedná se o rutinu, tedy typ videa zobrazující pravidelné opakování určité činnosti youtuberkou. Rutina je zaměřena na způsob zobrazení pravidelného úklidu domu. Ve videu youtuberka též zobrazuje recept na tuňákovou pomazánku a ukazuje způsob líčení se (Kateřina Kladivová, 2020, online). Ve videu nebyly shledány výskyty kyberprevence rizikového chování či náznaky projevů rizikového chování.

4. „VLOGMAS 21 | Velký VÁNOČNÍ úklid DOMEČKU“

Jedná se o typ videa „vlogmas“, přičemž vlogmas označuje sérii videí natáčených v období 1. 12. až 24. 12. jako obdoba adventního kalendáře. Videá se vyznačují tím, že jsou vydávána následující den a odběratelé se tak mohou těšit na zvýšení frekvence přidávaných videí. Youtuberka ve videu ukazuje svůj den v podobě přípravy snídaně, dekorování vánočního stromu a pečení moučníku (Kateřina Kladivová, 2020, online). Ve videu nebyly shledány výskyty kyberprevence rizikového chování či náznaky projevů rizikového chování.

5. „Q&A | Podnikání? Kolik vydělává INFLUENCER? Kdo u nás platí? #1“

Video spadá do typologie videa „otázky a odpovědi“, kdy se fanoušci youtuberky ptají skrze zprávy na různé otázky. Tento typ videa byl zaměřen na oblast financí. Youtuberka v něm odpovídá na otázky zaměřené na výši finančních útrat v období jednoho měsíce, výši výdělku z vedení YouTube kanálu. Youtuberka odpovídá též na otázku zaměřenou na oblast rozdělení finančních výdajů mezi ní a jejím přítelem (Kateřina Kladivová, 2021, online). Ve videu nebyly shledány výskyty kyberprevence rizikového chování či náznaky projevů rizikového chování.

6. „VLOG | Zlepšování nálady v této šílené době“

Video je typem vlogu, přičemž youtuberka na počátku videa zobrazuje záběry z cvičení a upozorněním na dodržování pitného režimu. Hlavní částí videa je předávání nápadů na činnosti v období pandemie covid-19. Mezi jejími doporučeními je úklid bytu, třídění starého oblečení a kosmetiky, vymazání nepotřebných souborů z mobilních telefonu (Kateřina Kladivová, 2021, online). Dodržování pitného režimu a kondičního cvičení lze označit jako projev kyberprevence rizikového chování v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků.

7. „VLOG | Šaty pro družičky, plánování terasy & zeleninové placičky“

Video lze označit jako „vlog“, ve kterém youtuberka zobrazuje náplň svého dne. Zpočátku ukazuje záběry kondičního domácího cvičení, poté ukazuje, jakým způsobem se líčí. Další částí videa jsou záběry uklízení domu a ukázka výběru šatů pro její družičky (Kateřina Kladivová, 2021, online). Ve videu nebyly shledány výskyty kyberprevence rizikového chování či náznaky projevů rizikového chování.

8. „VLOG | Čoko dortík, vyrábění VÁZY & úklid domečku“

Toto video lze též označit jako typ vlogu, přičemž v něm youtuberka ukazuje záběry z pečení, úklidu, malování vázy, obsahu nákupu potravin (Kateřina Kladivová, 2021,

online). Ve videu nebyly shledány výskyty kyberprevence rizikového chování či náznaky projevů rizikového chování.

9. „HOUSE TOUR VLOG | Jak vypadá náš VYSNĚNÝ DOMEČEK“

Jedná se kombinaci videí „house tour“ ve kterém youtuberka předvádí jednotlivé místnosti domu (Kateřina Kladivová, 2021, online). Ve videu nebyly shledány výskyty kyberprevence rizikového chování či náznaky projevů rizikového chování.

10. „VLOG | Náš pohodový víkend“

Youtuberka ve vlogu ukazuje ukazuje náplň jejího dne v podobě přípravy snídaně, stříhu videí a hraní společenské hry se svým přítelem (Kateřina Kladivová, 2021, online). Ve videu nebyly shledány výskyty kyberprevence rizikového chování či náznaky projevů rizikového chování.

Shrnutí

Ve 2 z 10 analyzovaných videích youtuberky Kateřiny Kladivové byl zaznamenán výskyt kyberprevence rizikového chování. V žádném videu nebyl zaznamenán projev rizikového chování.

Výskyt kyberprevence rizikového chování byl zachycen v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Výskyt kyberprevence tohoto rizikového chování byl v podobě zdůraznění významu dodržování pitného režimu a zobrazování kondičního cvičení youtuberky za účelem dodržování pravidelného pohybu.

Celkem byly ve sledovaných videích zaznamenány 2 výskyty kyberprevence rizikového chování. Proto lze část analyzovaných typů videí označit jako zobrazování kyberprevence rizikového chování prostřednictvím médií.

Tabulka se záznamem zjištěných dat u jednotlivých skupin rizikového chování jsou uvedeny v přílohách (Příloha D).

Případová studie č. 3 – Hanneton Monde

Do průzkumného šetření v podobě případové studie byla zařazena youtuberka vystupující pod přezdívkou „Hanneton Monde“, vlastním jménem Aneta Chroustová. Tato youtuberka byla do průzkumného šetření vybrána na základě splnění požadavků pro zařazení do 1. skupiny youtuberů, u kterých předpokládáme výskyt prevence rizikového chování.

Aneta Chroustová se narodila v roce 1994 a na svém YouTube kanále se zaměřuje na natáčení vlogů, módních tipů a haulů, videoreceptů a informačních videí. Lze uvést, že v současné době na jejím kanále převládají vlogy (Hanneton Monde, 2021, online). YouTube kanál si založila 23. 4. 2012, na kterém má více než 78 tisíc odběratelů (Hanneton Monde, 2021, online).

Její nej sledovanějším videem je „4 „LAZY“ ÚČESY“, zveřejněném v roce 2017. Video dosáhlo počtu 238 tisíc zhlédnutí. Obsahem videa jsou návody na několik typů účesů. Dalším populárním je video s názvem „NEMÁM RÁDA KDYŽ... | SKETCH“, zveřejněném v roce 2017. Video dosáhlo počtu 146 tisíc zhlédnutí. Obsahem videa je zobrazení několika scének demonstrujících nežádoucí situace, např. opakované návraty při odchodu z domu zpět za účelem kontroly vypojení spotřebičů ze zásuvky (Hanneton Monde, 2017, online). Tyto typy videí, sketchů, byly populární zejména na počátku vývoje youtuberství v České republice, přičemž tento formát videí byl převzat ze zahraničí.

V rámci průzkumného šetření bylo analyzováno 10 reprezentativních videí kanálu této youtuberky, zveřejněných v období od 31. 3. 2020 do 31. 3. 2021. Videa byla tematicky zařazena do kategorií: vlogy, videorecepty, what i eat in a day/week, haul, fashion.

Analýza sledovaných videí

1. „TŘÍDĚNÍ ŠATNÍKU & CO VAŘÍM V KARANTÉNĚ | #VLOG“

Jedná se o typ vlogu, ve kterém youtuberka sledujícím ukazuje činnosti jejích běžných dní. V úvodu videa sděluje své plány na trávení dne. Ve videu ukazuje též recept na oběd, úklid kuchyně, trávení volného času v podobě sportu na kolečkových bruslích. Následují scény z dalšího dne, kde ukazuje svou snídani, přípravu kávy. Youtuberka ve videu ukazuje další její aktivity v podobě přípravy jiného videa. V jedné scéně ukazuje, že si k obědu pije pivo (Hanneton Monde, 2020, online). Vzhledem k vymezení skupiny rizikového chování v podobě závislostního chování je tato scéna označena jako projev rizikového chování 1. skupiny závislostního chování. Skupina rizikového chování v podobě závislostí zahrnuje užívání návykových látek, mezi které alkohol patří. V souladu s podkapitolou 2.3 uvádíme, že youtuberi jsou svými sledujícími vnímáni jako vzory chování. Proto lze považovat zobrazování alkoholu ve videích youtuberů jako projev rizikového chování, neboť toto jednání může být mladistvými akceptováno a imitováno.

Video dále pokračuje zobrazováním scén, ve kterých youtuberka žehlí, třídí šatník a píše diplomovou práci. V další části videa popisuje další recepty (Hanneton Monde, 2020, online).

2. „SITUACE SE UVOLŇUJE & JEDU DOMŮ | #VLOG“

Jedná se opět o typ vlogu, ve kterém youtuberka sledujícím ukazuje způsob trávení několika dní. Ve videu mluví o tom, že se věnuje psaní diplomové práce a tuto práci konzultuje se svým vedoucím. Dále mluví o tom, že několik dní hlídá psa svých přátel. Hlavní částí videa je ukázka různých receptů, záběrů youtuberky, ve kterých píše diplomovou práci. Další den ukazuje divákům svou snídani, záběry z psaní diplomové práce a představuje spolupráci s prodejnou potravin. V závěru vlogu jsou záběry z jízdy automobilem, přičemž youtuberka uvádí, že jede na návštěvu k rodičům (Hanneton Monde, 2020, online). Ve videu tak nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

3. „STÁTNICE Z DOMOVA? #VLOG“

Tento typ vlogu zachycuje záběry z přípravy na státní závěrečné zkoušky, přičemž youtuberka popisuje jejich očekávaný průběh. Vlivem pandemie covid-19 vykonává tuto státní závěrečnou zkoušku distančně pomocí videokonference. Video obsahuje záběry zachycující youtuberku při přípravách na výkon státní závěrečné zkoušky. Mluví též o svých pocitech a výběru formálního oblečení. Vlog je zakončen sdělením, že státní závěrečnou zkoušku úspěšně vykonala. Vyvrcholením videa je příprava konzumace alkoholu jako způsobu oslavy (Hanneton Monde, 2020, online). Vzhledem k definici vybraných forem rizikového chování v podkapitole 3.2 lze zobrazování alkoholu ve videích zařadit do 1. skupiny rizikového chování v podobě závislostního chování. Tuto scénu tak řadíme do projevů rizikového chování, neboť může svou cílovou skupinu mladistvých navádět k užívání návykových látek v podobě alkoholu. Obecně lze považovat zobrazování konzumace alkoholu ve videích, sledovaných dětmi a mladistvými, jako projev rizikového chování. Součástí cílové skupiny youtuberky Hanneton Monde jsou též mladiství, na které mohou mít ukázky konzumace alkoholu nežádoucí vliv.

4. „CO JSEM DNES JEDLA? | BATÁTOVÉ HRANOLKY“

Tento typ videa lze zařadit do typu videa „what i eat in a day“, ve kterém youtuberka zobrazuje recepty veškerých konzumovaných pokrmů v období jednoho dne (Hanneton Monde, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

5. „Další krok do neznáma...“

Jedná se o typ vlogu, v jehož úvodu youtuberka sděluje svým sledujícím informace o tom, že nedávno ukončila partnerský vztah. V této souvislosti zmiňuje, že scény ve videích neodpovídají vždy realitě, neboť se jedná o střihově upravené záběry. Ve videu následuje časosběr různých scének, ve kterých youtuberka hledá nové bydlení. V této souvislosti sdílí zkušenosti z tohoto procesu, přičemž hlavní částí videa je sdělení o konečném výběru bytu. V této části vlogu ukazuje, že finální výběr bytu slaví společně

s kamarádkou pitím alkoholu (Hanneton Monde, 2020, online). Tuto scénu tak lze označit jako projev rizikového chování 1. skupiny v podobě závislostního chování. Jak bylo uvedeno výše, zobrazování tohoto chování může cílovou skupinu mladistvých inspirovat k požívání návykových látek v podobě alkoholu. V poslední části videa jsou zobrazovány scénky z výběru a nákupu vybavení, doplňků do bytu.

6. „PRVNÍ NOC V NOVÉM BYTĚ #VLOG“

Jedná se o typ vlogu, ve kterém youtuberka sdílí první reakce na přestěhování se do nového bytu. Ve videu zobrazuje stávající vybavení bytu, přičemž zmiňuje její záměr o dokoupení nábytku a doplňků (Hanneton Monde, 2020, online). Ve videu tak nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

7. „LEZE MI TO DOMA UŽ NA HLAVU? #VLOG“

V tomto vlogu youtuberka ukazuje ve videu zakoupené oblíbené potraviny, uvádí, že se těší na období Vánoc. V další části videa mluví o zážitcích z vycházky po Praze. Na závěr videa doporučuje svým sledujícím užívání vitamínů. V čase 19:17 říká: „*Já si teď vždycky po ránu dávám ještě různé vitamíny a potravinové doplňky. Tady mám probiotika na lepší trávení, tady mám hlívu ústřičnou, tady mám teda vitamín C a tady mám vitamín B*“ (Hanneton Monde, 2020, online). Zmínku o doplňcích stravy lze zařadit do projevu kyberprevence rizikového chování jako způsob předcházení rozvoje nezdravého životního stylu (6. skupina rizikového chování nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků).

8. „20 + OUTFITŮ ZE SEKÁČE“

Jedná se o typ módního videa, ve kterém youtuberka zobrazuje oblíbené kombinace nošených kousků oblečení. Video bylo do případové studie zařazeno, neboť se jedná o součást zaměření kanálu této youtuberky. Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či projevů rizikového chování.

9. „CO JSEM SE NAUČILA V MÝCH "MID 20's"“

Toto video lze zařadit do typu informačního videa, ve kterém youtuberka předává své zkušenosti, které se naučila v období mladé dospělosti. Zmiňuje, že se naučila akceptovat své chyby a sebe samu takovou, jaká je. Dále mluví o tom, že se naučila být v životě více spontánní a dokázala si nastavit emocionální hranice vůči názorům druhých lidí na její osobu. V čase 17:40 zmiňuje: *„Další věc, co jsem se ve svých „mid twenties“ naučila, je to, že musím myslet hlavně na sebe. Já jsem člověk, který velmi rád dělá radost ostatním. To znamená, že se snažím šířit radost, nebo se snažím, když přijde návštěva, tak se rozkrájím na kusy, aby ta návštěva měla všechno. A mnohdy tak v tomto procesu zapomínám na sebe. Zapomínám na to, že bych si měla jít lehnout, že bych si měla odpočinout, že nemůžu pořád jet na sto dvacet procent, a že, já jsem ta nejdůležitější. Pokud nebudu odpočatá, nebudu mít energii, tak jí nemůžu dál předávat. To je něco, co se stále učím, a myslím si, že ten problém máme víceméně v rodině, protože moje mamka je úplně to samé. A moje mamka nedokáže odpočívat, moje mamka přijde z práce a místo, aby si šla lehnout a odpočinout, nebo si na chvíli sedla, tak začne uklízet a něco vymýšlet, a já nevím, dělat různé věci doma. Takže si myslím, že to máme trošku v rodině, ale snažím se poslední půlrok, nebo co jsem se odstěhovala do Prahy, trošku více myslet na sebe, trošku více myslet na to, abych se kvalitně stravovala, abych jedla vitamíny, abych odpočívala, abych spala hlavně, abych měla aspoň dostatečné množství naspáno každý, každíčkový, den. A je to boj, protože ten svět nám toho nabízí mnoho, což je bod číslo jedna a chceme žít naplno, chceme využít každou možnost, která se nabízí, a mnohdy přitom zapomínáme na sebe. Což si myslím, že je chyba. Takže zamyslete se nad tím, jestli dostatečně myslíte sami na sebe, jestli si dáváte dostatečný prostor na odpočinek. Jestli se zbytečně moc nestresujete a zkuste si každý den vyhradit nějaký úsek času, kdy se budete věnovat jenom sami sobě“* (Hanneton Monde, 2020, online).

Výše uvedený text lze považovat jako prvek kyberprevence rizikového chování nezdravého životního stylu (6. skupina rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků). Youtuberka v této pasáži zmiňuje význam kvalitního spánku, stravování se a omezování vlivu stresu na psychickou pohodu. Skupina tohoto typu rizikového chování byla blíže přiblížena v podkapitole 3.2,

příčemž její součástí jsou poruchy příjmu potravy, striktní a extrémní diety, nedostatečná či nadměrná pohybová aktivita a užívání anabolik a steroidů.

10. „JARNÍ HAUL & CO DĚLÁM ZA PRÁCI? #VLOG“

Posledním analyzovaným videem youtuberky Hanneton Monde je kombinace vlogu, tedy videa zobrazující náplň dne youtuberky, a haulu, tedy ukázky zakoupených produktů. Video začíná záběry, ve kterých youtuberka mluví o nespokojenosti s chladným počasím a pracovních plánech v natáčený den. Následuje scéna příchodu z pracovní schůzky youtuberky zpět domů a přípravy pokrmu na oběd. Hlavní částí videa je představení pracovních činností youtuberky, kdy zmiňuje, že pracuje jako manažerka českého herce a dále se živí natáčením videí na YouTube. Zmiňuje, že klade důraz na zisk finančních příjmů z vyššího množství zdrojů. Ve videu též ukazuje nákup potravin a nových kousků oblečení. Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

Shrnutí:

V analyzovaných videích youtuberky Hanneton Monde bylo ve 2 videích z 10 sledovaných videí zaznamenán výskyt kyberprevence rizikového chování. V rámci 3 z 10 analyzovaných videí byl zachycen výskyt rizikového chování.

Výskyt kyberprevence rizikového chování byl zaznamenán v 6. skupině nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků v podobě zmínky o užívání vitamínů a doplňků stravy, významu kvalitního spánku, zdravého stravování se a zmírňování působení stresu. Výskyt rizikového chování byl zaznamenán v 1. skupině závislostního chování v podobě užívání návykové látky – alkoholu.

Celkem byly v analyzovaných videích zaznamenány 2 výskyty kyberprevence rizikového chování a 3 výskyty rizikového chování. Lze tak uvést, že ve sledovaných, reprezentativních, videí bylo zachyceno vyšší množství výskytů rizikového chování než výskytů kyberprevence rizikového chování. Toto zjištění považujeme za neočekávané, neboť dochází k vyvrácení vytvořené teorie o kontrastních skupinách

youtuberů. Blíže budeme výsledky tohoto šetření reflektovat v podkapitole 4.4 shrnující zjištěné výsledky.

Tabulka se záznamem zjištěných dat u jednotlivých skupin rizikového chování jsou uvedeny v přílohách (Příloha E).

Případová studie č. 4 – TVTwixx

Do průzkumného šetření v podobě případové studie byla zařazeni youtuberi (bratři) vystupující pod společnou přezdívkou „TVTwixx“, vlastními jmény Danny Sonnleitner a Andy Sonnleitner. Tito youtuberi byli do průzkumného šetření vybráni na základě splnění požadavků pro zařazení do 2. skupiny youtuberů, u kterých předpokládáme výskyt rizikového chování.

Danny Sonnleitner se narodil v roce 1995, Andy Sonnleitner se narodil v roce 1997. Na svém YouTube kanále točí zejména videa zaměřená na různé výzvy, reakce, příběhy, vtípky a děsivé vlogy. V současné době (k 5. 4. 2021) mají více než 794 tisíc odběratelů na YouTube (TVTwixx, 2021, online).

Uvádíme též příklad dvou videí s nejvyšším počtem zhlédnutí. Nejvyšší počet zhlédnutí v celkovém počtu 10 milionů zhlédnutí patří videu „TVTWIXX – LOUIS VUITTON (Official music Video)“ zveřejněným v roce 2018. Obsahem videa je píseň vytvořená youtuberem Dannym. Píseň se orientuje na luxusní životní styl těchto youtuberů (TVTWIXX, 2018, online). Druhým videem s vysokým počtem zhlédnutí je sketch s názvem „15 TYPŮ UČITELŮ“ s více než 7,7 miliony zhlédnutí. Video bylo zveřejněno v roce 2016 a orientuje se na humorný způsob prezentace rozdělení pedagogů na určité typy (TVTwixx, 2016, online).

V rámci průzkumného šetření bylo analyzováno 10 reprezentativních videí jejich kanálu, zveřejněných v období 31. 3. 2020 až 31. 3. 2021. Videa byla tematicky zařazená do kategorií: challenge, scary vlog, reakce.

Analýza sledovaných videí

1. „JEZDÍME TANKEM PO PRAZE A ODMĚŇUJEME LIDI S ROUŠKOU!“

Jedná se o typ vlogu, ve kterém youtuber Danny spolu se svým přítelem Vojtou jezdí po Praze tankem a rozdávají lidem, nosící roušky (video je natočeno v období pandemie covid-19) energetickými drinky. Mluví o funkcích tanku, se kterým se rozhodli jezdit po Praze. Ve videu spolu vedou debatu o vlastnostech tanku. Danny z TVTwixx toto doplňuje v 2:36 o výrok: *„My jsme to i zkoušeli, žejo, že jsme to napálili do svodidel a posunuli jsme celý ty svodidla.. a NIC! Vidiš? Úplně v pohodě“* (TVTwixx, 2020, online). Tento výrok o jejich způsobu chování při řízení lze označit jako projev rizikového chování v rámci 7. skupiny rizikového chování při řízení motorových vozidel. V další části videa v čase 4:40 rozdávají energetické nápoje dětem, které nosí roušku. Tuto scénu lze označit jako projev rizikového chování v 6. skupině nezdravého životního stylu a stravovacích návyků, neboť se jedná o nevhodné nápoje pro děti.

2. „#NAIDEN JÍM A PIJU POUZE KOFEIN - Co se stane při překročení limitu?“

Tento typ videa patří do kategorie „challenge“, jinými slovy výzev. Youtuber Danny se v něm experimentuje s překračováním maximální denní dávky kofeinu. V průběhu videa zvyšuje dávky kofeinu a sděluje sledujícím dopady na jeho fyzický stav (TVTwixx, 2020, online). Toto video lze označit jako projev rizikového chování ve skupině 6. nezdravého životního stylu a stravovacích návyků, neboť se jedná o extrémní užívání kofeinu ovlivňující tělesné funkce člověka. Video tak může být nevhodnou inspirací k imitaci chování youtubera Dannyho, akceptovaného jako vzoru dětí a mladistvých. Mediální vzory byly blíže popsány v podkapitole 2.3.

3. „PŘIDĚLAL JSEM MÁMĚ CEDULI POLICIE NA DŮM? – REAKCE“

Toto video spadá do kategorie „reakce“, ve které youtuber Danny natáčí reakci své matky na instalování značky s nápisem „Policie“ na její dům (TVTwixx, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

4. „OPUŠTĚNÁ NEMOCNICE S DĚTSKÝM PLÁČEM - Trip do Itálie“

Jedná se o typ děsivého vlogu, ve kterém youtuber Danny společně s přáteli cestují do Itálie za účelem prozkoumání bývalé opuštěné nemocnice. Ve videu mluví o historii nemocnice (TVTwixx, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskyty rizikového chování.

5. „ZJEVENÍ REÁLNÉHO DUCHA? - Prank na Andyho“

Jedná se o video typu „prank“, ve kterém youtuber Danny připravuje kanadský žertík, jako způsob odplaty, na svého bratra Andyho. Obsahem tohoto žertu je vystrašení bratra a natočení jeho reakce (TVTwixx, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskyty rizikového chování.

6. „VELKÉ ZKLAMÁNÍ NEBO OPRAVDOVÝ NÁLEZ METEORITU?“

Toto video lze označit jako typ „vlogu“, ve kterém youtuber Danny s přáteli hledá v určité oblasti na území České republiky pozůstatky meteoritu (TVTwixx, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskyty rizikového chování.

7. „TOHLE NEMŮŽE DOPADNOUT DOBŘE..PŘEŽIJEME JÍZDU DODÁVKOU?“

Video lze označit jako typ „vlogu“, ve kterém youtuber Danny spolu se svým přítelem natáčí proces stěhování posilovacích strojů (TVTwixx, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskyty rizikového chování.

8. „OPUŠTĚNÁ VILA MARTA - SLYŠÍME KROKY ZESNULÉ ŽENY“

Video lze označit jako typ strašidelného vlogu, ve kterém youtuber Danny spolu s přáteli prochází opuštěnou vilu a mluví o její historii (TVTwixx, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskyty rizikového chování.

9. „UBYTOVÁNÍ ZA 100 VS. 10.000 Kč - Kdo bude spát pod mostem?“

Jedná se o typ videa „challenge“, ve kterém youtuber Danny a jeho přítel Deny si vylosovali úkol v podobě sehnání ubytování v částce stokorun a v částce deseti tisíců korun. Youtuber Danny si vylosoval nižší částku a převážná část videa tak zobrazuje jeho snahu o získání ubytování. Video je zakončeno tím, že stráví noc na venkovní zahrádce restaurace v Praze (TVTwixx, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskyty rizikového chování.

10. „TÝNUŠ TŘEŠNIČKOVÁ VRACÍ ÚDER SVÉMU EX? - Exposed #30“

Toto video lze označit jako typ „reakčního“ videa, přičemž youtuber Danny zde komentuje a shazuje youtuberku s přezdívkou „Týnuš Třešničková“. Označuje jí jako ženu, která ráda žije v luxusu a k tomu využívala své bývalé partnery. Vyjadřuje se k události rozchodu této youtuberky s jejím přítelem, přičemž na videu ukazuje příspěvek na sociální síti Instagram jejího bývalého přítele. V tomto příspěvku její bývalý přítel zveřejňuje fotografii s popisem, že ho youtuberka údajně pouze využívala. Danny z TVTwixx v rámci celého videa naznačuje, že je taková informace o youtuberce pravda. Opakovaně ji snižuje a naznačuje, že je materialisticky a povrchně zaměřená. V čase 1:01 Danny zmiňuje: *„Jak jste možná zaregistrovali, tak Týna Třešničková preferuje kluky, který za prvý maj peníze a za druhý jsou starší. Jo, přece jenom je taková pojistka, kdyby se náhodou něco podělalo, tak přítel má vždycky peníze a může vás založit, může vás podporovat. Vy nemusíte celej život už dělat nic. V tomhlectom případě to bylo dost podobný, kdy si našla přítele Láďu. Jmenuje se Láďa, nevím, jak se jmenuje příjmením, každopádně z jeho Instagramu je znatelný, že asi nějaký peníze mít bude. Přece jenom v skoro každým instastoričku řídí ferrari nebo nějaký jiný dražší auto. Což pravděpodobně přilákalo Týnuš Třešničkovou, řekla si oukej, tady nějaká možnost toho vyždímat nějaký keš.“* V poslední části videa např. Danny reaguje na vyjádření youtuberky v internetovém článku, kde jí odpovídá v čase 13:37: *„Když už tam z tvý strany nic nebylo, tak si mu to měla říct. Mělas to, když už jsi ten vztah tahala veřejně, i veřejně to ukončit. Jo, to znamená, měla jsi daleko dřív napsat oukej, za mě je ten vztah ukončenej, ale pravděpodobně z toho ještě*

sypaly trošku nějaký love, popřípadě si byla ráda, že tě ještě zve na nějaký ty dovolený“ (TVTwixx, 2021, online).

Video tak lze označit jako projev rizikového chování v rámci 3. skupiny heteroagresivního chování, kdy dochází ke kyberšikaně prostřednictvím šíření pomluv o této youtuberce skrze video. Vzhledem k cílové skupině dětí a mladistvých youtubera Dannyho z kanálu „TVTwixx“ se tak jedná o nevhodný vzor propagovaného chování. V podkapitole 2.3 jsme uvedli postoj Federmana (1998; In: Jirák, Köpplová, 2009, s. 361) k možnému vlivu médií na rozvoj agresivního chování. Autor uvádí, že násilí je akceptováno v případě, že je zobrazováno jako vhodný způsob řešení konfliktů či je agresor zobrazován jako přitažlivá osoba.

V tomto případě lze obsah videa přirovnat k projevům kyberšikany jako způsobu „nastolování spravedlnosti“. Toto chování youtubera může negativně působit na chování dětí a mladistvých do podoby aktérů kyberšikany či šikany.

Shrnutí

V analyzovaných reprezentativních videích YouTube kanálu „TVTwixx“ bylo ve 4 z 10 analyzovaných videí zaznamenán výskyt rizikového chování. V žádném videu nebyl zaznamenán výskyt kyberprevence rizikového chování.

Výskyt rizikového chování byl ve videích zaznamenán v rámci 3. skupiny rizikového heteroagresivního chování v podobě projevů kyberšikany jiné youtuberky, dále v 6. skupině rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků, kdy youtuber Danny experimentoval s dávkováním kofeinu. Též byl zaznamenán výskyt rizikového chování v rámci 7. skupiny rizikového řízení motorových vozidel, kdy youtuber Danny společně se svým přítelem Vojtou havaroval s tankem do svodidel za účelem experimentu.

Celkem byly ve sledovaných videích zaznamenány 4 výskyty rizikového chování. Ve videích nebyl projev kyberprevence rizikového chování, proto lze část analyzovaných typů videí označit jako zobrazování rizikového chování prostřednictvím médií.

Tabulka se záznamem zjištěných dat u jednotlivých skupin rizikového chování jsou uvedeny v přílohách (Příloha F).

Případová studie č. 5 – FIZIstyle

Do průzkumného šetření v podobě případové studie byl zařazen youtuber vystupující pod přezdívkou „FIZIstyle“, vlastním jménem Filip Zima. Tento youtuber byl vybrán do průzkumného šetření na základě splnění požadavků pro zařazení do 2. skupiny youtuberů, u kterých předpokládáme výskyt rizikového chování.

Filip Zima, narozený v roce 2001, na svém YouTube kanále tvoří videa zaměřená na různé výzvy a vtípky (challenge) (FIZIstyle, 2021, online). Svůj kanál založil 3. 1. 2015 a jeho kanál odebírá více než 636 tisíc sledujících (k 5. 4. 2021) (FIZIstyle, 2021, online). Ve videu youtuber s přáteli zpívá píseň o fiktivní apokalypse „zombie“.

Mezi jeho nejpopulárnější videa patří „FIZISTYLE – PLANETA ZOMBIE (Official Music Video)“, zveřejněném v roce 2020, s celkovým počtem 7,2 milionů zhlédnutí (FIZIstyle, 2020, online). Dalším populárním videem je „OHOLILI JSME TARYMU ZADEK! **šílené kolo štěstí**“, zveřejněné v roce 2018, s více než 4,3 miliony zhlédnutí. Obsahem videa je překonání různých výzev společně s youtuberem Tarym (FIZIstyle, 2018, online).

V rámci průzkumného šetření bylo analyzováno 10 reprezentativních videí jeho kanálu, zveřejněných v období od 31. 3. 2020 až 31. 3. 2021. Video byla tematicky zařazená do kategorií: challenge, prank.

Analýza sledovaných videí

1. „DAROVAL JSEM 400 ROUŠEK DOMOVU DŮCHODCŮ! ** musíš vidět“**

Video je publikované v období počátku pandemie covid-19 v České republice, ve kterém youtuber FIZI apeluje na své sledující k dodržování hygienických pravidel.

Obsahem videa je podarování hygienických pomůcek domovu důchodců a natočení reakce vedení na tento dar (FIZIstyle, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

2. „POSLEDNÍ KDO UPUSTÍ iPHONE VYHRÁVÁ 20,000 Kč! **extrémní“**

Video lze označit za typ videa „challenge“, ve kterém youtuber FIZI natáčí své přátele při plnění výzvy, jíž je cílem udržet vlastní telefony pouze jednou rukou nataženou přes balkon. FIZI postupně přátele ruší, aby některému z nich skutečně vypadl. Na konci videa skutečně jeden z telefonů jednomu z přátel spadne a rozbije se (FIZIstyle, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

3. „7 ZPŮSOBŮ JAK PRANKOVAT KAMARÁDY VE 3:00 RÁNO! **legrační“**

Jedná se o typ videa „prank“, ve kterém youtuber FIZI natáčí reakci svých přátel na připravené na vtípky. Ve videu youtuber své přátele ruší při spánku, snaží se je vystrašit pomocí plastového pavouka (FIZIstyle, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

4. „KDO VYDRŽÍ NA VODĚ NEJDÉLE?! **VÝHRA 10,000 Kč“**

Jedná se o typ „challenge“ v rámci, které FIZI a jeho přátelé přijímají výzvu v podobě sestavení „lodě“ z lega a následně tyto „lodě“ testují v bazénu s vodou (FIZIstyle, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

5. „ZNIČILI JSME FIZIMU TESLU! **šílený prank“**

Jedná se o typ videa „prank“, v němž přátelé youtubera FIZIho posprejují FIZIho auto smývatelnými laky jako odplatu za jeho předchozí vtípky. Video zachycuje záběry sprejování a následnou reakci youtubera vodou (FIZIstyle, 2020, online).

Video lze tak označit jako projev rizikového chování 2. skupiny kriminálního chování, neboť se jedná o projevy vandalismu. Děti a mladiství tak mohou od youtubera přejímat vzor nežádoucího chování v podobě vandalismu.

6. „ZNIČIT, UTOPIT NEBO SI VZÍT VĚC CHALLENGE! **iPHONE 12 Pro“**

Jedná se o typ videa „challenge“ v němž si youtubeři losují úkol, který následně musí splnit. Součástí vylosovaných úkolů bylo vnoření nového mobilního telefonu do bazénu s vodou, shzení dýně a keramického trpaslíka z balkonu (FIZIstyle, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

7. „7 ŠÍLENÝCH TRIKŮ, KTERÉ TI ZMĚNÍ ŽIVOT! **šílené“**

Jedná se o typ „informačního“ videa, v němž youtuber FIZI a jeho přítel přináší tipy na výrobu plastového kelímku s uchem nebo postup na tvorbu obrazu (FIZIstyle, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

8. „STRÁVILI JSME NOC V OBCHODĚ SE SLADKOSTMI! **splněný sen“**

Jedná se o video typu „vlog“, který má komerční zaměření v podobě progace obchodu se sladkými potravinami. Youtuber FIZI a jeho přátelé tráví noc v tomto obchodě a ochutnávají různé druhy sladkých i slaných potravin (FIZIstyle, 2020, online). Toto video lze označit jako rizikové v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravého způsobu stravování se. Ve videu není kladen důraz na zdravou a vyváženou stravu, naopak jsou sledující nabádáni ke stravování se sladkostmi.

9. „HRAJEME AMONG US V REALITĚ! **900 IQ IMPOSTER“**

Jedná se o typ „challenge“ videa, ve kterém youtuber FIZI spolu s přáteli hrají v realitě počítačovou hru „Among us“. Ve videu jsou zobrazovány scény z průběhu hry a jejího

závěru (FIZIstyle, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

10. „EXTRÉMNI SCHOVKA V TRAMPOLÍNOVÉM PARKU O 20 000 KČ!“

Jedná se o typ videa „challenge“, ve kterém youtubeři hrají hru „na schovávanou“ v jump aréně. Ve videu jsou zobrazovány scény z průběhu hry a jejího závěru (FIZIstyle, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

Shrnutí

Ve 2 z 10 analyzovaných videích youtubera FIZIstyle byl zaznamenán výskyt rizikového chování v rámci 2. skupiny rizikového chování v podobě kriminálního chování a v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. V rámci skupiny kriminálního chování byly ve videu pozorovány prvky vandalismu, kdy přátelé youtubera posprejovali jeho auto. Ve skupině nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků byla v rámci videa zobrazována konzumace nezdravých, sladkých potravin. Celkem byly ve sledovaných videích zaznamenány 2 výskyty projevů rizikového chování. Proto lze část analyzovaných typů videí označit jako zobrazování rizikového chování prostřednictvím médií. Ve videu nebyly shledány projevy kyberprevence rizikového chování.

Tabulka se záznamem zjištěných dat u jednotlivých skupin rizikového chování jsou uvedeny v přílohách (Příloha F).

Případová studie č. 6 – Tary

Do průzkumného šetření v podobě případové studie byl zařazen youtuber Taras Anatoljevič Povoroznyk, vystupující pod přezdívkou „Tary“. Tento youtuber byl vybrán do průzkumného šetření na základě splnění požadavků pro zařazení do 2. skupiny youtuberů, u kterých předpokládáme výskyt rizikového chování.

Taras Anatoljevič Povoroznyk se narodil v roce 1992 a na svém YouTube kanále tvoří videa zaměřená na výzvy, reakce a parkour videa. Svůj kanál založil 4. 6. 2009 a v současné době má více než 899 tisíc odběratelů na YouTube (k 5. 4. 2021) (Tary, 2021, online).

Mezi jeho nejpopulárnější videa patří: „Rozstřel Youtuberek | SweetieMarket vs Mína“ publikovaném v roce 2018 s celkovým počtem 8,1 milionů zhlédnutí. Obsahem videa je překonávání různých výzev dalšími youtuberkami. Ve videu je užíváno mnoho vulgarismů a sexuálně orientovaných narážek. Youtuber Tary youtuberům zadává gymnastické výzvy a hodnotí jejich správnost provedení. Video se odehrává v prostředí jumping arény a na střechách budov. Obě youtuberky ve videu předvádí různé sexuální narážky, přičemž jedna z nich si na střeše budovy svléká svrchní díl oblečení (Tary, 2018, online). Můžeme tak toto video označit jako kontroverzní. Dalším populárním videem je: „LIDI NESNÁŠÍ PARKOUR! | REAGUJU NA PANÍ | TARY“, publikované v roce 2016, které má více než 6,2 miliony zhlédnutí. Ve videu, jsou youtuberem Tarym, komentovány natočené záběry hádky se ženou, která nesouhlasila s jejich provozováním parkourem po střechách garáží. Youtuber Tary se na záběrech videa snaží vést diskusi o provozování tohoto sportu s agresivně vystupující ženou. Youtuber vysvětluje, že při konání parkouru nedochází k vandalismu (Tary, 2016, online).

V rámci průzkumného šetření bylo analyzováno 10 reprezentativních videí jeho kanálu zveřejněných v období od 31. 3. 2020 do 31. 3. 2021. Video byla tematicky zařazena do kategorií: challenge, vlog, informační videa.

Analýza sledovaných videí

1. „Udělalí jsme si Venkovní Tělocvičnu! w/Jay Fox“

Jedná se o typ vlogu, ve kterém youtuber Tary se svými přáteli natáčí konání parkouru na střechách garáží okolo sídlišť, dětských hřišť. V čase 0:35 youtuber mluví o tom, že se chystá společně s přáteli trénovat parkour. Mluví přitom o pomůckách pro výkon parkouru, které si převezou v dodávce „*Do ní ze skladu narveme tlustý duchny a nějaký žíněnky a budeme jezdit tady po Říčanech, budeme si házet ty duchny pod různý*

parkourový spoty a dneska se můžete těšit na parkourový video!“ (Tary, 2020, online). Tento výrok považujeme za projev kyberprevence rizikového chování v rámci 5. skupiny rizikových sportů. Tento výrok totiž objasňuje, že výkon parkouru nelze dělat bez ochranných pomůcek, přičemž taková zmínka může varovat cílovou skupinu dětí a mladistvých.

Dále v čase 1:28 přítel youtubera, přezdíváný Jay Fox, zmiňuje: *„Tam do té dodávky, se vejdou tři lidi. My jsme čtyři. Což znamená,..“* Tary ho přeruší: *„Jayi ty seš ale takhle teňoučkej, ty se vejdeš mezi nás.“* Jay Fox tak nastupuje do zadní části dodávky, ve které není připoután. **Sám youtuber Tary je připoután a ukazuje, že si dává pás před zahájením jízdy** (Tary, 2020, online). Tuto pasáž a scénu lze označit jako projev rizikového chování v rámci 7. skupiny rizikového chování při řízení motorových vozidel. V podkapitole 3.2 byly definovány projevy tohoto rizikového chování, přičemž zde patří nepoužívání bezpečnostních pásů při jízdě automobilem. Lze uvést, že tato scéna působí paradoxně: sám youtuber bezpečnostní pás používá, zároveň však v kufru dodávky převáží svého přítele Jaye Foxe s absencí bezpečnostního pásu.

Ve videu tak byly shledány prvky kyberprevence rizikového chování a projevů rizikového chování.

2. „S mámou na Rybách!“

Jedná se o typ vlogu, ve kterém youtuber ukazuje způsob trávení volného času se svou rodinou v podobě rybaření. V čase 2:35 youtuber sedí na zadním sedadle automobilu a komentuje přípravu rybaření. Při jízdě však není připoután. Tuto scénu lze tak označit jako projev rizikového chování v rámci 7. skupiny rizikového chování při řízení motorových vozidel. Později v čase 4:27 mluví o nutnosti legálního povolení ryb. Uvádí podmínky legálního lovu ryb: *„A jsou v těch mírách, který můžete brát. To znamená, že jsou to míry třeba u kapra od čtyřiceti centimetrů do sedmdesáti. To je míra, kterou můžete odnést domů. Zbytek musíte šetrně vrátit do rybářského revíru, tam kde byl uchycen.“* (Tary, 2020, online). Tento výrok lze označit jako projev kyberprevence rizikového chování 2. skupiny kriminálního chování. Youtuber zmiňuje, že pro možnost lovení ryb je třeba splnit zákonné podmínky, což lze považovat za kvalitní

příklad kyberprevence kriminálního chování. Dále youtuber ve videu komentuje průběh lovu ryb a ukazuje veškeré rybářské pomůcky. V čase 10:37 ukazuje rybářský lístek a vysvětluje jeho obsah, ukazuje potvrzení o členství v rybářském svazu s povolenkou k lovu ryb, což potvrzuje výskyt kyberprevence rizikového chování v rámci zmíněné skupiny (Tary, 2020, online). Ve videu tak byly shledány prvky kyberprevence i výskytu rizikového chování.

3. „Malá A hlídá Taryho!“

Jedná se o typ vlogu, ve kterém youtuber ukazuje průběh hlídání své dcery. Ve videu jsou zobrazovány záběry, ve kterých youtuber o svou dceru pečuje a hraje si s ní (Tary, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

4. „Navštívili jsme s Markétou děti v Olivově dětské léčebně!“

Video je typem vlogu, propagující Olivovu dětskou léčebnu. Ve videu též vystupuje youtuberka „Sweetie Markét“. Youtuberi si v průběhu videa s dětmi povídají a společně s nimi sportují. Tary v čase 8:04 společně s dalšími chlapci v léčebně klikuje, dřepuje. Vyzývá děti k běhu, ale zdůrazňuje možnost dobrovolné účasti. V čase 8:40 Tary říká: *„Každý ráno tady běhají, což je úplně super, že se tady věnují tolik tomu pohybu. Všichni skoro šli běžet taky, a já jsem říkal, že půjde třeba jenom 5 lidí, a jdou skoro všichni“* (Tary, 2020, online). Později ve videu je zobrazována scénka, kde si youtuberka SweetieMarkét povídá s dětmi a v čase 10:23 říká: *„Já tady mám koutek vzdělaných a inteligentních lidí. Povídali jsme si o tom, jak...“* nějaké z dětí ji přeruší *„Jak zhubnout!“*, Markéta pokračuje *„Ně jak zhubnout, jak se cítit dobře přece. Že důležité je, abyste se cítili dobře“* (Tary, 2020, online).

Výše uvedené scénky a konverzace v průběhu videa lze označit jako projev příkladu kvalitní praxe kyberprevence rizikového chování v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravého způsobu stravování se. V rámci podkapitoly 3.2 byly definovány projevy rizikového chování této skupiny, přičemž zde patří poruchy příjmu potravy, striktní a extrémní diety, nedostatečné či nadměrné

množství pohybu a požívání anabolik a steroidů. Kabíček (2014; In: Kabíček, Csémy, Hamanová a kol., 2014, s. 329) uvádí, že nedostatek pohybových aktivit dětí a mladistvých je zapříčiněn sedavým způsobem života. Youtuber Tary tak vybízí děti a mladistvé v rámci videa ke zdravému pohybu. Ve videu tak lze sledat prvky kyberprevence rizikového chování.

5. „Jak se stát úspěšným Youtuberem?“

Jedná se o záznam videa z workshopu či letního tábora, ve kterém youtuber Tary vysvětluje dětem a mladistvým, jak se stát oblíbeným youtuberem. Na počátku videa mluví o negativních aspektech youtuberství, přibližuje, jakým způsobem zaujmout sledující. Zmiňuje též financování této činnosti. Na závěr videa v čase 9:50 youtuber uvádí: *„Nikdy neposílejte na internetu žádné citlivé fotky svoje, nedejbůh nahý. Až budete starší, tak si budete psát s holkama a holky možná, eh. aby se zavděčily klukovi, mu pošlou nedejbůh fotku, kde jsou třeba polonahý, nebo nahý!“* Děti youtubera přeruší smíchem, na což Tary reaguje *„Ne jako vážně! Tohleto je strašnej průs*r! Holky si myslej, že když to pošlou do četu, že to nikdo neuvidí. To je na tom serveru, to je na internetu navždycky. Kluk si to stáhne okamžitě, udělá si screen a když máte snapchat nebo instagram, kde si to pošlete na pár sekund, tak kluk si to vždycky nahrává. Nebo fotí. Jakmile něco pošlete jednou na internet, tak vždycky vás může někdo kvůli tomu vydírat. To je důležitá věc pro mladý lidi a taky je důležitá věc nefotit si doma nikdy věci, co se týče toho, aby lidi nezjistili, kde bydlíte, protože lidi vás pak můžou přijít vykrást, například. A o tom má přednášky skvělý Jirka Král buď safe online, asi to někteří znáte, takže tohle bych vám doporučil, abyste věděli, jak být v bezpečí na internetu“* (Tary, 2020, online).

Výše uvedený výrok lze označit jako projev kyberprevence rizikového chování v rámci 7. skupiny rizikových forem komunikace za využití médií. Tato oblast je blíže definována v teoretické podkapitole 3.2, přičemž zde patří sexting a kybergrooming. Youtuber Tary ve výše uvedeném výroku zmiňuje rizika sextingu. Tento výrok lze označit jako kvalitní příklad praxe kyberprevence rizikového chování.

6. „Vystoupení Taryho a Trenérů na Tary Campu 2020 #2“

Jedná se o typ vlogu, který je natáčen z prostředí letního tábora youtubera Taryho a zachycuje trénink parkouru youtubera a dalších trenérů. Děti tréninku přihlížejí a všechny při výkonu parkouru podporují (Tary, 2020, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

7. „Abeceda Parkour Challenge /Tary vs. @Jay Fox“

Jedná se o typ videa „challenge“, ve kterém youtuber Tary a jeho přítel Jay Fox vykonávají výzvu v podobě předvedení různých typů parkourových triků podléhající abecedě. Video je natáčené v prostředí jumping arény (Tary, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

8. „Napodobujeme TikToky #7“

Jedná se o typ videa „challenge“, ve kterém se youtuber Tary snaží napodobit videa zobrazená na sociální síti TikTok (Tary, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

9. „Náš Parkour Trénink #3 @Jay Fox“

Jedná se o typ vlogu, ve kterém youtuber Tary a jeho přítel Jay Fox trénují parkourové triky v prostředí jumping arény (Tary, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

10. „Brain Test #6 | Kdy už bude konec?!“

Video spadá pod kategorii „challenge“ v rámci které hraje hru na mobilním telefonu a snaží se splnit veškeré úkoly. Průběh plnění úkolů komentuje v podobě humorných komentářů (Tary, 2021, online). Ve videu nebyly shledány prvky kyberprevence či výskytu rizikového chování.

Shrnutí

V analyzovaných videích youtubera Taryho byl ve 5 z 10 videí zaznamenán projev kyberprevence rizikového chování v rámci skupin 2. kriminálního chování, 4. rizikových sportů, 6. nezdravého životního stylu a nezdravého způsobu stravování se. Dále byly zaznamenány projevy kyberprevence rizikového chování v 7. skupině rizikového způsobu řízení motorových vozidel a v 9. skupině rizikové komunikace za využití médií. V rámci kyberprevence kriminálního chování youtuber uváděl význam legálního rybaření a jeho podmíněk. Kyberprevencí rizikových sportů lze označit používání ochranných pomůcek, v podobě žíněnek, pro výkon parkouru. V oblasti nezdravého životního stylu mluvil o významu pravidelného pohybu. V rámci kyberprevence skupiny rizikového řízení motorových vozidel v podobě používání bezpečnostních pásů za jízdy. Ve skupině rizikové komunikace za využití médií varoval před riziky sextingu. Celkem bylo ve sledovaných videích zaznamenáno 7 výskytů kyberprevence rizikového chování.

V analyzovaných videích byl ve 2 z 10 videí zaznamenán výskyt rizikového chování ve 7. skupině rizikového způsobu řízení. Toto rizikové chování bylo demonstrováno v podobě absence používání bezpečnostních pásů youtuberem Tarym a jeho přítelem Jayem Foxem. Zde je možné pozorovat určitý paradox, neboť v témže videu ukazuje youtuber Tary kyberprevenci i projev rizikového řízení motorových vozidel v souvislosti s užíváním bezpečnostních pásů za jízdy. Celkem byl ve sledovaných videích zaznamenán 1 výskyt projevu rizikového chování

Ukázka tabulky pro zachytávání zjištěných dat z analyzovaných videí jsou uvedeny v přílohách (Příloha H).

4.4 Shrnutí a diskuse výsledků průzkumného šetření

Cílem empirické části bakalářské práce bylo zjistit, jakou roli hraje youtuberství v prevenci rizikového chování u dětí a mladistvých. V rámci kvalitativně zaměřeného průzkumného šetření bylo nejprve provedeno pilotní průzkumné šetření 20 youtuberů

a jejich reprezentativních videí, ve kterém došlo k vytvoření dvou kontrastních skupin odlišných charakteristik.

V průzkumném šetření pak byly využity mnohonásobné studie, resp. 6 případových studií vybraných youtuberů. Jednotlivé případové studie byly orientovány na mapování charakteristik zařazených youtuberů a analýzu jejich 10 reprezentativních videí za účelem hledání výskytu kyberprevence či projevů 9. skupin rizikového chování.

Videa, zařazená do případových studií, podléhala požadavku zveřejnění v posledních 12 měsících, tedy za období od 31. 3. 2020 do 31. 3. 2021, přičemž analyzováno bylo 10 videí od každého youtubera. Celkem tak bylo analyzováno 60 videí různé časové délky.

V 1. kontrastní skupiny byly vybrány, na základě splnění podmínek pro zařazení, 3 youtuberky: *Après Chic*, Kateřina Kladivová a *Hanneton Monde*.

Analýza reprezentativních videí youtuberky *Après Chic* odhalila celkem 11 výskytů kyberprevence rizikového chování v rámci 8 z 10 videí. Ve videích byly prvky kyberprevence v rámci 4. skupiny rizikového sexuálního chování a 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Zároveň však byl odhalen 1 výskyt rizikového chování v 1. skupině závislostního chování v 1 z 10 videí. Tato youtuberka tak potvrzuje vytvořenou teorii o možnosti výskytu kyberprevence rizikového chování ve videích youtuberů zaměřujících se na typy videí v podobě vlogy, *what i eat in a day/week*, *fashion*, videoreceptů s počtem 50–100 tisíc odběratelů na YouTube kanále. Nelze však tvrdit, že se v jejích videích nenacházejí prvky rizikového chování.

Analýza reprezentativních videí youtuberky Kateřiny Kladivové odhalila celkem 2 výskytů kyberprevence rizikového chování v rámci 2 z 10 videí. Ve videích byly prvky kyberprevence v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Ve videích nebyl zachycen žádný projev rizikového chování. Tato youtuberka tak potvrzuje vytvořenou teorii o možnosti výskytu kyberprevence rizikového chování ve videích youtuberů zaměřujících se na typy videí

v podobě vlogy, what i eat in a day/week, fashion, videoreceptů s počtem 50–100 tisíc odběratelů na YouTube kanále.

Analýza reprezentativních videí youtuberky Hanneton Monde odhalila celkem 2 výskyty kyberprevence rizikového chování v rámci 2 z 10 videí. Ve videích byly prvky kyberprevence v rámci 6. skupiny rizikového chování v podobě nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Ve videích byly ovšem též odhaleny celkem 3 výskyty projevů rizikového chování v rámci 3 videí z 10 videí. Ve videích byly prvky rizikového chování v rámci 1. skupiny závislostního chování. Tato youtuberka tak potvrzuje vytvořenou teorii o možnosti výskytu kyberprevence ve videích youtuberů zaměřujících se na typy videí v podobě vlogy, what i eat in a day/week, fashion, videoreceptů s počtem 50–100 tisíc odběratelů na YouTube kanále. Nicméně v porovnání výskytu kyberprevence rizikového chování či forem rizikového chování, převažuje výskyt forem rizikového chování.

Zjištěná data byla překvapující, neboť nebyl očekáván výskyt jakékoliv formy rizikového chování. Projevy rizikového chování byly zachyceny v rámci 1. skupiny závislostního chování, jež bylo zobrazováno pomocí monologu u užívání alkoholu a zobrazování scének, ve kterých youtuberka alkohol požívá. Zde je nutné reflektovat, že se jedná o dospělé dívky, zaměřující se na autenticitu svých videí a předávat tak své zážitky jiné cílové skupině než dětem a mladistvým. Nelze tedy s jistotou určit, že ve videích, jejichž charakteristika odpovídá 1. kontrastní skupině jsou prvky kyberprevence rizikového chování bez současného výskytu rizikového chování. Tímto zjištěním je zrušena vytvořená teorie o předurčující typologii youtuberů, kteří ve svých videích zobrazují pouze neutrální chování či prvky kyberprevence rizikového chování. Lze tak uvést, že problematiku youtuberství je třeba dále zkoumat, případně vzhledem k fluktuaci obsahu vyloučit možnost striktního zobrazování kyberprevence rizikového chování.

Do 2. kontrastní skupiny byly vybráni, na základě splnění podmínek pro zařazení, 3 youtubeři: TVTwixx, FIZIstyle, Tary.

Analýza reprezentativních videí youtuberů TVTwixx odhalila celkem 4 výskyty rizikového chování v rámci 4 z 10 videí. Ve videích byly prvky rizikového chování v rámci 3. skupiny heteroagresivního chování, 6. skupiny nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků a 7. skupiny rizikového řízení motorových vozidel. Ve videích youtuberů nebyl zachycen žádný projev kyberprevence rizikového chování. Tito youtuberi tak potvrzují vytvořenou teorii o možnosti výskytu rizikového chování ve videích youtuberů zaměřujících se na typy videí v podobě challenge, prank s více než 300 odběrateli na YouTube kanále.

Analýza reprezentativních videí youtubera FIZIstyle odhalila celkem 2 výskyty rizikového chování v rámci 2 z 10 videí. Ve videích byly prvky rizikového chování v rámci 2. skupiny kriminálního chování a 6. skupiny nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Ve videích youtubera nebyl zachycen žádný projev kyberprevence rizikového chování. Tento youtuber tak potvrzuje vytvořenou teorii o možnosti výskytu rizikového chování ve videích youtuberů zaměřujících se na typy videí v podobě challenge, prank s více než 300 odběrateli na YouTube kanále.

Analýza reprezentativních videí youtubera Taryho odhalila celkem 2 výskyty rizikového chování v rámci 2 z 10 videí. Ve videích byly prvky 7. skupiny rizikového řízení motorových vozidel. Překvapivým zjištěním bylo, že v analyzovaných videích bylo odhaleno celkem 7 výskytů kyberprevence rizikového chování v rámci 5 z 10 videí. Kyberprevence rizikového chování byla zaznamenána v rámci 2. skupiny kriminálního chování, 6. skupiny nezdravého životního stylu a stravovacích návyků a 7. skupiny rizikové komunikace za využití médií. Analýza videí tohoto youtubera vyvrátila vytvořenou teorii o předurčující typologii youtuberů, kteří ve svých videích zobrazují pouze neutrální chování či prvky rizikového chování. Lze tak uvést, že problematiku youtuberství je třeba dále zkoumat, případně vzhledem k fluktuaci obsahu vyloučit možnost striktního zobrazování kyberprevence rizikového chování.

Zjištěná data byla překvapující, neboť nebyl očekáván výskyt jakékoliv formy kyberprevence rizikového chování. Projevy kyberprevence rizikového chování byly zachyceny v rámci 2. skupiny kriminálního chování, v kterém youtuber zmiňoval podmínky legálního rybaření. Dále projevy kyberprevence rizikového chování zachyceny

v 6. skupině nezdravého životního stylu a nezdravého stravování, kdy youtuber poukazoval na používání ochranných pomůcek při výkonu nebezpečného sportu. Projev kyberprevence rizikového chování byl též zachycen v 7. skupině rizikové komunikace za využití médií v podobě zmiňování rizik sextingu.

Nelze tedy s jistotou určit, že ve videích, jejichž charakteristika odpovídá 2. kontrastní skupině jsou pouze prvky rizikového chování bez současného výskytu kyberprevence rizikového chování. Tímto zjištěním je zrušena vytvořená teorie o předurčující typologii youtuberů, kteří ve svých videích zobrazují pouze neutrální chování či prvky rizikového chování. Lze tak uvést, že problematiku youtuberství je třeba dále zkoumat, případně vzhledem k fluktuaci obsahu vyloučit možnost striktního zobrazování rizikového chování bez výskytu kyberprevence tohoto chování.

V rámci empirického šetření bylo využito kvalitativně orientované průzkumné šetření, přičemž byly stanoveny výzkumné otázky.

Hlavní výzkumná otázka: Zobrazují vybraní youtubeři ve svých videích prvky kyberprevence rizikového chování?

V rámci analýzy se ukázalo, že analyzovaní youtubeři zobrazují v analyzovaných videích prvky kyberprevence rizikového chování, a to ve 2. skupině kriminálního chování; 4. skupině rizikového sexuálního chování; 6. skupině nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků; 7. skupiny rizikové komunikace za využití médií.

Vedlejší výzkumná otázka č. 1: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence závislostního chování?

Ne, v analyzovaných videích nebyly shledány prvky kyberprevence závislostního chování.

Vedlejší výzkumná otázka č. 2: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence kriminálního chování?

Ano, ve videu youtubera Taryho byly objeveny 2 výskyty kyberprevence rizikového chování v podobě monologu o významu a podmínkách legálního povolení k lovu ryb.

Vedlejší výzkumná otázka č. 3: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence heteroagresivního chování?

Ne, v analyzovaných videích nebyly shledány prvky kyberprevence heteroagresivního chování.

Vedlejší výzkumná otázka č. 4: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence rizikového sexuálního chování?

Ano, ve videu youtuberky Après Chic byly zachyceny 2 výskyty kyberprevence rizikového sexuálního chování v podobě odpovídání na otázky svých sledujících (dívek), které ujišťuje o významu chráněného pohlavního styku, rizicích předčasného zahájení pohlavního života.

Vedlejší výzkumná otázka č. 5: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence rizikového chování v rámci rizikových sportů?

Ano, ve videu youtubera Taryho byl zaznamenán 1 výskyt kyberprevence rizikového chování v rámci rizikových sportů v podobě využívání ochranných pomůcek při sportu parkour.

Vedlejší výzkumná otázka č. 6: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků?

Ano, jednalo se o nejčastější výskyt kyberprevence rizikového chování nezdravého životního stylu a nezdravých stravovacích návyků. Ve videích se jim věnovaly youtuberky Après Chic, Kateřina Kladvivová, Hannelton Monde a youtuber Tary.

Youtuberka Après Chic ve videích mluvila o významu pravidelného pohybu, kvalitního a pravidelného stravování se, dodržování pitného režimu a užívání doplňků stravy. Ve videích byly záběry zobrazující kondiční cvičení a běh.

Youtuberka Kateřina Kladivová ve videu mluvila o významu dodržování pitného režimu a ve videích byly záběry z jejího kondičního cvičení.

Youtuberka Hanneton Monde ve videu mluvila o významu kvalitního spánku, stravy a snižování negativních účinků stresu.

Youtuber Tary natočil celé video o dětské léčebně soustředící se na léčbu pohybového aparátu dětí s nadváhou. Youtuber tuto léčebnu navštívil, hovořil s dětmi o významu pravidelného pohybu, trénoval s nimi parkour a kliky.

Vedlejší výzkumná otázka č. 7: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence rizikového chování při řízení motorových vozidel?

Ne, v analyzovaných videích nebyly shledány prvky kyberprevence rizikové chování při řízení motorových vozidel.

Vedlejší výzkumná otázka č. 8: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence školních problémů?

Ne, v analyzovaných videích nebyly shledány prvky kyberprevence školních problémů.

Vedlejší výzkumná otázka č. 9: Obsahují videa vybraných youtuberů prvky kyberprevence rizikových forem komunikace za využití médií?

Ano, youtuber Tary mluví ve videu o rizicích provozování sextingu. Zmiňuje, že fotografie nelze nikdy dostat zpět z internetu a že existují způsoby, jak fotografie uchovat a o několik let později je zveřejnit.

Vedlejší výzkumná otázka č. 10: Existuje určitá typologie youtuberů, dle které lze předpokládat projevy prevence rizikového chování v jejich videích?

Ne, neexistuje. Jak již bylo uvedeno výše, v průběhu analyzování obsahu 60 videí byly teorie o obou kontrastních skupinách vyvráceny. Navrhuji další zkoumání tohoto fenoménu pro určení či vyvrácení možnosti existence určité typologie youtuberů, dle které lze odhadnout obsah jejich videí v souvislosti s rizikovým chováním.

Limity průzkumného šetření

Uvádíme přehled limitů průzkumného šetření, které se objevily v analýzy videí:

1. Vzhledem k šíři fenoménu youtuberství byl určen pouze malý vzorek v podobě analýzy reprezentativních 10 videí celkem 6 youtuberů, přičemž tito youtubeři ve sledovaném období nahráli desítky až stovky dalších videí, která nejsou v šetření zachycena.
2. Průzkumné šetření bylo provedeno za omezené časové období 12 kalendářních měsíců (31. 3. 2020–31. 3. 2021), přičemž nereflktujeme obsah veškeré tvorby youtubera, ale pouze část v rámci jednoho období.
3. Průzkumné šetření je zaměřeno na 10 reprezentativních videí šesti vybraných youtuberů, přičemž nahraných videí je za sledované období v řádu desítek, stovek videí, která nejsou v šetření zachycena. Sledujeme pouze omezený počet videí.
4. Zkoumány jsou pouze vymezené projevy kyberprevence či aktů rizikového chování, v rámci průzkumného šetření nejsou reflektovány další možné negativní jevy youtuberství (vysoká míra komerce, užívání vulgarismů apod.). Považujeme za významné navázat na toto téma dalšími průzkumnými šetřeními pro definování možného vlivu youtuberů na své sledující.

Cílem průzkumného šetření v podobě analýzy reprezentativních videí vybraných českých youtuberů bylo zmapování výskytu prvků kyberprevence či prvků rizikového chování v těchto videích. Z výsledků, které jsme v rámci hloubkového popisu v rámci mnohopřípadových studií získali, lze uvést, že byl cíl průzkumného šetření naplněn. Výsledky nebyly porovnávány s žádným provedeným výzkumem, neboť prozatím neexistuje jiná studie youtuberství, zaměřená na oblast výskytu rizikového chování nebo výskytu kyberprevence rizikového chování. Tato bakalářská práce by tak mohla být inspirací k provedení výzkumu, v současné době, velmi aktuálního fenoménu.

Závěr

Youtuberství je fluktuující fenomén, neboť dochází k neustálé proměně jeho charakteristik a aktérů. V současné době vysokého zapojení se dětí a mladistvých do kyberprostoru je nutné reflektovat možný vliv médií, posléze youtuberů, na jejich chování. Do socializace současné generace dětí a mladistvých tak vstupuje internet, jehož vliv může být nejen negativní, ale též pozitivní. Děti a mladiství se v prostředí internetu mohou setkávat s projevy kyberprevence rizikového chování, ale taktéž s projevy rizikového chování. Z tohoto důvodu byla bakalářská práce orientována na současný fenomén youtuberství z důvodu nedostatku současného poznání příkladů dobré praxe youtuberů jako aktérů kyberprevence rizikového chování.

Orientací bakalářské práce tak bylo komplexně popsat fenomén youtuberství a jeho spojitosti se současnou generací dětí a mladistvých. Teoretická část této práce byla orientována na přiblížení vzniku a vývoje youtuberství do současné podoby, přiblížení youtuberství jako typu virtuální subkultury. Dále byly vymezeny charakteristiky cílové skupiny youtuberů, tedy dětí a mladistvých a jejich provázanost s používáním informačních a komunikačních technologií. Též byly přiblíženy příčiny popularity youtuberství u cílové skupiny dětí a mladistvých na základě různých výzkumů výběru vzorů dětí a mladistvých a samotné příčiny oblíbenosti youtuberství. Na základě teorie účinků médií na publikum byl přiblížen možný vliv youtuberů na své sledující, resp. vybranou cílovou skupinu dětí a mladistvých. Pro účel empirické části této práce bylo dále v rámci teoretické části definováno rizikového chování a jeho vybrané formy. Také byly přiblíženy současné způsoby poskytování prevence a kyberprevence rizikového chování. Přiblíženy byly možnosti zapojení youtuberů jako aktérů kyberprevence rizikového chování v rámci svých videí. V empirické části bakalářské práce bylo kvalitativně orientované průzkumné šetření, v kterém bylo pomocí mnohonásobné případové studie analyzováno 60 reprezentativních videí celkem 6 českých youtuberů.

Z výsledků průzkumného šetření vyplývá, že ve videích se vyskytují prvky rizikového chování a prvky kyberprevence rizikového chování. Ukázalo se, že nelze youtubery striktně rozdělit do kontrastních skupin, dle zaměření obsahu jejich videí a počtu sledujících. V současné době neexistují charakteristiky, dle kterých lze předpokládat výskyt rizikového chování či výskyt kyberprevence rizikového chování ve videích

youtuberů. Také se v průzkumném šetření ukázalo, že i youtubeři orientující se na „prvoplánové“ typy videí zobrazují ve svých videích prvky kyberprevence rizikového chování. V rámci průzkumného šetření se ukázalo, že youtubeři v rámci kyberprevence rizikového chování reflektují zejména oblasti kriminálního chování, rizikového sexuálního chování, rizikových sportů, nezdravého životního stylu a nezdravého způsobu stravování se, rizikových forem komunikace za využití médií. Taková zjištění lze vnímat jako zásadní k proměně náhledu na youtuberství a zvýšení pozornosti jeho využívání k poskytování kyberprevence rizikového chování. Bakalářská práce by tak mohla sloužit jako podklad dalšího empirického zkoumání tohoto fenoménu, dále pedagogickým pracovníkům, sociálním pracovníkům orientujícím se na poskytování prevence rizikového chování u dětí a mladistvých.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

BENDL, Stanislav. *Kázeňské problémy ve škole*. Praha: Triton, 2004. 263 s. ISBN 80-7254-453-5.

BĚLÍK, Václav a SVOBODA HOFERKOVÁ, Stanislava. *Prevence rizikového chování žáků z pohledu pedagogů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. 142 stran. ISBN 978-80-7435-726-8.

BLINKA, Lukas. *Online závislosti*. Praha: Grada, 2015. 200 s. ISBN 978-80-247-5311-9.

CAPPONI, Věra, HAJNOVÁ, Růžena a NOVÁK, Tomáš. *Sexuologický slovník*. Praha: Grada, 1994. 149 s. ISBN 80-7169-115-1.

ECKERTO VÁ, Lenka a DOČEKAL, Daniel. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. 224 s. ISBN 978-80-251-3804-5.

DOLEJŠ, Martin. *Efektivní včasná diagnostika rizikového chování u adolescentů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 189 s. Monografie. ISBN 978-80-244-2642-6.

DOLEJŠ, Martin. a OREL, Miroslav. *Rizikové chování u adolescentů a impulzivita jako prediktor tohoto chování*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. 107 s. ISBN 978-80-244-5252-4.

GILES, David. *Psychologie médií*. Praha: Grada, 2012. 185 s. Z pohledu psychologie. ISBN 978-80-247-3921-2.

GŘIVNA, Tomáš a kol. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3.

HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. 774 s. ISBN 978-80-7367-569-1.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

- CHVÁLA, Tomáš. *Já, JůTuber*. Praha: CooBoo, 2015. 142 s. ISBN 978-80-7544-224-6.
- JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. Praha: Portál, 2009. 413 s. ISBN 978-80-7367-466-3.
- KABÍČEK, Pavel a kol. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. 343 s. ISBN 978-80-7387-793-4.
- KOLESÁROVÁ, Karolína. *Životní styl v informační společnosti*. Praha: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO. 2016. 176 s. ISBN 978-80-7452-119-5.
- KOPECKÝ, Kamil a kol. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 169 s. ISBN 978-80-244-4861-9.
- KRAUS, Blahoslav a HRONCOVÁ, Jolana a kol. *Sociální patologie*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2010. ISBN 978-80-7435-080-1.
- LABÁTH, Vladimír. *Riziková mládež: možnosti potenciálních zmien*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. 157 s. ISBN 80-85850-66-4.
- MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. 570 s. ISBN 978-80-262-0366-7.
- MATOUŠEK, Oldřich, ed., KODYMOVÁ, Pavla, ed. a KOLÁČKOVÁ, Jana, ed. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2005. 351 s. ISBN 80-7367-002-X.
- MATOUŠEK, Oldřich a MATOUŠKOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. 336 s. ISBN 978-80-7367-825-8.
- MIOVSKÝ, Michal a kol. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015a. 272 s. ISBN 978-80-7422-391-4.
- MIOVSKÝ, Michal a kol. *Prevence rizikového chování ve školství*. 2. vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015b. 328 stran. ISBN 978-80-7422-391-4

MORAVEC, Václav. *Média v tekutých časech: konvergence audiovizuálních médií v ČR*. Praha: Academia, 2016. 188 s. Společnost; sv. 13. ISBN 978-80-200-2572-2.

NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Portál, 2011. 173 s. ISBN 978-80-7367-908-8.

PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální síť*. Praha: 2010. 181 s. ISBN 978-80-245-1742-1.

PONĚŠICKÝ, Jan. *Agrese, násilí a psychologie moci*. Praha: Triton, 2004. 226 s. ISBN 80-7254-593-0.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9.

SAK, Petr a KOLESÁROVÁ, Karolína. *Mládež na křižovatce: sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*. Praha: Svoboda Servis, 2004. 240 s. ISBN 80-86320-33-2.

SMETÁČKOVÁ, Irena a BRAUN, Richard. *Homofobie v žákovských kolektivech: homofobní obtěžování a šikana na základních a středních školách - jak se projevuje a jak se proti ní bránit: doplňkový výukový materiál pro ZŠ a SŠ včetně didaktické aplikace tématu*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2009. 54 s. ISBN 978-80-7440-016-2.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: sociologické, psychologické a pedagogické aspekty*. Vydání: první. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2017. 277 s. ISBN 978-80-7509-498-8.

SOBOTKOVÁ, Veronika a kol. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. 147 s. ISBN 978-80-247-4042-3.

STAŠOVÁ, Leona, SLANINOVÁ, Gabriela a JUNOVÁ, Iva. *Nová generace: vybrané aspekty socializace a výchovy současných dětí a mládeže v kontextu medializované společnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. 212 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-567-7.

SVOBODA HOFERKOVÁ, Stanislava a BĚLÍK, Václav. *Rodina v prevenci rizikového chování žáků*. Vydání: první. Hradec Králové: Gaudeamus, 2019. 100 stran. ISBN 978-80-7435-768-8.

SZOTKOWSKI, René, KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 177 s. ISBN 978-80-244-3911-2.

ŠERÝ, Ladislav. *Laserová romance 3*. Praha: 2009. 183 s. ISBN 978-80-86603-07-0.

ŠEVČÍKOVÁ, Anna a kol. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. 183 s. ISBN 978-80-210-7527-6.

ŠVAŘÍČEK, Roman a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. 377 s. ISBN 978-80-262-0644-6.

VACEK, Pavel et al. *Youtuberství a žáci základní školy*. Vydání: první. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. 109 s. ISBN 978-80-7435-719-0.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

VLACH, Jiří, KUDRLOVÁ, Kateřina a PALOUŠOVÁ, Viktorie. *Kyberkriminalita v kriminologické perspektivě*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2020. 143 stran. Studie. ISBN 978-80-7338-189-9.

Sborníky

KRČMÁŘOVÁ, Barbora a VACKOVÁ, Kristýna. Dítě předškolního a mladšího věku a internet. In: KRČMÁŘOVÁ, Barbora et al. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. s. 87–110. ISBN 978-80-904920-2-8.

Periodika

AGATSON, PW, KOWALSKI, R, LIMBER S. Students' perspectives on cyber bullying. *Journal of Adolescent Health*, 2007, roč. 41, s. 1. s, 59–60. ISSN 1054-139X.

AMBROŽOVÁ, Petra, EISENKOLBOVÁ, Petra, KALIBA, Martin. Postoje youtuberů k jejich vlivu na chování dětí a mládeže. *Media4u* [online]. 2019, roč. 16, č. 3, s. 38–43 [cit. 2021-03-14]. ISSN 1214-9187. Dostupné z: <http://www.media4u.cz/mm032019.pdf>.

JESSOR, R. Risk behavior in adolescence: A psychosocial framework for understanding and action. *Journal of Adolescent Health*, 1991, roč. 12, č. 8, s. 597–605. ISSN 1054-139X.

NĚMEČKOVÁ, Pavla. Poruchy příjmu potravy. *Medicína pro praxi*. Solen, s. r. o., 2011, roč. 8, č. 11 s. 459–462. ISSN 18503-5310.

RAMSPOTT, S. Aran. FEDELE, M., TARRAGÓ, A. Youtubers` social functions and their influence on pre-adolescence. *Comunicar*. 2018, roč. 57, č. 26, s. 71–79 [cit. 2021-03-14]. ISSN 113-3478. Dostupné z: <https://www.revistacomunicar.com/index.php?contenido=preimpreso&doi=10.3916%2FC57-2018-07&idioma=en>.

ŠIMURKA, Pavol a ZAVŘEL, Martin. Anabolické steroidy a mládež. *Pediatric pro praxi*. Solen, s. r. o., 2008, roč. 9, č. 5, s. 294–297. ISSN 1803-52624.

Legislativa a legislativní dokumenty

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2010 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2019 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf.

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s. r. o. 2010-2020 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, s. r. o. 2010-2020 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>.

Internetové zdroje

ACNELL ASMR. Uvolni se se mnou předtím, než půjdeš spát | ASMR CZ. In: *YouTube* [online]. 29. 4. 2021 [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nkwiY44ku2Q>.

ANNA SULC. SEXTING II Anna Šulcová (short movie). In: *YouTube* [online]. 19. 7. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4kiY1gr1LUu>.

ANNA SULC. ŠIKANA / BULLYING || Anna Šulcová (short movie). In: *YouTube* [online]. 16. 6. 2019. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=OqFhBLjAgRg>.

APRÈS CHIC. About. In: *YouTube* [online]. 15. 1. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UCniJ8rG50e3p0SJeZDfksmw/about>.

APRÈS CHIC. FITNESS UPDATE & CO JSEM DNES JEDLA! | Après fit. In: *YouTube* [online]. 26. 1. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Z4bggoKDG98&t=2s>.

APRÈS CHIC. GIRL TALK III. - Moje poprvé, vztahy, antikoncepce & ještě víc!. In: *YouTube* [online]. 4. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=D5iV1MgLAyc&t=895s>.

APRÈS CHIC. JAKÁ JE REALITA VLOGOVÁNÍ?! (no edit). In: *YouTube* [online]. 17. 6. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=MVJwoaRcbms&t=11s>.

APRÈS CHIC. MOJE RANNÍ RUTINA! | ZIMA 2020. In: *YouTube* [online]. 25. 11. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=WppSP91k72M&t=134s>.

APRÈS CHIC. 10 NEOBVYKLÝCH TIPŮ NA DOMÁCÍ CVIČENÍ (nejen) V KARANTÉNĚ. In: *YouTube* [online]. 16. 4. 2020c [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Gqa-alPwyp4&t=2s>.

APRÈS CHIC. NEUDĚLALA JSEM MATURITU? Moje výsledky a koncert Eda Sheerana | VLOG. In: *YouTube* [online]. 20. 7. 2019 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CQ93VWe2ejk&t=71s>

APRÈS CHIC. Opening UP - deprese, úzkosti & PPP | The Coffee-Chic podcast. In: *YouTube* [online]. 10. 5. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=IYcDVmpv8WY&t=1s>.

APRÈS CHIC. PRÁCE, ROZCHOD & další VAŠE otázky! | Q&A VLOG. In: *YouTube* [online]. 21. 10. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=iGu3fu--NnU&t=646s>.

APRÈS CHIC. SELF CARE VÍKEND! | VLOG. In: *YouTube* [online]. 16. 3. 2021d [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ZHjm6sMA_p0&t=111s.

APRÈS CHIC. 7 TIPŮ NA PRODUKTIVITU! | Práce z domova & Škola Online. In: *YouTube* [online]. 2. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=TLo_WnHKqtk&t=2s.

APRÈS CHIC. TÝDENNÍ VLOG! | lockdown, ztráta motivace a tipy jak se cítit líp!. In: *YouTube* [online]. 7. 3. 2021c [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ODPu02mDXRw&t=816s>.

APRÈS CHIC. TÝDEN JÍM A CVIČÍM JAKO MODELKA VICTORIAS SECRET. In: *YouTube* [online]. 15. 1. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=8GIAjQGgeBQ&t=59s>.

APRÈS CHIC. In: *YouTube* [online]. 18. 1. 2014 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UCniJ8rG50e3p0SJeZDfksmw/about>.

AYSHA HARUN. life update. In: *YouTube* [online]. 12. 10. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=PCFF6iPbPw8&t=29s>.

BESTDRESSED. tips for working / studying from home. In: *YouTube* [online]. 20. 3. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=K9sspfLAXg>.

BETHANY MOTA. About. In: *YouTube* [online]. 8. 6. 2009. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UCC6W7efUSkd9YYoxOnctIFg/about>.

BETHANY MOTA. Videos. In: *YouTube* [online]. 14. 4. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/bethanymota/videos>.

BRUJAN. Youtuberství. In: *SCS.ABZ.CZ* [online]. ABZ.cz, 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://slovník-cizích-slov.abz.cz/web.php/slovo/youtuberství>.

CASPAR. About.. In: *YouTube* [online]. 10. 11. 2011. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UCAaUVu8vYss8zCaC0WuA9jA/about>.

CASPAR. Videos. In: *YouTube* [online]. 14. 4. 2011. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/caspar/videos>.

CODIE PHILLIPS. He Cheated On Me (Storytime with Receipts). In: *YouTube* [online]. 27. 10. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3XHgzS0aUPc>.

Co je to VidCon?. *ITSLOVNIK.CZ* [online]. 2021 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://it-slovník.cz/pojem/vidcon>.

ČERNÁ, Michaela. Kolik vydělávají čeští youtuberi? První z nich překonali milionovou hranici. *iDnes.cz* [online]. *MAFRA, a. s.* 2017. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/prilohy/kolik-vydelavaji-youtuberi-milion-korun-platci-dph.A170405_170050_domaci_mcn.

ČESKÁ TELEVIZE. V Síti. *Česká televize* [online]. Olomouc, Univerzity Palackého v Olomouci, 2020 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12360773574-v-siti/>.

ECHO MEDIA, A. S. YouTube je teenager, slaví 13. narozeniny. Podívejte se na první video všech dob. In: *Echo24.cz*. [online]. Echo Media, a. s. Praha, 2018. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/S9N8e/youtube-je-teenager-slavi-13-narozeniny-podivejte-se-na-prvni-video-vsech-dob>.

FANDOM. Brookers. In: Fandom 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://youtube.fandom.com/wiki/Brookers>.

FANDOM. Fred. In: Fandom 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://youtube.fandom.com/wiki/FRED>.

FILIP NESLÁDEK. Po dvou letech se SHOPAHOLIC NICOL! – ROZHOVOR. In: *YouTube* [online]. 30. 9. 2018 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=z8qcWL5fJLc&t=11s>.

FIZISTYLE. About In: *YouTube* [online]. 3. 1. 2015 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/FiZistyle/about>.

FIZISTYLE. EXTRÉMŇÍ SCHOVKA V TRAMPOLÍNOVÉM PARKU O 20 000 Kč!. In: *YouTube* [online]. 7. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ypYLHuKOZzc>.

FIZISTYLE. DAROVAL JSEM 400 ROUŠEK DOMOVU DŮCHODCŮ! ** musíš vidět**. In: *YouTube* [online]. 1. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-GKhDojRMjQ&t=11s>.

FIZISTYLE. HRAJEME AMONG US V REALITĚ! **900 IQ IMPOSTER**. In: *YouTube* [online]. 2. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=67X8MHY9mzA&t=9s>.

FIZISTYLE. OHOLILI JSME TARYMU ZADEK! **šílené kolo štěstí**. In: *YouTube* [online]. 11. 9. 2018 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=N5Hvi3DILD8&t=245s>.

FIZISTYLE. FIZISTYLE – PLANETA ZOMBIE (Official Music Video). In: *YouTube* [online]. 22. 12. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=TRsDgmNzo2w>.

FIZISTYLE. KDO VYDRŽÍ NA VODĚ NEJDÉLE?! **VÝHRA 10,000 Kč**. In: *YouTube* [online]. 21. 6. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=o32RDbWGCfI&t=20s>.

FIZISTYLE. POSLEDNÍ KDO _____ CHALLENGE! **špatný nápad**. In: *YouTube* [online]. 25. 3. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=mJkYAR8jzBk>.

FIZISTYLE. POSLEDNÍ KDO UPUSTÍ iPhone VYHRÁVÁ 20,000 Kč! **extrémní**. In: *YouTube* [online]. 3. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=tsAh9AroxpM&t=9s>.

FIZISTYLE. 7 ZPŮSOBŮ JAK PRANKOVAT KAMARÁDY VE 3:00 RÁNO! **legrační**. In: *YouTube* [online]. 4. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=L1uQ58ueh68&t=14s>.

FIZISTYLE. ZNIČILI JSME FIZIMU TESLU! **šilený prank**. In: *YouTube* [online]. 3. 8. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=we1lmsRKC1g&t=30s>.

FIZISTYLE. ZNIČIT, UTOPIT NEBO SI VZÍT VĚC CHALLENGE! **iPhone 12 Pro**. In: *YouTube* [online]. 19. 11. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=CbwYXyQa0_g&t=25s.

FIZISTYLE. STRÁVILI JSME NOC V OBCHODĚ SE SLADKOSTMI! **splněný sen**. In: *YouTube* [online]. 13. 12. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=KCai2mXyTgk&t=25s>.

FIZISTYLE. 7 ŠÍLENÝCH TRIKŮ, KTERÉ TI ZMĚNÍ ŽIVOT! **šilené**. In: *YouTube* [online]. 8. 12. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zn4cTOQ5JcA&t=26s>.

FLABGEE. FLAT TOUR | Flabgee. In: *YouTube* [online]. 9. 11. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=APYDKZYGyOM&t=15s>.

F63.0 Patologické hráčství. *MKN-10 2021* [online]. Mezinárodní klasifikace nemocí, 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/F63.0>.

GETTHELOUK. Spotřebovala jsem CELOU PALETKU a zjistila tohle... In: *YouTube* [online]. 9. 9. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=uBiiBISmCAI>.

GLOBAL STATS. The Rise and Fall of YouTube Stars - Subscriber History. In: *YouTube* [online]. 5. 5. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=faXlxz4j43A&t=217s>.

HANNETON MONDE. About. In: *YouTube* [online]. 23. 4. 2012 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/HannetonMonde/about>.

HANNETON MONDE. CO JSEM DNES JEDLA? | BATÁTOVÉ HRANOLKY. In: *YouTube* [online]. 8. 7. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=yVdb7AE7rLs&t=6s>.

HANNETON MONDE. CO JSEM SE NAUČILA V MÝCH "MID 20's". In: *YouTube* [online]. 9. 12. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=bqcR0TfrDjs&t=1171s>.

HANNETON MONDE. Další krok do neznáma.... In: *YouTube* [online]. 22. 7. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=tw7cZNNa-bQ&t=15s>.

HANNETON MONDE. 4 "LAZY" ÚČESY. In: *YouTube* [online]. 12. 3. 2017 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=F-gTABkWTrE&t=109s>.

HANNETON MONDE. JARNÍ HAUL & CO DĚLÁM ZA PRÁCI? #VLOG. In: *YouTube* [online]. 15. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=O4AT7KFAxPc&t=5s>.

HANNETON MONDE. LEZE MI TO DOMA UŽ NA HLAVU? #VLOG. In: *YouTube* [online]. 9. 11. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=K2bi5kxDnak&t=1165s>.

HANNETON MONDE. 20 + OUTFITŮ ZE SEKÁČE. In: *YouTube* [online]. 24. 11. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=uIX1zr6h4eE&t=9s>.

HANNETON MONDE. NEMÁM RÁDA KDYŽ.... | SKETCH. In: *YouTube* [online]. 26. 3. 2017 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zaBczpD6XTs>.

HANNETON MONDE. PRVNÍ NOC V NOVÉM BYTĚ #VLOG. In: *YouTube* [online]. 8. 7. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=LsFdgVftOTo&t=12s>.

HANNETON MONDE. SITUACE SE UVOLŇUJE & JEDU DOMŮ | #VLOG. In: *YouTube* [online]. 4. 5. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=9y6ZPfUpSGI&t=14s>.

HANNETON MONDE. STÁTNICE Z DOMOVA? #VLOG. In: *YouTube* [online]. 1. 7. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=BBzTa__0Hjs&t=12s.

HANNETON MONDE. TRÍDĚNÍ ŠATNÍKU & CO VAŘÍM V KARANTÉNĚ | #VLOG. In: *YouTube* [online]. 4. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=G-S5avvm8ww&t=3s>.

HANNETON MONDE. #7 VLOGMAS - HOLČIČÍ VEČER & KULIČKY SE SLANÝM KARAMELEM. In: *YouTube* [online]. 8. 12. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yS1GWVM_HRs.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. About. In: *YouTube* [online]. 9. 12. 2016 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/channel/UCMphkBp-4Jqmv_Ihd80P8wQ/about.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. Q&A | Kde teď pracuju? Pokoje pro děti? Hádky kvůli domečku?. In: *YouTube* [online]. 23. 6. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-O-5pKt7-CA>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. HOUSE TOUR | Jak vypadá náš VYSNĚNÝ DOMEČEK. In: *YouTube* [online]. 28. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=fv0HrdDXAbU&t=19s>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. Jak Cvičit Doma – 1# | ZADEK, NOHY, BŘICHO. In: *YouTube* [online]. 15. 1. 2017 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zFpHutOZecs>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. PONAUCĚNÁ #7 | CO NA SVÉM TĚLE NENÁVIDÍM...In: *YouTube* [online]. 15. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4awslCb6Cxx&t=21s>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. První PODZIMNÍ RANNÍ RUTINA na DOMEČKU. In: *YouTube* [online]. 26. 9. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nG07hslQycQ&t=45s>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. STALKER mi nosil “dárky“ v noci před dům...? | STORYTIME. In: *YouTube* [online]. 27. 2. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=UFoXq1z0tRU>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. VLOG | Čoko dortík, vyrábění VÁZY & úklid domečku. In: *YouTube* [online]. 26. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=xnqvUShKR90&t=14s>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. VLOG | Náš pohodový víkend. In: *YouTube* [online]. 30. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=bEeVtXO2LWE&t=7s>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. VLOG | Vyrábíme (opravujeme starý) NÁBYTEK do domečku!. In: *YouTube* [online]. 24. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=b_xNO4fIR_w&t=42s.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. VLOG | Šaty pro družičky, plánování terasy & zeleninové placičky. In: *YouTube* [online]. 18. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=9Yfa6hVgEck&t=13s>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. VLOG | Zlepšování nálady v téhle šílené době. In: *YouTube* [online]. 45. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=FOSmPBBdq5o&t=21s>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. VLOGMAS 21 | Velký VÁNOČNÍ úklid DOMEČKU. In: *YouTube* [online]. 12. 1. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1C5dA46MVaQ&t=11s>.

KATEŘINA KLADIVOVÁ. In: *YouTube* [online]. 21. 12. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=cXjmondBJLQ>.

KOPECKÝ, Kamil a SZOTKOWSKI, René. České děti v kybersvětě: Jak se chovají online a co jim hrozí? In: *E-bezpečí* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2019 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/117-ceske-deti-v-kybersvete/file>.

LANI PLIOPA. MY PRODUCTIVE 5AM MORNING ROUTINE | pre-med. In: *YouTube* [online]. 4. 3. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=i_kcwZ0lyw8.

LISA ONUOHA. GET READY WITH ME: skincare, makeup, hair + outfit. In: *YouTube* [online]. 14. 3. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Uh5bfcx_1zc.

MARKETA FRANK. HORMONÁLNÍ NEROVNOVÁHA A PCOS | Co mi pomohlo. In: *YouTube* [online]. 9. 2. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_YSt8mBktmU.

#martyisdead. *Internet Mall a. s.* [online]. 2019 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://martyisdead.mall.tv>.

MEDIAGURU. Dvě třetiny mileniálů hledají inspiraci u youtuberů. MediaGuru [online]. Praha: PHD, a. s., 2017 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2017/10/dve-tretiny-milenialu-hledaji-inspiraci-u-youtuberu/>.

MENT. About. In: *YouTube* [online]. 1. 11. 2009. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/Uck-1Oa5qkBUXNKYdK95os8g/about>.

MENT. Videos. In: *YouTube* [online]. 14. 4. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/Uck-1Oa5qkBUXNKYdK95os8g/videos>.

MOYA MAWHINNEY. quarantine favourites | books, tv shows, podcasts & more !!. In: *YouTube* [online]. 12. 7. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=vnW_7cc6mVU.

NA TVÉ STRANĚ. Ep4 - O přejídání - Na Tvé Straně. In: *YouTube* [online]. 21. 3. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZdHR0aCPi9g&t=5s>.

NA TVÉ STRANĚ. EP6 - sebevědomí - je říkat ne těžší, než se zdá?. In: *YouTube* [online]. 30. 4. 2021. [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=qt-ldXwZs90>.

NEWS MEDIA S. R. O. Z Czech Blog Awards jsou Czech Social Awards. *MÉDIÁŘ* [online]. 2018 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.mediar.cz/z-czech-blog-awards-jsou-czech-social-awards/>.

NOTSOFUNNYANY. Girl Talk s ANY *MENSTRUACE, JAK SE HOLIT TAM DOLE?. In: *YouTube* [online]. 26. 4. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=5FzgMRbkQy4>.

PETRALOVELYHAIR. PODZIMNÍ HÓLÍČEK BEZ KÓDÍČKU | NEW YORKER, BOTOVO, ZOOT. In: *YouTube* [online]. 4. 11. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=quS34ge_T3g.

PĚŤA ELBLOVÁ. 20 MIN FULL BODY WORKOUT - i pro začátečníky // Bez vybavení. In: *YouTube* [online]. 30. 10. 2019. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=0ticuv_FMog.

PEWDIEPIE. About. In: *YouTube* [online]. 29. 4. 2010. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/channel/UC-IHJZR3Gqxm24_Vd_AJ5Yw/about.

RÁDIO IMPULS. Teri Blitzen: Mladí youtubeři mohou vydělávat stovky tisíc měsíčně!. In: *YouTube* [online]. 23. 12. 2016 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=kkcYAcYxBaQ>.

SEDLÁČEK, Mojmir. ViralBrothers: Na poplácání po zádech si moc nepotrpíme. In: *Economia, a. s.* [online]. 2013. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.studenta.cz/viralbrothers-na-poplacani-po-zadech-si-moc-nepotrpime/r~st:article:1357/>.

SHERWOOD. Historie: Jak vznikal největší festival generace Z v České republice. *Utubering*. [online]. 2021 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://brno.utubering.cz/historie/>.

SHOPAHOLICNICOL. PETITE LOOKBOOK | Shopaholic Nicol. In: *YouTube* [online]. 4. 11. 2017 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JZWgiEs64VY>.

SKY DOES EVERYTHING. Videos. In: *YouTube* [online]. 28. 2. 2011. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/channel/UCKlhpmBHGxBE6uw9B_uLeqQ/about.

SKY DOES EVERYTHING. About. In: *YouTube* [online]. 14. 4. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/AdamDG/videos>.

SUGAR DENNY. realistic fall lookbook 2018 | SugarDenny. In: *YouTube* [online]. 2. 11. 2018 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-hgeyWMbNkM&t=7s>.

TARY. Abeceda Parkour Challenge /Tary vs. @Jay Fox. In: *YouTube* [online]. 5. 2. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=kOzILapucVk&t=42s>.

TARY. About. In: *YouTube* [online]. 4. 6. 2009 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/TarasPovoroznyk/about>.

TARY. Brain Test #6 | Kdy už bude konec?!. In: *YouTube* [online]. 26. 3. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=esUWKHcz9TM>.

TARY. Jak se stát úspěšným Youtuberem?. In: *YouTube* [online]. 26. 7. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=BDKRRK79il9Y&t=58s>.

TARY. LIDI NESNÁŠÍ PARKOUR! | REAGUJU NA PANÍ | TARY. In: *YouTube* [online]. 23. 9. 2016 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=8k_Q4oP9KcU&t=3s.

TARY. Malá A hlídá Taryho!. In: *YouTube* [online]. 12. 6. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=y5d6OqZTDGE&t=297s>.

TARY. NÁŠ TRÉNINK DOUBLE SIDE FLIPŮ, VRUTŮ A FAILŮ!. In: *YouTube* [online]. 9. 8. 2017. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=xLcKH2NSt58>.

TARY. Navštívili jsme s Markétou děti v Olivově dětské léčebně!. In: *YouTube* [online]. 22. 6. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z:

<https://www.youtube.com/watch?v=6vLHAC-593Q&t=630s>.

TARY. S mámou na Rybách!. In: *YouTube* [online]. 27. 5. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=GOrDjAEOI6U&t=336s>.

TARY. Napobujeme TikToky #7. In: *YouTube* [online]. 6. 3. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=6nWpTBD_QPE&t=83s

TARY. Náš Parkour Trénink #3 @Jay Fox. In: *YouTube* [online]. 9. 3. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=-zYdQluLOak&t=95s>.

TARY. Rozstřel Youtuberek | SweetieMarket vs. Mína. In: *YouTube* [online]. 3. 9. 2018 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=8k_Q4oP9KcU&t=3s.

TARY. Udělali jsme si Venkovní Tělocvičnu! w/Jay Fox. In: *YouTube* [online]. 16. 5. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=rxu0xwv70Ek&t=89s>.

TARY. Vystoupení Taryho a Trenérů na Tary Campu 2020 #2. In: *YouTube* [online]. 10. 8. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=LYKVkpuZ6TM&t=210s>.

THESTRIVE STUDIES. STUDY WITH ME (with music) 2.5 HOURS POMODORO SESSION!. In: *YouTube* [online]. 25. 10. 2017. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=dmDbesougG0>.

TVTWIXX. About. In: *YouTube* [online]. 25. 2. 2012 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/TVTwixx/about>.

TVTWIXX. JEZDÍME TANKEM PO PRAZE A ODMĚŇUJEME LIDI S ROUŠKOU!. In: *YouTube* [online]. 2. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=hIJ1sGT2tUk&t=18s>.

TVTWIXX. #NA1DEN JÍM A PIJU POUZE KOFEIN - Co se stane při překročení limitu?. In: *YouTube* [online]. 15. 4. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=T7NMB7ygTXw&t=4s>.

TVTWIXX. TVTWIXX – LOUIS VUITTON (Official music Video). In: *YouTube* [online]. 11. 7. 2018 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=8Q0PPxYLgFA>.

TVT WIXX. TOHLE NEMŮŽE DOPADNOUT DOBŘE..PŘEŽIJEME JÍZDU DODÁVKOU?. In: *YouTube* [online]. 19. 2. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=EkBCt0FelOE&t=9s>.

TVT WIXX. 15 TYPŮ UČITELŮ. In: *YouTube* [online]. 23. 2. 2016 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=p6wpR1fmnpQ&t=322s>.

TVT WIXX. OPUŠTĚNÁ NEMOCNICE S DĚTSKÝM PLÁČEM - Trip do Itálie. In: *YouTube* [online]. 28. 8. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=0MG1yiuPEPY&t=9s>.

TVT WIXX. OPUŠTĚNÁ VILA MARTA - SLYŠÍME KROKY ZESNULÉ ŽENY. In: *YouTube* [online]. 27. 2. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=KELITpbPVP4&t=137s>.

TVT WIXX. PŘIDĚLAL JSEM MÁMĚ CEDULI POLICIE NA DŮM? – REAKCE. In: *YouTube* [online]. 16. 6. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=zCIDinaBVco&t=24s>.

TVT WIXX. TÝNUŠ TŘEŠNIČKOVÁ VRACÍ ÚDER SVĚMU EX? - Exposed #30. In: *YouTube* [online]. 22. 3. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=EHO4nZP7BQQ>.

TVT WIXX. UBYTOVÁNÍ ZA 100 VS. 10.000 Kč - Kdo bude spát pod mostem?. In: *YouTube* [online]. 27. 2. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=gb2Byj8TUew&t=12s>.

TVT WIXX. VELKÉ ZKLAMÁNÍ NEBO OPRAVDOVÝ NÁLEZ METEORITU?. In: *YouTube* [online]. 21. 12. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=zUHTDWTQr_U&t=2s.

TVT WIXX. ZJEVENÍ REÁLNÉHO DUCHA? - Prank na Andyho. In: *YouTube* [online]. 8. 11. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=l-m3A0Mrfz0&t=25s>.

TYLER OAKLEY. About, In: *YouTube* [online]. 19. 7. 2007. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/channel/UCvVuqRzGVqRlmZYITf99M_w/about.

TYLER OAKLEY. Videos. In: *YouTube* [online]. 14. 4. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/TylerOakley/videos>.

TÝM NÍZKOPRAHOVÉ CENTRUM. NZDM Modrý pomeranč o vztazích a přátelství I. In: *YouTube* [online]. 16. 11. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=cIKJocNFVA0>.

TÝM NÍZKOPRAHOVÉ CENTRUM. NZDM Modrý pomeranč o ochraně při sexu II. In: *YouTube* [online]. 26. 2. 2020 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=2ax1p6Ur-4o&t=4s>.

TZ Youtuberi: V Česku se jimi zatím baví hlavně mladí, ve věku 15-20 let sleduje youtubery až 8 lidí z 10. *NIELSEN ADMOSPHERE* [online]. 2016 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.nielsen-admosphere.cz/press/tz-youtuberi-v-cesku-se-jimi-zatim-bavi-hlavne-mladi-ve-veku-15-20-let-sleduje-youtubery-az-8-lidi-z-10/>.

VERONICA BIASIOL. NEJLEPŠÍ KOSMETICKÉ PRODUKTY 2020. In: *YouTube* [online]. 5. 1. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=5b-2fsAYg64>.

VIRALBROTHERS. About. In: *YouTube* [online]. 15. 9. 2011. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UCL1AWvAE4U5aZN2zcaX4LdA/about>.

V síti – odborný poradce Kamil Kopecký. *E-bezpečí* [online]. 2020 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/z-nasi-kuchyne/1860-v-siti-odborny-poradce-kamil-kopecky%20>.

YOORA JUNG. what i eat in a week at college *very realistic*. In: *YouTube* [online]. 10. 9. 2020. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=0hW00WezXeM&t=140s>.

ZOELLA. About. In: *YouTube* [online]. 2. 2. 2007. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UCWRV5AVOIKJR1Flvgt310Cw/about>.

ZOELLA. Videos. In: *YouTube* [online]. 14. 4. 2021. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/zoella/videos?view=0&sort=p&flow=grid>.

ZR GAMES. INFORMACE. *4FANS* [online]. 2017 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <http://www.4fans.cz/info>.

Sociální inženýrství. AVAST Software s. r. o. [online]. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.avast.com/cs-cz/c-social-engineering>.

Pozor na extrémní sporty: Které není možné pojistit?. ePojisteni.cz [online]. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.epojisteni.cz/aktuality-pozor-na-extremni-sporty-ktere-neni-mozne-pojistit/>.

BERÁNKOVÁ, Jana. Orthorexie a bigorexie: méně známé formy poruchy příjmu potravy. In: celostnimedicina.cz [online] 2010 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.celostnimedicina.cz/orthorexie-a-bigorexie-mene-zname-formy-poruch-prijmu-potravy.html>.

SIMOPT S. R. O. Pravidla a povinnosti účastníků silničního provozu. *Bezpečné cesty* [online]. 2021 [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://www.bezpecnecesty.cz/cz/bezpecna-jizda-v-aute/pravidla-silnicniho-provozu/pravidla-a-povinnosti-ucastniku-silnicniho-provozu>.

VÝBORNÁ, Lucie. Petr Lexa alias Hoggy: Youtuberi můžou všechno. Ale často si neuvědomují svůj vliv. In: *Radiožurnál* [online]. 2016 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/petr-lexa-alias-hoggy-youtuberi-muzou-vsechno-ale-casto-si-neuvedomuji-svuj-vliv-6209931>.

HERMOCHOVÁ, Tereza. Nevhodní pro děti: Influenceri, které vaši potomci sledují, ale rozhodně by neměli. In: *Dítě v síti: Učíme se žít v digitálním světě* [online]. 2018 [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <https://www.flowee.cz/ditevsiti/bezpeci/6890-nevhodne-pro-deti-influenceri-ktere-vasi-potomci-sleduji-ale-rozhodne-by-nemeli>.

Wilma Westenberg. *The influence of YouTubers on teenagers* [online]. Twente: 2016. 35 s. [cit. 2021-04]. Dostupné z: http://essay.utwente.nl/71094/1/Westenberg_MA_BMS.pdf. Diplomová práce. University of Twente. Vedoucí práce N. Baas, Dr. A. van Deursen.

ZATORSKY, JAN. Česká mládež má nové idoly: Dobře vydělávají Youtubery sledující statisíce mladých. In: *Lidovky.cz* [online]. Praha: MAFRA, a. s. 2015 [cit. 2021-03-14].

Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/media/ceska-mladez-nasla-nove-idoly-youtubery.A150808_170128_in-media_ELE.

ZEMAN, Milan. Fenomén doby nezničí tvůj hejt! ANEB Proč je hejt na YouTube pokrytecký nesmysl?. In: *Mujsvetmarketingu.cz: Vlastní pohled na marketing* [online]. Mujsvetmarketingu.cz, 2017. [cit. 2021-04-14]. Dostupné z: <https://mujsvetmarketingu.cz/obsah/proc-je-hejt-na-youtubery-pokrytecky-nesmysl/>.

Seznam příloh

Příloha A: Seznam sledovaných videí

Příloha B: Tabulka 1 – seznam sledovaných youtuberů

Příloha C: Tabulka 2 – Après Chic

Příloha D: Tabulka 3 – Kateřina Kladivová

Příloha E: Tabulka 4 – Hanneton Monde

Příloha F: Tabulka 5 – TVTwixx

Příloha G: Tabulka 6 – FIZIstyle

Příloha H: Tabulka 7 – Tary

Přílohy

Příloha A: Seznam sledovaných videí

Après Chic

1. „7 TIPŮ NA PRODUKTIVITU! | Práce z domova & Škola Online“ (publikováno 2. 4. 2020);
2. „10 NEOBVYKLÝCH TIPŮ NA DOMÁCÍ CVIČENÍ (nejen) v KARANTÉNĚ“ (publikováno 16. 4. 2020);
3. „Opening UP – deprese, úzkosti & PPP | The Coffee-Chic podcast“ (publikováno 10. 5. 2020);
4. „JAKÁ JE REALITA VLOGOVÁNÍ?! (no edit)“ (publikováno 17. 6. 2020);
5. „PRÁCE, ROZCHOD & další VAŠE otázky! | Q&A VLOG“ (publikováno 21. 10. 2020);
6. MOJE RANNÍ RUTINA | ZIMA 2020 (publikováno 25. 11. 2020);
7. FITNESS UPDATE & CO JSEM DNES JEDLA! | Après fit (publikováno 26. 1. 2020);
8. GIRL TALK III. - Moje poprvé, vztahy, antikoncepce & ještě víc! (publikováno 4. 3. 2021);
9. TÝDENNÍ VLOG! | lockdown, ztráta motivace a tipy jak se cítit líp! (publikováno 7. 3. 2021);
10. SELF CARE VÍKEND (publikováno 16. 3. 2021).

Kateřina Kladivová

1. PONAUCENÁ #7 | CO NA SVÉM TĚLE NENÁVIDÍM... (publikováno 15. 4. 2020)VLOG | Vyrábíme (opravujeme starý) NÁBYTEK do domečku! (publikováno 24. 4. 2020);
2. První PODZIMNÍ RANNÍ RUTINA na DOMEČKU (publikováno 26. 9. 2020);
3. VLOGMAS 21 | Velký VÁNOČNÍ úklid DOMEČKU (publikováno 21. 12. 2020);
4. Q&A | Podnikání? Kolik vydělává INFLUENCER? Kdo u nás platí? #1 (publikováno 12. 1. 2021);
5. VLOG | Zlepšování nálady v této šílené době (publikováno 5. 3. 2021);

6. VLOG | Šaty pro družičky, plánování terasy & zeleninové placičky (publikováno 18. 3. 2021);
7. VLOG | Čoko dortík, vyrábění VÁZY & úklid domečku (publikováno 26. 3. 2021);
8. HOUSE TOUR VLOG | Jak vypadá náš VYSNĚNÝ DOMEČEK (publikováno 28. 3. 2021);
9. VLOG | Náš pohodový víkend (publikováno 30. 3. 2021).

Hanneton Monde

1. TŘÍDĚNÍ ŠATNÍKU & CO VAŘÍM V KARANTÉNĚ | #VLOG (publikováno 4. 4. 2020);
2. SITUACE SE UVOLŇUJE & JEDU DOMŮ | #VLOG (publikováno 4. 5. 2020);
3. STÁTNICE Z DOMOVA? #VLOG (publikováno 1. 7. 2020);
4. CO JSEM DNES JEDLA? | BATÁTOVÉ HRANOLKY (publikováno 8. 7. 2020);
5. Další krok do neznáma... (publikováno 22. 7. 2020);
6. PRVNÍ NOC V NOVÉM BYTĚ #VLOG (publikováno 4. 8. 2020);
7. LEZE MI TO DOMA UŽ NA HLAVU? #VLOG (publikováno 9. 11. 2020);
8. 20 + OUTFITŮ ZE SEKÁČE (publikováno 24. 11. 2020);
9. CO JSEM SE NAUČILA V MÝCH "MID 20's" (publikováno 9. 12. 2020);
10. JARNÍ HAUL & CO DĚLÁM ZA PRÁCI? #VLOG (publikováno 15. 3. 2021);

TVTwixx

1. JEZDÍME TANKEM PO PRAZE A ODMĚŇUJEME LIDI S ROUŠKOU! (publikováno 2. 4. 2020);
2. #NA1DEN JÍM A PIJU POUZE KOFEIN - Co se stane při překročení limitu? (publikováno 15. 4. 2020);
3. PŘIDĚLAL JSEM MÁMĚ CEDULI PŮLICE NA DŮM? – REAKCE (publikováno 16. 6. 2020);
4. OPUŠTĚNÁ NEMOCNICE S DĚTSKÝM PLÁČEM - Trip do Itálie (publikováno 28. 8. 2020);
5. ZJEVENÍ REÁLNÉHO DUCHA? - Prank na Andyho (publikováno 8. 11. 2020);

6. VELKÉ ZKLAMÁNÍ NEBO OPRAVDOVÝ NÁLEZ METEORITU? (publikováno 21. 12. 2020);
7. TOHLE NEMŮŽE DOPADNOUT DOBŘE..PŘEŽIJEME JÍZDU DODÁVKOU? (publikováno 19. 2. 2021);
8. OPUŠTĚNÁ VILA MARTA - SLYŠÍME KROKY ZESNULÉ ŽENY (publikováno 27. 2. 2021);
9. UBYTOVÁNÍ ZA 100 VS. 10.000 Kč - Kdo bude spát pod mostem? (publikováno 16. 3. 2021);
10. TÝNUŠ TŘEŠNIČKOVÁ VRACÍ ÚDER SVÉMU EX? - Exposed #30 (publikováno 22. 3. 2021)

FIZIstyle

1. DAROVAL JSEM 400 ROUŠEK DOMOVU DŮCHODCŮ! ** musíš vidět** (publikováno 1. 4. 2020);
2. POSLEDNÍ KDO UPUSTÍ iPHONE VYHRÁVÁ 20,000 Kč! **extrémní** (publikováno 3. 4. 2020);
3. 7 ZPŮSOBŮ JAK PRANKOVAT KAMARÁDY VE 3:00 RÁNO! **legrační** (publikováno 4. 4. 2020);
4. KDO VYDRŽÍ NA VODĚ NEJDÉLE?! **VÝHRA 10,000 Kč** (publikováno 21. 6. 2020);
5. ZNIČILI JSME FIZIMU TESLU! **šílený prank** (publikováno 3. 8. 2020);
6. ZNIČIT, UTOPIT NEBO SI VZÍT VĚC CHALLENGE! **iPHONE 12 Pro** (publikováno 19. 11. 2020);
7. 7 ŠÍLENÝCH TRIKŮ, KTERÉ TI ZMĚNÍ ŽIVOT! **šílené** (publikováno 8. 12. 2020);
8. STRÁVILI JSME NOC V OBCHODĚ SE SLADKOSTMI! **splněný sen** (publikováno 13. 12. 2020)
9. HRAJEME AMONG US V REALITĚ! **900 IQ IMPOSTER** (publikováno 2. 3. 2021)
10. EXTRÉMNÍ SCHOVKA V TRAMPOLÍNOVÉM PARKU O 20 000 Kč! (publikováno 7. 3. 2021)

Tary

1. Udělali jsme si Venkovní Tělocvičnu! w/Jay Fox (publikováno 16. 5. 2020);
2. S mámou na Rybách! (publikováno 27. 5. 2020);
3. Malá A hlídá Taryho! (publikováno 12. 6. 2020);
4. Navštívili jsme s Markétou děti v Olivově dětské léčebně! (publikováno 22. 6. 2020);
5. Jak se stát úspěšným Youtuberem? (publikováno 26. 7. 2020);
6. Vystoupení Taryho a Trenérů na Tary Campu 2020 #2 (publikováno 10. 8. 2020);
7. Abeceda Parkour Challenge /Tary vs. @Jay Fox (publikováno 5. 2. 2021);
8. Napodobujeme TikToky #7 (publikováno 6. 3. 2021);
9. Náš Parkour Trénink #3 @Jay Fox (publikováno 9. 3. 2021);
10. Brain Test #6 | Kdy už bude konec?! (publikováno 26. 3. 2021)

Příloha B: Tabulka 1 – seznam sledovaných youtuberů

Číslo	Přezdívka youtubera	Zaměření obsahu kanálu	Počet odběratelů k 5. 4. 2021	Kontrastní skupina
1.	Après Chic	vlog; Q&A; workout; what I eat in a week/day; favourites; girl talk; fashion; haul; routine	51 800	1
2.	Kateřina Kladivová	flat tour; vlog; informační video; Q&A; workout; what eat in a week/day	60 500	1
3.	Hanneton Monde	vlog; sketch; routine; haul; fashion; Q&A;	78 500	1
4.	TVTwiXX	challenge; reakce; story time; pranky; scary vlog	794 000	2
5.	FIZIstyle	challenge; pranky	636 000	2
6.	Tary	challenge; Q&A; parkour, reakce	898 000	2

Příloha C: Tabulka 2 – Après Chic

Skupina rizikového chování	Výskyt kyberprevence rizikového chování ve videích	Výskyt rizikového chování ve videích
1. závislostní chování	ne	ano
2. kriminální chování	ne	ne
3. heteroagresivní chování	ne	ne
4. rizikové sexuální chování	ano	ne
5. rizikové sporty	ne	ne
6. nezdravý životní styl, nezdravé stravovací návyky	ano	ne
7. rizikové chování při řízení motorových vozidel	ne	ne
8. školní problémy	ne	ne
9. riziková komunikace za využití médií	ne	ne

Příloha D: Tabulka 3 – Kateřina Kladivová

Skupina rizikového chování	Výskyt kyberprevence rizikového chování ve videích	Výskyt rizikového chování ve videích
1. závislostní chování	ne	ne
2. kriminální chování	ne	ne
3. heteroagresivní chování	ne	ne
4. rizikové sexuální chování	ne	ne
5. rizikové sporty	ne	ne
6. nezdravý životní styl, nezdravé stravovací návyky	ano	ne
7. rizikové chování při řízení motorových vozidel	ne	ne
8. školní problémy	ne	ne
9. riziková komunikace za využití médií	ne	ne

Příloha E: Tabulka 4 – Hanneton Monde

Skupina rizikového chování	Výskyt kyberprevence rizikového chování ve videích	Výskyt rizikového chování ve videích
1. závislostní chování	ne	ano
2. kriminální chování	ne	ne
3. heteroagresivní chování	ne	ne
4. rizikové sexuální chování	ne	ne
5. rizikové sporty	ne	ne
6. nezdravý životní styl, nezdravé stravovací návyky	ano	ne
7. rizikové chování při řízení motorových vozidel	ne	ne
8. školní problémy	ne	ne
9. riziková komunikace za využití médií	ne	ne

Příloha F: Tabulka 5 – TVTwixx

Skupina rizikového chování	Výskyt kyberprevence rizikového chování ve videích	Výskyt rizikového chování ve videích
1. závislostní chování	ne	ne
2. kriminální chování	ne	ne
3. heteroagresivní chování	ne	ano
4. rizikové sexuální chování	ne	ne
5. rizikové sporty	ne	ne
6. nezdravý životní styl, nezdravé stravovací návyky	ne	ano
7. rizikové chování při řízení motorových vozidel	ne	ano
8. školní problémy	ne	ne
9. riziková komunikace za využití médií	ne	ne

Příloha G: Tabulka 6 – FIZIstyle

Skupina rizikového chování	Výskyt kyberprevence rizikového chování ve videích	Výskyt rizikového chování ve videích
1. závislostní chování	ne	ne
2. kriminální chování	ne	ano
3. heteroagresivní chování	ne	ne
4. rizikové sexuální chování	ne	ne
5. rizikové sporty	ne	ne
6. nezdravý životní styl, nezdravé stravovací návyky	ne	ano
7. rizikové chování při řízení motorových vozidel	ne	ne
8. školní problémy	ne	ne
9. riziková komunikace za využití médií	ne	ne

Příloha H: Tabulka 7 – Tary

Skupina rizikového chování	Výskyt kyberprevence rizikového chování ve videích	Výskyt rizikového chování ve videích
1. závislostní chování	ne	ne
2. kriminální chování	ano	ne
3. heteroagresivní chování	ne	ne
4. rizikové sexuální chování	ne	ne
5. rizikové sporty	ano	ne
6. nezdravý životní styl, nezdravé stravovací návyky	ano	ne
7. rizikové chování při řízení motorových vozidel	ne	ano
8. školní problémy	ne	ne
9. riziková komunikace za využití médií	ano	ne